

**KIILI VALLA SADEMEVEE MAJANDAMISE KAVA
2026-2037**

**AADDRESS: Nabala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald,
75401 Harjumaa**

TÖÖ NR. KII17/297-24

MAJANDAMISE KAVA

TELLIJA

Kiili Vallavalitsus

Nabala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald, 75401 Harjumaa

Reg. kood 75020983

Kontaktisik Aimur Liiva

info@kiilivald.ee

KONSULTANT

AS Infragate Eesti

Mäealuse 2/3, Tallinn 12635

Reg nr 10845129

Projektijuht Karin Erimäe

karin.erimae@infragate.ee

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sisukord

.....	1
1 SISSEJUHATUS.....	5
2 KOKKUVÕTE.....	7
3 MAJANDAMISE KAVA KOOSTAMISEKS VAJALIKUD LÄHTEANDMED	9
3.1 ÕIGUSLIK BAAS.....	9
3.1.1 RIIGISISESED ÕIGUSAKTID	9
3.1.2 EUROOPA LIIDU DIREKTIIVID	11
3.1.3 OMAVALITSUSE ÕIGUSAKTID	11
3.2 LÄÄNE-EESTI VEEMAJANDUSKAVA	11
3.3 KIILI VALLA ÜHISVEEVÄRGI JA -KANALISATSIOONI ARENDAMISE KAVA 2023-2034	12
3.4 KIILI VALLA ARENGUKAVA 2024-2035	13
3.5 KIILI VALLA ÜLDPLANEERING	13
3.6 HELCOMI SOOVITUSED.....	14
3.7 NAABER VALDADE SADEMEVETT KAJASTAVAD ARENGUKAVAD	16
3.7.1 Rae vald.....	16
3.7.2 Kose vald	16
3.7.3 Saku vald	16
3.7.4 Tallinna linn	17
4 KESKKONNASEISUND	18
4.1 VEELoad	18
4.2 PINNAKATE JA GEOLOOGIA	20
4.3 PINNAVESI	20
4.4 PÕHJAVESI JA SELLE KAITSTUS.....	20
5 FINANTS-MAJANDUSLIKUD NÄITAJAD	22
5.1 VEE-ETTEVÕTLUS.....	22
5.2 TARIIFID	22
5.3 MAKROMAJANDULIKUD NÄITAJAD	22
5.4 KIILI VALLA EELARVE	22
5.5 KIILI VALLA FINANTSVÕIMEKUSE ANALÜÜS	23
6 OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS	25
6.1 SADEMEVEEKANALISATSIOONIGA JA -SÜSTEEMIDEGA KAETUD ALAD	25
6.1.1 Kiili alev	26
6.1.2 Luige alevik	28
6.1.3 Kangru alevik.....	33
6.1.4 Vaela küla	34

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress Staadium	Kiili vald, Harjumaa Majandamise kava Seletuskiri	Projekti osa Versioon Kuupäev	SK 03 17.09.2025

6.1.5	Lähtse küla	34
6.1.6	Nabala küla	35
6.1.7	Paekna küla	36
6.1.8	Sausti küla	36
6.1.9	Mõisaküla	36
6.2	SADEMEVEE VALGALAD KIILI VALLAS.....	36
6.2.1	Vääna jõe/Paekna järve valgala (V-1)	37
6.2.2	Sausti peakraavi valgala.....	37
6.2.3	Harjuva oja valgala.....	40
6.2.4	Sahkari kraavi valgala	42
6.2.5	Lähtse peakraavi valgala	43
6.2.6	Nabala peakraavi valgala.....	44
6.2.7	Mõisaküla kraavi valgala.....	44
6.2.8	Kärneri oja valgala	44
6.2.9	Valgalade vooluhulkade arvutusmetoodika.....	44
6.3	Sademeveesüsteemide põhilised probleemid	45
6.4	Maaparandussüsteemid.....	46
6.4.1	Maaparandusühistud	47
6.4.2	Arendusaladelt sademevee juhtimine maaparandussüsteemi.....	47
7	SADEMEVEESÜSTEEMIDE JÄTKUSUUTLIKKUSE TAGAMINE JA ARENDAMINE.....	50
7.1	Liigniisked alad, üleujutusohuga alad ja üleujutuse vastased meetmed	51
7.2	Perspektiivsed lumeladustamise alad	52
7.3	Sademeveesüsteemide kuuluvus ja omandisuhted	53
7.3.1	Hoolduskohustus	53
7.4	Sademeveesüsteemide maksustamine ja teenuse hinna kujundamise võimalused	55
8	SADEMEVEE KÄITLUSE PÕHIMÕTTED	57
8.1	Sademeveesüsteemide võimalikud tehnilised lahendused	59
8.1.1	Sademevee kanaliseerimine.....	61
9	INVESTEERINGUPROJEKTID	63
9.1	Investeeringute jaotus ja investeeringute allikad.....	63
9.2	Investeeringuteprojektide lahendusalternatiivid	65
9.3	Investeeringuprojektide kirjeldus	65
9.3.1	Kiili valla poolt rahastatavate investeeringuprojektide kirjeldus	66
9.3.2	Arendajate ja maaomanike/-haldajate rahastatavate investeeringuprojektide kirjeldus	71
9.4	Investeeringuprojektide orienteeruv maksumus.....	75
10	FINANTSPROGNOOS	77

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

10.1	Eeldatavad investeeringu allikad	77
10.2	Kavandavate investeeringute ja hoolduskulude finantsprognoos.....	77
11	LISAD.....	80

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

1 SISSEJUHATUS

Kiili valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2034 (ÜVK) käsitleb osaliselt ka sademeveesüsteeme Kiili vallas, kuid ei ole selles osas piisavalt põhjalik. ÜVK on kinnitatud Kiili Vallavolikogu 18.05.2023 määrusega nr 5. Tuginedes ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele (ÜVVKs) ning teadmisele, et kehtivas ÜVK-s ei ole sademeveesüsteemide osa piisavalt kajastatud, on vajalik koostada eraldiseisva dokumendina sademevee majandamise kava ning muuta vastavalt ka kehtivat ÜVK-d.

Käesolev Kiili valla sademevee majandamise kava aastateks 2026-2037 (edaspidi ka lühendina SVMK) on Kiili valla sademevee valdkonna arengu alusdokumendiks, kirjeldades tegevused ja meetmed valdkonna jätkusuutlikuks arenguks. Käesolev töö on koostatud AS Infragate Eesti poolt, kellele viidatakse töös kui „Konsultandile“. Töö teostamisel osalenud töögruppi kuulusid Infragate Eesti AS konsultandid ja Kiili vallast Vallavalitsuse ja OÜ Kiili KVH esindajad.

Sademevee majandamine hõlmab palju erinevaid tegevusi alates planeerimisest, keskkonnakaitse aspektidest kuni sademeveesüsteemide projekteerimise, ehitamise, hoolduse ja toimimiseni, seega on jätkusuutliku valdkonna arengu tagamiseks vaja luua terviklik Kiili valla sademevee valdkonna käsitlust hõlmav dokument. Tulemuseks on sademevee majandamise kava, kus vaadeldakse nõ „suurt pilti“ valla tiheasustusaladel, võimaldades antud dokumendile tuginedes lahendada valla üleseid valdkondlike probleeme, aga anda suunised ka konkreetsete piirkonnapõhiste probleemide lahendamisel.

Töögrupi liikmed ja nende osalus töös oli alljärgnev:

Karin Erimäe	AS Infragate Eesti	Projekti juht. Sademevee-kanalisatsiooni ja rajatiste olemasoleva olukorra ja perspektiivsete lahenduste analüüsimine, investeringute kirjeldamine.
Keit Kill	AS Infragate Eesti	Sademevee-kanalisatsiooni ja rajatiste olemasoleva olukorra kirjeldamine, jooniste ja skeemide koostamine, lahenduste koostamine ja kirjeldamine, investeringute kirjeldamine.
Priit Põldmäe	Kiili Vallavalitsus	Alusmaterjalide ja info kogumine ja jagamine, probleemide ja perspektiivsete lahenduste analüüsimine.
Margit Kuulmann	Kiili Vallavalitsus	Alusmaterjalide ja info kogumine ja jagamine, probleemide ja perspektiivsete lahenduste analüüsimine.
Indrek Väärtnõu	OÜ Kiili KVH	Alusmaterjalide ja info kogumine ja jagamine, probleemide ja perspektiivsete lahenduste analüüsimine.

Töö teostamise aluseks oli Kiili Vallavalitsuse ja AS Infragate Eesti vahel 25.11.2024 sõlmitud töövõtuleping nr 297-24.

Lepingu kohaselt teostatakse olemasolevate sademevee süsteemide olukorra hindamine ja analüüs, valdkondlike probleemide kirjeldamine ning nendest tulenevate eesmärkide määratlemine ja investeringuprojektide kirjeldamine. Lepingu kohaselt teostatav töö annab suunised Kiili valla sademeveesüsteemide arendamiseks ja hooldamiseks, samuti selguvad töö tulemusena piirkonna valgalad, nende eesvoolud ning eesvoolude hinnanguline vastuvõtuvõime.

Käesoleva sademevee majandamise kava järgselt liigituvad sademeveesüsteemide hulka Kiili vallas asuvad sademeveetorustikud ja -kaevud. Vooluveekogudest kuuluvad sademeveesüsteemide hulka kraavid, mis ei ole määratletud maaparandussüsteemi eesvooluna ega riiklikult korrashoitava ühiseesvooluna Maaparandusseaduse mõistes. Samuti ei loeta sademeveesüsteemi osaks käesolevas kavas määratletud kraave, mis juhivad ära üksiku kinnistu sademevett. Vaatamata kirjeldatud sademeveesüsteemide ja maaparandussüsteemide määratlusele toimivad mõlemad süsteemid sademevee valgaladelt ja alamvalgaladelt sademevee ära juhtimisel ühtse süsteemina ning süsteemide omanikel tuleb teha koostööd nende hooldamisel ja arendamisel.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademevee majandamise kava koostatakse ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse järgselt vähemalt 12 aastaks. Kava vaadatakse üle vähemalt kord nelja aasta tagant ja vajaduse korral seda korrigeeritakse. Seejuures tuleb kava täiendada nii, et käsitletava perioodi pikkus oleks taas vähemalt 12 aastat, ning üle vaadatud kava tuleb uuesti kinnitada volikogu poolt. Enne kinnitamist on vaja sademevee majandamise kava kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga.

Käesolev sademevee majandamise kava on koostatud Kiili valla tiheasustusalade osas, hõlmates Kiili alevi, Vaela küla, Möisaküla, Kangru aleviku, Luige aleviku, Sausti küla, Lähtse küla, Nabala küla ja Paekna küla haldusterritooriumite tiheasustusalasid, lähtudes kehtivast ja ka koostatavast Kiili valla üldplaneeringust.

Vastavalt lähteülesandele koostati realistlik, omavalitsuse eelarve võimalusi, valla ja vee-ettevõtjate vahelisi opereerimislepinguid ning halduslepinguid arvestav Kiili valla sademevee majandamise kava aastateks 2026-2037. Kava koosseisus on välja toodud tegevused, mis on vajalikud sademeveesüsteemide plaanipäraseks arendamiseks, töökindluse ja jätkusuutlikkuse tagamiseks ning seadustest ja Euroopa Liidu direktiividest tulenevate nõuete täitmiseks.

Projektide prioriteetsusest lähtuvalt ning Kiili valla omafinantseeringu leidmise võimalustest tulenevalt, on tegevused jaotatud kahte etappi:

- lühiajaline investeeringuprogramm 2026-2029;
- pikaajaline investeeringuprogramm 2030-2037.

Projektide jaotamine lühi- ja pikaajalisse programmi teostati vastavalt vajalike tegevuste prioriteetsusele, lähtudes keskkonnariskist, võimalikest finantseerimisallikatest, hõlmatavate objektide seisundist, kasust piirkonna elanikele ning looduslikule seisundile. Sademevee majandamise kava on dokument, mille peab heaks kiitma Kiili Vallavolikogu ning mille alusel toimub edaspidi valdkonna arendamine Kiili vallas.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

2 KOKKUVÕTE

Käesolev sademevee majandamise kava (SVMK) käsitleb Kiili valla sademeveesüsteemi, milleks on sademeveesüsteemina määratletud torustikud ja kraavid, arendamist ja hooldamist aastatel 2026-2037.

Kava hõlmab sademevee valgalade kirjelduse osas Kiili valla tiheasustusalasid. Valgalade kirjeldamisel lähtuti suuremate pea- ja alamvalgalade jagunemisel väiksemateks osavalgaladeks ning määratleti piirkondade osavalgalad, mille raames on arendus- ja hooldustegevusi käsitletud.

Kiili vallas on 3 peamist suublat, kuhu sademevesi suunatakse ja mis moodustavad peamised valgalad – Vääna jõgi, Kurna oja ning Pirta jõgi. Tiheasustusalade suublaks on valdavalt Vääna jõgi ja selle valgala. Käesoleva kava raames on Kiili vallas käsitletud kümmet alamvalgala, milleks on Harjuva oja valgala, Lähtse peakraavi valgala koos Arupere kraavi valgalaga, Kärneri oja valgala, Mõisaküla kraavi valgala, Nabala peakraavi valgala, Sähkari kraavi valgala, Saire kraavi valgala ja Sausti peakraavi valgala ning Vääna jõe osavalgala.

Sademevee juhtimine valgalades on peamiselt lahendatud kraavide abil, kuid rajatud on ka sademeveekanaliseerimise ja drenaaži süsteeme. Kiili vallas on mitmed kraavid ja ojad, kuhu sademevesi suunatakse kasutusel ka maaparandusehitiste eesvooludena.

SVMK tegevuste ja investeeringuvajaduste hindamiseks määratleti ja kaardistati olemasolevad sademeveesüsteemid. Selleks kasutati olemasolevaid andmeid Kiili valla geoarhiivist ja Ehitisregistrist (teostusjoonised) ning eelnevalt koostatud Kiili valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2034 andmeid. Ühtlasi määratleti sademeveesüsteemi osad Konsultandi poolt läbiviidud analüüsi tulemusel, mille tulemusena kirjeldati ja kaardistati sademevee valgalad ja osavalgalad. Kokku on Kiili valla territooriumil ligikaudu 21 km sademevee torustikku (sh tänavate drenaažitorustik) ja sademeveesüsteemi osana määratletud kraave on kokku ca 57,5 km, seejuures ei ole arvestatud maaparandussüsteemide eesvooluks olevaid kraave, mis toimivad ka sademeveesüsteemi osana.

Perspektiivsete lahenduste väljatöötamisel arvestati Konsultandi poolt teostatud paikvaaltust välitöödel, Kiili valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava 2023-2034 kirjeldatud lahendusi, kehtestatud detailplaneeringutega ning uuendatava Kiili valla üldplaneeringu maakasutuse andmeid, et kaardistada perspektiivsete elamu- ja tootmisalade sademevee eesvoolud.

Käesolevas kavas käsitletakse sademeveesüsteeme valgalade kaupa. Selleks kaardistati esmalt suuremad valgalad (peavalgalad), seejärel jagati need alamvalgaladeks ning need jagati omakorda osavalgaladeks, mille moodustasid alamvalgalasse suubuvate väiksemate kraavide ja harude valgalad koos maaparandussüsteemide valgaladega. Valgalade nummerdamisel lähtuti alamvalgalast ning sinna suubuvate kraavide ja ojade nummerdamisel arvestati osavalgalade paiknemist. Lisa 2 joonistel on kujutatud valgalade piirid ning olemasolevad ja perspektiivsed sademeveesüsteemide lahendused valgalade kaupa.

Sademeveesüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline tagada olemasoleva süsteemi toimimine ning arendamise käigus tehtavad tegevused ja muudatused süsteemis peavad olemasolevaga moodustama ühtse toimiva terviku.

Süsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline süsteemi tundmine, selle arendamine ning järelevalve arendustööde üle. Olulisel kohal on sademeveesüsteemide korrapärane ja süsteemne hooldus. Sademeveesüsteemide korrastamisel ja arendamisel tuleb järgida sademevee käitluse põhimõtteid:

- Sademeveesüsteemidega ärajuhitav sademevee vooluhulk (ka tippvooluhulk) peab olema minimaalne;

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- Sademeveega ärakantavat reostust tuleb piirata selle tekkekohas, vähendamaks keskkonnale tekitatavat kahju;
- Olemasolevad sademeveesüsteeme on vaja regulaarselt hooldada ja vajadusel rekonstrueerida;
- Uute süsteemide rajamise rajamisel peavad kõik süsteemid moodustavad ühtse valgalapõhise terviku ning arvestada tuleb olemasolevate rajatiste vastuvõtuvõimet. Samuti tuleb jälgida, et uute süsteemide rajamisel ei kahjustataks olemasolevaid maaparandussüsteeme;
- Võimalusel juhtida sademevesi enne torustikku või kraavi suunamist haljasaladele, immutusaladele või settetiikidesse või kasutada muid looduslähedasi lahendusi;
- Sademevett tuleb maksimaalselt kasutada selle tekkekohas.

Ärajuhitavad sademevee kogused sõltuvad suuresti planeeringust, kõvakattega alade osakaalust, teede ja tänavate kalletest (määrab suuresti kokkuvoolu aja), pinnasest ja loomulikult sademete intensiivsusest ja kestusest. Mida suurem on kõvapindade osakaal sademeveesüsteemi valgalas, seda suuremad on ärajuhitavad sademevee kogused.

SVMK koostamise raames kaardistati võimalikud uued arendusalad ning nende sademevee lahendused, samuti tänased probleemsed piirkonnad. Vastavalt saadud andmetele kirjeldati majandamise kavas investeringuprojektid, mis jaotuvad kahele perioodile (lühiajaline periood 2026-2029 ning pikaajaline periood 2030-2037) tulenevalt projektide prioriteetsusest, võimalikest keskkonnariskidest, objektide seisundist ja KOVi finantsilisest võimekusest. Samuti määratleti investeringuprojekti teostaja ja rahastaja.

Kokku on Kiili vallas vajalik aastatel 2026-2037 investeerida sademeveesüsteemide arendamisse tänastes hindades ligikaudu 2,3 miljonit eurot, millest lühiajalise programmi osakaal on ligikaudu 0,68 miljonit eurot ehk ca 30% kohaliku omavalitsuse sademeveesüsteemide investeringutest kogu arendamise kava perioodil.

Arendajate ja maaomanike poolt teostatavate investeringute püsikulud on tänastes hindades kokku ca 10,2 miljonit eurot kogu kavas käsitletud perioodi kohta.

Sademevee majandamise kava raames nähakse ette olemasolevate sademeveesüsteemide inventariseerimine, et määrata kindlaks kõigi rajatiste kuuluvus omandina ning teostada sellest tulenevalt järgnevad tegevused, et luua eeldused ja seeläbi tagada tulevikus sademeveesüsteemide jätkusuutlik toimimine ning nende järjepidev hooldus.

Sademeveesüsteemide jätkusuutlik toimimine on tagatud kui süsteeme hooldatakse järjepidevalt ning arendamise käigus arvestatakse olemasolevate süsteemide võimekust. Sellest tulenevalt on oluline, et süsteemi osadel oleks kindel omanik ning haldaja, mis loob eeldused täpsemate tegevuste ja ka rahaliste vahendite planeerimiseks rajatiste (re)investeeringuteks ja hoolduseks.

Sademevee majandamise kava koostamise tulemusel valmisid tööle lisamaterjalidena investeringute tabel (Lisa 1), joonised (Lisa 2_SK-01...SK-10), valgalade koondtabel (Lisa 3) ja GIS andmebaas vastavate kaardikihtidega (Lisa 4).

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

3 MAJANDAMISE KAVA KOOSTAMISEKS VAJALIKUD LÄHTEANDMED

Kiili valla sademevee majandamise kava koostamisel on kasutatud allpoolnimetatud ja kirjeldatud õiguslikke akte, kavasid ning planeeringuid.

3.1 ÕIGUSLIK BAAS

Alljärgnevalt on loetletud käesoleva sademevee majandamise kava koostamise seisukohast põhilised riigisisesed, Euroopa Liidu ja kohaliku omavalitsuse õigusaktid, mis reguleerivad sademevee valdkonda.

3.1.1 RIIGISISESED ÕIGUSAKTID

02.06.1993 a vastu võetud ja viimati muudetud 01.07.2023 **kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS)** § 6 (1) järgi on kohaliku omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada antud vallas või linnas sotsiaalseid ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.

Planeerimiseseadus (PlanS) (vastu võetud 28.01.2015, viimati muudetud 21.06.2024) sätestab planeerimise põhimõtted ning nõuded planeerimismenetlusele ja planeeringu elluviimisele. Käsitletakse muuhulgas ka üldplaneeringut ja detailplaneeringut.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava koostamist reguleerib 15.02.2023 a vastu võetud **ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni seadus (ÜVVK)**. Seadus reguleerib kinnistute veega varustamise ning kinnistute reovee, sademevee, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise korraldamist ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaudu ning sätestab riigi, kohaliku omavalitsuse, vee-ettevõtja ja kliendi õigused ja kohustused.

Sademe-, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ehitisi ja seadmeid loetakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kuuluvaiks, kui kohalik omavalitsus ei ole teisiti otsustanud. Kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole määranud sademevee kogumise ja ärajuhtimise süsteemi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, koostab kohaliku omavalitsuse üksus oma territooriumil valgalade kaupa sademevee majandamise kava. Kui kohalikul omavalitsusel puudub ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava, võib ühisveevärki ja -kanalisatsiooni rajada detailplaneeringu alusel kuni selle arendamise kava valmimiseni tingimusel, et detailplaneering sisaldab seaduses sätestatud nõudeid. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava ning sademevee majandamise kava koostamist korraldab kohalik omavalitsus.

Veeseadus (VeeS) on vastu võetud 30.01.2019 a. Veeseadusega sätestatakse vee kasutamise ja kaitse kavandamise ning korraldamise aluseid, mille rakendamine soodustab säästvat veekasutust, veekaitsemeetmeid, mis tagavad veeressursside pikaajalise kaitse; isiku õiguseid, kohustusi ja vastutusi vee kasutamisel; riiklik järelevalve vee kasutamise ja kaitse nõuete täitmise üle; vastutus käesolevas seaduses sätestatud nõuete rikkumise eest.

Veeseadus reguleerib vee kasutamist ja kaitset, maaomanike ja veekasutajate vahelisi suhteid ning avalike veekogude ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogude kasutamist, põhjaveevaru hindamise korda, põhjaveevarude, sealhulgas mineraalveevarude määramiseks, uuringute ja ekspertiisi korraldamiseks moodustatakse põhjaveekomisjoni tegevust. Veeseadus koordineerib tegevuste piiramist veehaarde sanitaarkaitsealal, joogiveehaarde toitealal ja hooldusalal, reoveesette kasutamist, reovee puhastamist ning heitvee ja saasteainete suublasde juhtimist, kanalisatsiooniehitiste veekaitsemeetmeid, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kaitsevööndi ulatust, reoveekogumisalade määramise kriteeriumeid.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Keskkonnatasude seadus (KeTS), mis on vastu võetud 07.12.2005 ja viimati muudetud 01.07.2024, reguleerib loodusvara kasutusõiguse tasu määramise aluseid, saastetasumäärasid (sh nende arvutamise ja tasumise korda) ning keskkonnakasutusest riigieelarvesse laekuva raha kasutamise aluseid ja sihtotstarvet. Seaduse eesmärgiks on vältida või vähendada loodusvarade kasutamisega, saasteainete keskkonda väljutamisega ja jäätmete kõrvaldamisega seotud võimalikku kahju, suunata loodusvara tõhusamalt kasutama ning teenida riigile loodusvara kasutada andmisest tulu.

Maaparandusseaduses (MaaParS), mis on vastu võetud 16.05.2018 ja viimati muudetud 30.12.2024, sätestatakse maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõuded, maaparandusühistu asutamise ja tegutsemise alused ja kord, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise alused ja ulatus ning vastutus antud seaduse rikkumise eest.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS), mis võeti vastu 16.11.2011 ja muudeti viimati 04.12.2024, eesmärgiks on tagada keskkonnanähtingute vähendamine võimalikult suures ulatuses, et kaitsta keskkonda, inimese tervist, heaolu ja vara ning kultuuripärandit ning edendada säästvat arengut, et kindlustada tervise- ja heaoluvajadustele vastav keskkond praegusele põlvele ja tulevastele põlvetele, samuti säilitada ja kaitsta looduslikku mitmekesisust, keskkonna head seisundit ja vältida keskkonnale kahju tekitamist ning heastada keskkonnale tekitatud kahju.

Sademeveesüsteemide planeerimise puhul tuleb projekteerijatel, ehitajatel ning asjasse puutuvatel isikutel arvestada ka Ehitusseadustikus, Keskkonnaseaduses ja Looduskaitseaduses sätestatud nõuetega.

Lisaks eelnimetatud õigusaktidele reguleerivad sademeveega seotud veemajandust ka Vabariigi Valitsuse, Sotsiaalministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi poolt kehtestatud määrused:

- Keskkonnaministri 01.10.2019 määrus nr 48: „Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjavaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted“;
- Keskkonnaministri 16.04.2020 määrus nr 19: „Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused“;
- Keskkonnaministri 31.07.2019 määrus nr 31: „Kanaliseerimis- ja ehitamise ja kasutamise nõuded ning kanalisatsiooniehitise kuja täpsustatud ulatus“;
- Keskkonnaministri 11.12.2019 määrus nr 67: „Veemajanduskava ja meetmeprogrammi sisu nõuded“;
- Keskkonnaministri 08.11.2019 määrus nr 61: „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasde juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“;
- Keskkonnaministri 01.09.2019. a määrus nr 35: „Vesikonna veeseireprogrammi sisu, veeseireprogrammi koostamise põhimõtted, meetodid ja metoodika ning rakendamise nõuded“;
- Keskkonnaministri 03.10.2019. a määrus nr 49: „Proovivõtumeetodid“;
- Maaeluministri 10.12.2018. a määrus nr 64: „Eesvoolu kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegutsemise kord“;
- Vabariigi Valitsuse 17.11.2014. a määrus nr 169: „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekest“;
- Majandus- ja taristuministri 12.10.2020 määrus nr 61: „Ehitise auditi tegemise kord“;
- Maaeluministri 20.12.2018 määrus nr 77: „Maaparanduse uurimistöö nõuded“.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

3.1.2 EUROOPA LIIDU DIREKTIIVID

- Asulareovee puhastamise direktiiv 91/271/EMÜ – eesmärgiks on kaitsta keskkonda asula reovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest, milleks tuleb reovesi reoveekogumisaladel kokku koguda ning seejärel puhastada. Vastavad Eesti Vabariigi õigusaktid: Veeseadus, Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni seadus, Vabariigi Valitsuse määrus nr 269 "Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord";
- Nitraadidirektiiv 91/676/EMÜ – eesmärgiks on eelkõige piirata põllumajandustootmisest pärineva reostuse mõju pinna- ja põhjaveele. Vastavad Eesti Vabariigi õigusaktid: Veeseadus, Vabariigi Valitsuse määrus nr 288 "Veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning silo ladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded";
- Veepoliitika raamdirektiiv 2000/60/EÜ – eesmärgiks on saavutada ja hoida veekogude head seisundit. Direktiivis kehtestatud tegevusraamistik hõlmab kõiki teisi veealaseid direktiive ning seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete (pinnavee sh rannikuvee ja põhjavee) hea seisundi saavutamise aastaks 2015;
- Üleujutuste direktiiv 2007/60/EÜ, käsitleb üleujutuste riski hindamist ja maandamise regulatsiooni;
- Ohtlike ainete pinnavette juhtimise direktiiv 76/464/EMÜ;
- Merestrategia raamdirektiiv 2008/56/EÜ;
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2006/11/EÜ teatavate ühenduse veekeskkonda lastavate ohtlike ainete põhjustatava saaste kohta - määratleb ohtlike ainete maismaa pinnavette, territoriaalvetesse ja riigisisestesse rannikuvettesse juhtimise;

3.1.3 OMAVALITSUSE ÕIGUSAKTID

- Kiili Vallavolikogu määrus nr 5 „Kiili valla heakorraeeskiri“ (vastu võetud 16.09.2021);
- Kiili valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2034 (vastu võetud 18.05.2023);
- Kiili valla üldplaneering (kehtiv ja koostamisel olev);
- Kiili vallaga piirnevate omavalitsuste sademevee arengukavad, skeemid ja strateegiad.

3.2 LÄÄNE-EESTI VEEMAJANDUSKAVA

Veeseaduse kohaselt sätestatakse pinna- ja põhjavee kaitse keskkonnanäesmärgid veemajanduskavas. Lääne-Eesti vesikonna, Ida-Eesti vesikonna ja Koiva vesikonna veemajanduskavad ja nende meetmeprogrammid on kinnitatud Keskkonnaministeeriumi 07.10.2022 käskkirjaga nr 357. 2022-2027 veemajanduskavade eesmärgiks on pinna- ja põhjavee vähemalt hea seisundi saavutamine, vee säästev kasutamine ning kvaliteetse joogivee tagamine. Kiili vald asub Lääne-Eesti vesikonnas. Käesoleva majandamise kava koostamisel on arvestatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas, mis kehtib 2022-2027, määratletud meetmetega.

Vastavalt Veeseaduses seatud eesmärkidele tuleb saavutada nii pinna- kui põhjavee hea seisund (nii ökoloogiline kui keemiline seisund). Järgitakse kahte põhimõtet:

- Veekogude head seisundit tuleb säilitada
- Mitteheas seisundis veekogud tuleb viia heasse seisundisse

Veemajanduskava eesmärgid on:

- hoida ära veeökosüsteemide ning oma veevajaduse osas otseselt veeökosüsteemidest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemine ning kaitsta ja parandada nende seisundit;
- edendada säästvat veekasutust, mis põhineb kättesaadavate veeressursside pikaajalisel kaitsel;

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- kaitsta ja parandada vesikeskkonda, muuhulgas erimeetmete kaudu prioriteetsete ainete vettejuhtimise, heidete ja kao järkjärguline vähendamine ning prioriteetsete ohtlike ainete vettejuhtimise, heidete ja kao lõpetamine või järkjärguline kõrvaldamine;
- tagada põhjavee reostuse vähendamine ja hoida ära selle edasine reostus ning
- aidata kaasa üleujutuste ja põudade mõju leevendamisele ning seeläbi aidata:
 - o tagada piisavad kvaliteetse pinna- ja põhjavee varud, mida on vaja püsivaks, tasakaalustatud ja õiglaseks veekasutuseks,
 - o oluliselt vähendada põhjavee reostust,
 - o kaitsta territoriaalvett ja mereakvatooriumi ning
 - o saavutada vastavate rahvusvaheliste lepingute, sh merekeskkonna reostuse ärahoidmiseks ja likvideerimiseks sõlmitud lepingute eesmärgi, et lõpetada või järkjärgult kõrvaldada prioriteetsete ohtlike ainete vettejuhtimine, heited või kadu lõppeesmärgiga saavutada merekeskkonnas looduslike ainete puhul nende loodusliku fooni lähedane ning sünteetiliste ainete puhul nullilähedane kontsentratsioon.

Kliimamuutuste tõttu suurenevate sademete ja vee vooluhulkade ning intensiivsete sadude sagenemise tõttu on peamiste meetmetena oluline ühisvoolsete kanalisatsioonide lahkvooleks ümberehitamine, et vältida ühiskanalisatsiooni ülevoolu tõttu puhastamata reovee jõudmist veekogusse. Seega oluline on sademeveesüsteemide ja -kanalisatsiooni arendamine ning rekonstrueerimine. Sademevee süsteemide arendamisel on vajalik suurendada sademevee viibeaga ning oluliste taristuobjektide korral eelpuhastuse rakendamine: settetiigid, liiva- ja õlipüüdurid vm.

Kohalik omavalitsus peab veekaitsemeetmetega arvestama üldplaneeringutes, näiteks planeerima sademevee võimalikud immutusala ja muud vajalikud veekaitsemeetmed. Samuti peab kohalik omavalitsus meetmetest rakendama sademevee käitluse korraldamist ning nõuetekohast kogumist ja puhastamist. Soovitavalt tuleks meetmetena sademevee osas rakendada ka looduslähedaste lahenduste kasutamist sademevee hajutamiseks ning vee pinnasesse imbumise soodustamiseks.

Maaparandussüsteemide eesvoolude korrashoiuks Lääne-Eesti vesikonnas on koostatud veemajanduskavaga kooskõlas Lääne-Eesti vesikonna maaparandushoiukava 2022-2027, milles kavandatud tegevuste rakendamine aitab tagada süsteemide nõuetekohase toimimise kaudu põllu- ja metsamaade majandusliku kasutatavuse ja maaparandusseaduses süsteemile sätestatud nõuete täitmise.

3.3 KIILI VALLA ÜHISVEEVÄRGI JA -KANALISATSIOONI ARENDAMISE KAVA 2023-2034

Ühisveevärgi ning -kanalisatsiooni arendamise kava (ÜVK) hõlmab Kiili valla asumeid ning on koostatud aastateks 2023-2034, mis võeti vastu Kiili Vallavolikogu 18.05.2023 a määrusega nr 5.

ÜVK kavas on välja toodud tegevused, mis on vajalikud ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni plaanipäraseks arendamiseks, töökindluse ning jätkusuutlikkuse tagamiseks ning seadustest tulenevate nõuete täitmiseks. ÜVKs on olemasolevaid sademeveesüsteemide kirjeldatud ning täheldatud, et arendusaladel rajatavate sademeveelahenduste osas teostab investeeringuid arendaja. Sademeveesüsteemide osa vajab põhjalikumalt analüüsi ja kirjeldust perspektiivsete tegevuste osas, kuna ÜVKs neid põhjalikumalt ei käsitletud.

Kiili vallas on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga hõlmatud Kiili alev, Luige alevik, sh Sausti küla põhja osa, Kangru alevik, Vaela küla, Lähtse küla, Nabala küla, Paekna küla, Mõisaküla.

Kiili valla asulates pakub ÜVK-teenust 100% valla omandis olev OÜ Kiili KVH, kellele kuulub sademeveesüsteemidest osa torustikke Kiili alevis ning osalt ka Kangru alevikus.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

3.4 KIILI VALLA ARENGUKAVA 2024-2035

Kiili valla arengukava 2024-2035 on vastu võetud Kiili Vallavolikogu 19.10.2023. a määrusega nr 11. Ühe vajadusena on arengukavas välja toodud, et uute planeeritavate taristuprojektide ja uusarendustega peab olema tagatud hea keskkonnaseisundi ja looduslähedase kvaliteetse elukeskkonna säilitamine. Samuti tuuakse välja vajadus sademevee tõhusamaks kasutuselevõtuks. Samuti nähakse vajadust sademevee süsteemide hoolduse ja rekonstrueerimise planeerimiseks – olemasolevad sademeveesüsteemid tuleb korrastada ning uute rajamisel tuleb arvestada säästvate ja looduslähedaste lahendustega, sh tehniliste lahenduste kavandamisega ka sademevee taaskasutuseks vajaduspõhiselt.

3.5 KIILI VALLA ÜLDPLANEERING

Kiili valla kehtiv üldplaneering on kehtestatud Kiili Vallavolikogu 16.05.2013. a. otsusega nr 26, kuid käesoleval ajal on Kiili valla üldplaneering uuendamisel Skepast&Puhkim OÜ poolt.

Kehtivas üldplaneeringus on kirjeldatud vajadust teede rekonstrueerimise puhul lahendada ka sademevee ärajuhtimine ning vajadusel rajada torustik sademevee ärajuhtimiseks kraavide asemele, et oleks võimalik teemaale rajada ka kergliiklustee osa.

Samuti kirjeldab üldplaneering sademevee kanalisatsiooni arendamise etappe, mille puhul on arvestatud investeeringute hajutamist. Ühtlasi tuuakse üldplaneeringus välja, et enne 2000. aastat rajatud vee- ja kanalisatsioonivõrgu (sh sademevee kanalisatsiooni võrgu) paiknemise ja seisukorra kohta puudub tehniline andmebaas.

Koostatavas üldplaneeringus tuuakse välja, et sademevee temaatikat käsitleb üldplaneering üldistatuna ning täpsemad lahendused ja info sademevee süsteemi arendamise osas on esitatud ÜVKs või sademevee arengukavas.

Sellelgi poolest kirjeldatakse koostatavas üldplaneeringus sademeveega seotult järgmisi tingimusi:

- Sademevee ärajuhtimise lahendus tuleb leida igal konkreetsel juhul vastavalt olukorrale, ärajuhitava sademevee kogustele ja piirkonna eripärale. Projekteerimise käigus tuleb iga kinnistu sademeveesüsteem dimensioneerida õigete parameetritega, et ei toimuks sademevee valgumist naaberkinnistutele.
- Arvestada, et kliimamuutustega sagenevad ekstreemsed ilmastikuolud, sh tormid ja valingvihmad. Sademevee suublasse suunamisel tuleb vähendada valingvihmade löökkkoormusi. Propageerida sademevee lokaalse immutamise lahendusi kui selleks on hüdrokeoloogiliselt sobilikud tingimused. Tagada tuleb, et immutatav sademevesi vastab nõuetele.
- Suurte kõvakattega pindadega aladel tuleb rakendada tehnilisi lahendusi, mis vähendavad löökkkoormuseid eesvooludele ning mis tagavad sademevee nõuetekohase kvaliteedi. Võimalusel luua tingimused vee imbumiseks pinnasesse käsitletaval alal ja selle lähimbruses.
- Lokaalselt, eriti asulates ja elamukruntidel, on soovitatav kasutada säästlikke sademeveesüsteeme, mis jälgendavad looduslike ökosüsteeme. Nende põhiline eesmärk on sademevesi kokku koguda ja aeglustada selle voolukiirust, võimaldades ühtlasi sademeveel pinnasesse imenduda ja aurustuda, samal ajal vett puhastades.
- Soovitatav on rajada sademevee korduvkasutuse süsteeme, näiteks katustelt kogutava sademevee kasutamine kastmisveena.
- Pinnasesse juhitud sademevesi ei tohi ületada seadusekohaseid reostusnäitajate piirväärtusi.
- Äri -ja tootmisalade kõvakattelistelt pindadelt ning suurte parklate (üle 50 koha) aladelt kogutav sademevesi tuleb suunata liiva-õlipüüdurisse enne suublasse suunamist.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- Maaparandussüsteemi maa-alale hoonestuse kavandamisel tuleb leida sademevee ära juhtimiseks muu lahendus, kui immutamine. Maaparandussüsteemid on rajatud endistele looduslikult liigniisketele aladele, kust vee ära imbumine ja valgumine on raskendatud. Maaviljeluseks sobiva niiskuse režiimi saavutamiseks rajati maaparandussüsteemid, et liigvesi eemale juhtida.
- Kokku kogutud sademevee juhtimine maaparandussüsteemi rajatistesse on lubatud vaid Maa- ja Ruumiameti kooskõlastuse alusel. Täiendavalt võib sellega seoses vajalikuks osutuda maaparandussüsteemi rekonstrueerimise vajadus.

3.6 HELCOMI SOOVITUSED

Üheks olulisemaks dokumendiks sademeveesüsteemide reguleerimisel on Helsingi Komisjoni (HELCOM) poolt koostatud soovitused. Ühtlustamaks Läänemere maade keskkonnapoliitikat sademevee kontrolli osas võttis Helsingi Komisjon vastu alljärgnevad sademevee käitlust mõjutavad soovitused:

- 1984. aastal soovitus 5/1 naftasaaduste sisalduse piiramiseks sademevees
- 1996. aastal soovitus 17/7 asula territooriumilt ärajuhitava sademevee reostuse piiramiseks
- 2000. aastal liideti need ühtseks soovitusel 23/5, mille eesmärgiks on veereostuse vähendamine asulate sademeveekanaliseerimise kehtestatud nõuetele vastavaks kohendamise teel
- 2021. aasta ülevaate tulemusel uuendati soovitus 23/5, milles soovitatakse sademevee majandamises kasutada integreeritud süsteeme, vähendada sademevee vooluhulka ning hinnata ja parandada selle kvaliteeti vastavalt kehtestatud nõuetele.

Kontroll nende soovituste täitmise üle jäi Helsingi Komisjonile. Vastavalt soovitustele kohustusid liikmesriigid kolme aasta pärast teavitama Komisjoni, mida on tehtud soovituste juurutamiseks liikmesriikides. Ülevaade soovitustest 23/5 täiendatud versioonist ja selle täitmisest on esitatud alljärgnevalt.

A. Sademevee planeerimine

1. Linnakeskkonna kvaliteedi parandamiseks tuleks sademevee planeerimisel rakendada ökosüsteemiteenuste lähenemisviisi; see tähendab, et sademevett tuleks vaadelda kui ressursi keskkonna ja kodanike heaolu suurendamiseks, bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ning pinna- ja põhjavee hea seisundi edendamiseks
2. Integreeritud sademeveemajandust tuleks tulevastel linnaarengu protsessides rakendada kõigil tasanditel – alates planeerimisest ja ehitamisest kuni infrastruktuuri käitamise ja hoolduseni
3. Sademevee planeerimine peaks olema valgalapõhine ja arvestama sademevee looduslikke äravooluteid
4. Linnaruumi arendamise/taastamise elluviimisel tuleks süstemaatiliselt üle vaadata ja täiustada sademeveemajandusprotsesse (nt teed, tänavad, platsid, avalik haljastamine)
5. Sademeveesüsteemid ja -rajatised tuleks kavandada, projekteerida ja mõõta vastavalt kliimamuutuste tuleviku stsenaariumidele, kasutades parimaid olemasolevaid teaduslikke teadmisi muutuva sademete hulga, sademete intensiivsuse muutumise ning mere, järve ja jõgede veetaseme tõusu kohta
6. Suure intensiivsusega tormide korral tuleks vajaduse korral ette valmistada sekundaarsed äravooluteed, et suunata sademeveesüsteemi võimsust ületav sademevesi mujale sobivale alale, kuid sekundaarsete äravooluteede kaudu eralduva vee osakaal ei tohiks eelistatavalt ületada 30% tormi hinnangulisest kogumahust aastas. Liigne sademevesi tuleks eelistatavalt suunata sobivatele madalatele aladele, mida saab olemasolevat infrastruktuuri, maakasutust ja territooriumide looduslikke iseärasusi arvestades kasutada ajutiselt üleujutatud basseiniidena. Hooned ja infrastruktuur tuleks planeerida piisavale kõrgusele, et vältida kahjustusi üleujutuste ajal

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

7. Sademevee planeerimise vahendeid (nt roheala tegur) tuleks rakendada linnaplaneerimise varases staadiumis ja linnapiirkondade kaasajastamisel kui sademevee ärajuhtimine on kavandamisel
8. Sademeveeprobleemidega süstemaatiliseks töötamiseks peaksid omavalitsused (või muud vastavad ametiasutused) välja töötama sademeveepoliitika ja/või -plaanid
9. Sademevee majandamise kavandamisel tuleks arvesse võtta kliimamuutuste mõju.

B. Asulate reostuskoormuse vähendamine sademevee nõuetekohase ärajuhtimise teel

10. Sademevett tuleks juhtida vastavalt kohalikele oludele kohandatud eelisjärjekorras. Kehtima peaks järgmine üldine prioriteetsuse järjekord:
 - I. sademevett töödeldakse ja kasutatakse reostusallika juures;
 - II. sademevesi juhitakse tekkeallikast eemale süsteemiga, mis kogub ja säilitab vett endas;
 - III. sademevesi juhitakse tekkeallikast eemale sademeveekanaliseerimise abil, mis suunab vee avalikel aladel asuvatesse sademevee viiealadesse enne kui see juhitakse suublasse;
 - IV. sademevesi juhitakse sademeveekanaliseerimise abil otse suublasse;
 - V. sademevesi juhitakse ühisvoolse kanalisatsiooni abil reoveepuhastisse.
11. Reovee ülevoolu vältimiseks tuleks eelistada lahkvoolseid süsteeme ja/või madala mõjuga arendussüsteeme. Võimaluse korral tuleks integreerida madala mõjuga süsteeme ühisvoolsete süsteemidega, et vähendada vooluhulga tippu ja ülevoolujuhtumeid intensiivse tormi ajal
12. Ühisvoolsete kanalisatsioonisüsteemide ülevool võib takistada suublavee keskkonnamärgide saavutamist. Ülevoolu keskkonnamõjude vältimiseks tuleks kindlaks teha peamised ülevoolukohad ja võtta kasutusele sellised meetmed nagu lokaalne infiltratsioon, settebasseinid, ülevoolu puhastamine või lahkvoolse kanalisatsiooni rajamine, et jaotada valgalade vahel üleliigne vesi
13. Valgalade puhul oleks vajalik hinnata valingvihmade mõju neile; hinnangu raames tuleks kindlaks määrata ja seada prioriteedid sademevee majandamise parandamise meetmete osas
14. Suure üleujutusriskiga alad tuleks kaardistada ja hinnata neil aladel veekeskkonna saastumise ohtu kemikaalide, õli või prügi, sealhulgas mikroprügi, ohtu
15. Sademevee kvaliteedi halvenemise vältimiseks tuleks võtta kasutusele meetmeid sademevee kvaliteedi tagamiseks juba tekkekohas (nt tõhus tänavate kuivpuhastus ja muud liiklusega seotud mikroosakeste minimeerimise meetmed, sademevee ja jäätmete käitlemine ehitusplatsidel)
16. Vältida tuleks tänavatelt koristatud lume otse merre või muudesse veekogudesse sattumist. Tänavatelt koristatud lumi tuleks viia selleks ettenähtud kohtadesse, kus lumesulavett käsitletakse kui asula sademeveena, et vähendada asulapiirkondade sademevee vooluhulka suublasse

B. Kõrge riskiga sademevee ärajuhtimine

17. Tugevalt saastunud aladelt pärit sademevett tuleks töödelda eraldi tekkekohas, kasutades näiteks linnakujunduses veetundlikke lahendusi, säästlikke looduslähedasi lahendusi, õlipüüduid jmt; meetmed võivad põhineda kohalikel uuringutel ja neid tuleks kaaluda iga juhtumi kohta eraldi
18. Tööstuspiirkondade, tootmisettevõtete piirkondade saastunud vett, prügilate, teenindusjaamade, mehaaniliste töökodade ja muude tehaste nõrgvett, samuti õli käitlemise või ladustamise piirkondade sademevett ei tohiks ilma tõhusate veereostuse kontrolli- ja puhastusmeetmeteta juhtida sademeveesüsteemi või suublasse.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

3.7 NAABER VALDADE SADEMEVETT KAJASTAVAD ARENGUKAVAD

3.7.1 Rae vald

Rae valla sademeveesüsteemid ning nendega seonduv on kajastatud Rae valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2024-2035, mis on kinnitatud Rae Vallavolikogu 20.05.2024 määrusega nr 46.

Kiili vallast jõuab sademevesi Kangru alevikust ning Luige aleviku põhjaosast väiksemate kraavide kaudu Kärneri oja, mille suublaks on Rae vallas asuv Kurna oja alates Uesalu küla Kopra tee piirkonnast. Rae valla ÜVK kava kohaselt suunatakse Kurna oja sademevesi ka Kurna külast Kiili KVH OÜ teenuspiirkonnast Saire kraavi kaudu, mis on KURNA I maaparandussüsteemi eesvooluks. Vooluhulk sealt alalt on arvutuslikult 324 l/s, ning perspektiivis lisanduv vooluhulk oleks 306 l/s.

Ühtlasi on Kurna külas Kiili KVH OÜ tegevuspiirkonnas arendustegevusi teostada vaid juhul kui arendajate initsiatiivil teostatakse täiendav põhjaveevarude uuring ja/või investeering suurendamiseks pinnavee võimalikku võttu AS Tallinna Vesi süsteemist. Seega ei liitu piirkonda täiendavaid arendusalasid, mis võivad suurendada sademevee äravoolu enne kui eelnimetatud veevarustuse lahendus on leitud. Ühtlasi ei liideta OÜ Kiili KVH tegevuspiirkonnas uusi tarbijaid ühisveevärgiga enne kui pole võetud kasutusele pinnavee eesvoolusid, sõltumata nende arendusalade planeeritavast vee tarbimise mahust.¹

3.7.2 Kose vald

Kose valla sademeveesüsteemid ning nendega seonduv on kajastatud Kose valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023-2034, mis on vastu võetud Kose Vallavolikogu 22.02.2024 määrusega nr 63. Kose vallas suubuvad peamised sademeveesüsteemid Piritä jõe ja Vardja oja ning kumbki neist eesvooludest pole seotud Kiili vallaga.

3.7.3 Saku vald

Saku valla sademeveesüsteemid ning nendega seonduv on kajastatud Saku valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas 2024-2035, mis on vastu võetud Saku Vallavolikogu 20.06.2024 määrusega nr 8. Saku vallas on sademeveesüsteemide põhiliseks eesvooluks Vääna jõgi Saku alevikus, mujal Saku valla piirkondades on peamiseks eesvooluks Keila jõgi, Pääsküla jõgi ning väiksemad kuivenduskraavid.

Saustinõmme külas rajatud sademeveesüsteemide eesvooluks on Saustinõmme kraav, mis omakorda suubub Vääna jõkke.

Saustinõmme kraav on heas korras ja sademeveest tingitud probleeme esinenud ei ole.

Saustinõmme elamupiirkonna valgala suurus on 17,7 ha, millest ca 10% on kõvakattega pind. Vastavalt EVS 848:2021 ja piirkonna keskmisele sademete hulgale on elamupiirkonnast ära juhitud sademevee kogus keskmiselt ca 76 m³/d (koos heitveega on keskmine koormus suublale ca 114 m³/d). Aasta päevakeskmine maksimum on ligi 1 700 m³/d ehk ca 0,02 m³/s. Kirjeldatud valgala ja koguste juures on vajalik truubi läbimõõt 400 mm. Saustinõmme kraavil on enne Vääna jõge kaks truupi, üks plastikust 600 mm truup ja sellele järgneb 1000 mm betoontruup. Väljaspool elamupiirkonda on sademeprobleemid lahendatud eelkõige kraavitusega. Lisaks kraavitamisele on arvestatud, et sademevesi imbub haljasaladel pinnasesse.

¹ Allikas: Kiili valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2034, ptk 4.10 ja 5.1. (https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4060/7202/3026/Kiili_YVK_AK_2023-2034.pdf#)

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

3.7.4 Tallinna linn

Tallinna linna sademeveesüsteemid ning nendega seonduv on kajastatud Tallinna linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavas aastateks 2023-2034, mis võeti vastu Tallinna Linnavolikogu 15.06.2023 määrusega nr 15.

Tallinna linnaga ühine osa on Kurna oja, mis suubub Ülemiste järve.

Tallinna linna ÜVK kava 2023-2034 käsitleb muuhulgas ka Tallinna linna naabervaldadest tuleneva sademevee vastuvõtmise ja/või ärajuhtimise eeldusi, tingimusi ja võimalikke riske. Ära on märgitud, et kuna sademevesi ei tunnista administratiivseid piire, on ülesvoolu jäävates piirkondades vastuvõetavad otsused ja elluviidavad investeeringud olulised, kuna võivad avaldada nii kaudset kui otsest mõju Tallinna linna reo- ja sademevee infrastruktuuri toimimisele. Seega on oluline arvestada naabervaldade arendustegevustes ka mõjusid, mis avalduvad administratiivpiiridest väljaspool.

Kuna mitmed Tallinna linna naabervallad on leidnud, et lahkvoolse sademevee süsteemi väljaehitamine on kulukas, siis eelistavad naabervallad rakendada looduslähedasi lahendusi nagu immutamine või sademevee kohtkäitlust. Sageli ei suudeta vihmade ajal kogu sademevett immutada ning osa sellest jõuab kraavide, ojade, kanalite, jõgede kaudu Tallinna eesvooludesse (vooluveekogud, järved) mõjutades omakorda Tallinna linna sademevee süsteemide toimimist. Olulisem vooluveekogu läbi naabervaldade on Kurna oja (suubub Ülemiste järve).

Tallinna linna ÜVK kava arengukavas tuuakse välja ettepanekud edasisteks naabervaldade vaheliseks koostööks, mis on olulised sademeveesüsteemide toimimisel:

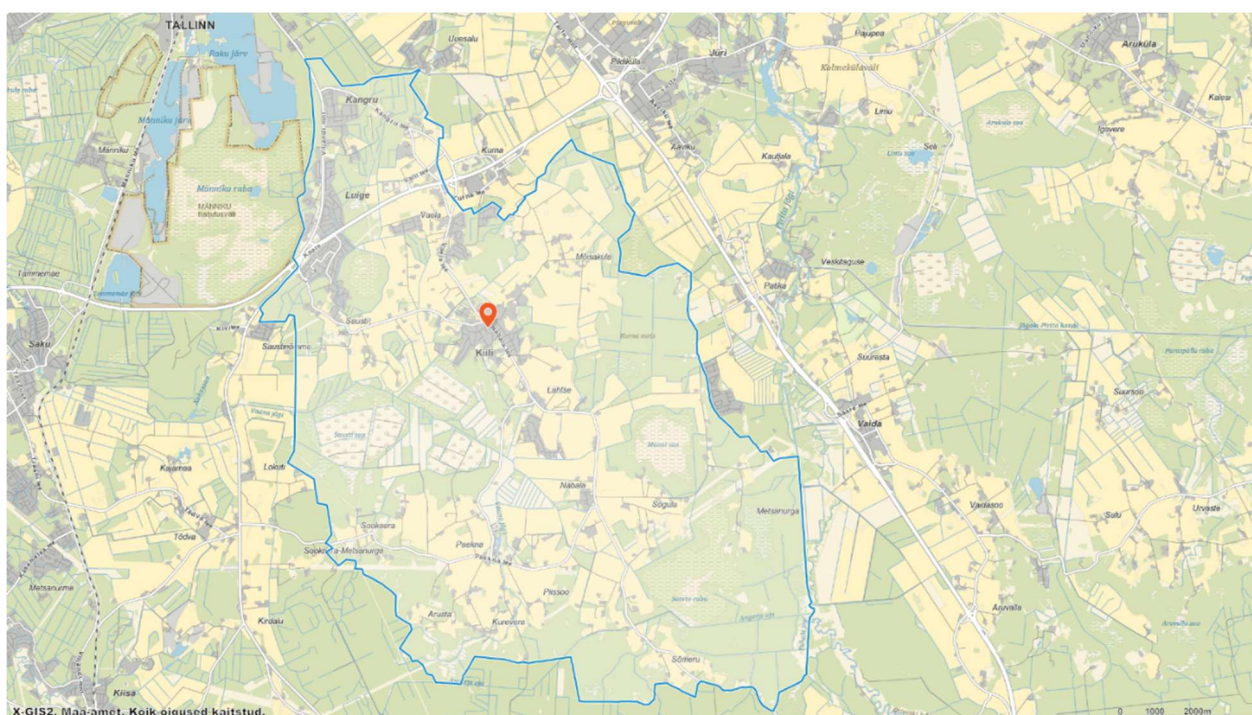
- Rajada sademete seirejaamad Tallinna lähi valdadesse
- Koostöös naabervaldadega tuleks uurida Tallinna eesvoolu jõudva sademevee kogust ning kvaliteeti, olemasolevate ning rajatavate kraavide mahutavust (piisavust) ning seisukorda.
- Koostöös naabervaldadega tuleb luua raamistik analüüsima naabervaldades elluviidavate arenduste mõju sademeveesüsteemidele ning muule allavoolu jäävale taristule (näiteks detailplaneeringu või reaalsete projektide põhjal). Vastata tuleks küsimustele:
 - o Kas tulevikus peab allavoolu paiknevate torude läbimõõdusid suurendama?
 - o Kas allavoolu jäävate olemasolevate pumplate jõudlus on piisav või tuleb neid rekonstrueerida või pumbad välja vahetada?
 - o Kas tulevikus tuleb pumplate juurde mahuteid rajada?
 - o Kas olemasolevate truupide läbilaskvust tuleb suurendada?
 - o Kas olemasolevaid kraave tuleb süvendada või laiendada?
- Koostöös naabervaldadega tuleb luua ning sõlmida halduslepingud sademevee juhtimiseks linna süsteemi (hõlmab tehislikke, pool-looduslikke ning looduslikke süsteemi osasid).

Töö nimetus	Kiili valla sadamevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

4 KESKKONNASEISUND

Kiili vald asub Harjumaa keskosas paiknedes Tallinnast lõuna suunas. Kiili valla pindala on 100,7 km² ning vald piirneb Tallinna linnaga, Rae vallaga, Kose vallaga ja Saku vallaga. Kiili vallas on 1 alev (Kiili), 2 alevikku (Kangru, Luige) ning 13 küla (Arusta, Kurevere, Lähtse, Metsanurga, Möisaküla, Nabala, Paekna, Piisoo, Sausti, Sookaera, Sõgula, Sõmeru ja Vaela). Kiili vald paikneb Põhja-Eesti lavamaal. Maapinna absoluutsed kõrgused muutuvad vallas 10-15 meetri piires, kusjuures valdavalt on maapinna kõrgus 40-50 meetrit üle merepinna. Esineb nii lamedaid paekõrgendikke, õhukese pinnakattega lodusid ning madalamatel aladel on pinnakatteks liiv, savi või turvas. Suurem osa Kiili vallast asub Vääna jõe valgalas.

Järgneval joonisel on näidatud Kiili valla paiknemine:

Joonis 4.1. Kiili valla paiknemine.²

4.1 VEELOAD

Keskkonnaluba vee erikasutuseks on Veeseaduse § 187 kohaselt kohustuslik, kui:

- võetakse pinnavett, sealhulgas jääd, enam kui 30 kuupmeetrit ööpäevas;
- võetakse põhjavett rohkem kui 150 kuupmeetrit kuus või rohkem kui 10 kuupmeetrit ööpäevas;
- võetakse mineraalvett;
- juhitakse suublasse saasteaineid või heitvett ja jahutusvett;
- juhitakse heide otse põhjavette käesoleva seaduse § 126 lõigetes 3 ja 5 sätestatu kohaselt;
- juhitakse sadamevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse risk või oht veekogu seisundile;
- paisutatakse veekogu või kasutatakse hüdroenergiat;

² Allikas: Maa-amet, 2024 (alates 2025. aastast Maa -ja Ruumiamet)

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist;
- juhitakse suublasse maavara kaevandamisel eemaldatavat vett;
- paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist;
- kaadatakse mahuga alates 100 kuupmeetrist;
- põhjavett täiendatakse, juhitakse ümber või juhitakse tagasi;
- toimub laeva regulaarne ohtlike ainetega seotud teenindamine või remont või kui regulaarselt lastitakse või lossitakse laeva tuules lenduvate puistekaupadega, välja arvatud juhul, kui seda tehakse suletud süsteemi kasutades;
- veekogu puhastamiseks kasutatakse kemikaale, välja arvatud juhul, kui sellega ei muudeta oluliselt vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi;
- arendatakse vesiviljelust toodangu juurdekasvuga rohkem kui üks tonn aastas;
- rajatakse üle ühe hektari või likvideeritakse üle 0,1 hektari suuruse pindalaga seisuveekogu või märgala, välja arvatud maavara kaevandamisel tekkiv veekogu;
- muudetakse pinnaveekogumiga hõlmatud veekogu, pinnaveekogumiga hõlmamata loodusliku järve või üle ühe hektari suuruse veepeegli pindalaga tehisjärve kaldajoont, välja arvatud maavara kaevandamisel tekkiv või muudetav veekogu;
- muudetakse oluliselt vee füüsikalisi või keemilisi omadusi, veekogu bioloogilisi omadusi või veerežiimi;
- toodetakse taaskasutusvett heitveest, karjääri- või kaevandusveest, jahutusveest või vesiviljelusest pärinevast veest.

Veeluba ei ole vaja (VeeS § 188) järgmiste tegevuste korral:

- vee võtmiseks hädaolukorras, päästesündmuse lahendamiseks või nimetatud sündmuste jäljendamise korral õppustel;
- põhjavee ärajuhtimiseks kõrge põhjavee tasemega või liigniiskelt alalt õiguspäraselt ehitatud ehitise toimimiseks ja kaitseks;
- paisutamiseks, kui vooluveekogu looduslikku veetaset tõstetakse kuni üks meeter, välja arvatud juhul, kui paisutatakse veekogu või selle lõiku, mis vajab kaitset looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud nimistusse kantud lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana;
- maaparandussüsteemi ehitamiseks ja maaparandushoiutöödeks;
- pinnaveekogumiga hõlmamata tehisjärve kaldajoone muutmiseks, kui tehisjärv on tekkinud kaevandamise tõttu, asub maardlal, mäeeraldisel või mäeeraldise teenindusmaal ja kaevandamisega rikutud maad ei ole kaevandamisloa andja veel maapõueseaduse §-des 48 ja 50 sätestatud korras korrastatuks tunnistanud;
- kuni ühe kuupmeetri heitvee veekogusse juhtimiseks ööpäevas või kuni viie kuupmeetri heitvee pinnasesse juhtimiseks ööpäevas, kui see tegevus vastab käesoleva seaduse § 128 lõike 7 alusel kehtestatud heitvee suublasse juhtimise nõuetele;
- veekogust, välja arvatud meri, korrashoiu eesmärgil sette eemaldamiseks;
- käesoleva seaduse § 187 punktides 7, 8, 10, 17 ja 18 nimetatud tegevusteks, mis kaasnevad veekogusse, välja arvatud meri, ehitamisega, kui Vabariigi Valitsus on otsustanud, et tegemist on ehitisega, mille ainus eesmärk on riigi julgeoleku tagamine või hädaolukorra lahendamine;
- tegevusteks, mis kaasnevad meretuulepargi rajamisega, milleks antakse ehitusseadustiku § 1131 lõikes 12 nimetatud meretuulepargi hoonestusluba.

Kiili vallas kehtivaid vee-erikasutuslubasid vastavalt Keskkonnaameti Keskkonnakaitselubade registrile (kotkas.envir.ee) on käsitletud Kiili valla ÜVK kavas, kuid sademeveega seotult on oluline välja tuua Keskkonnakaitseluba nr L.VV/328785.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Tabel 4.1. Kehtivad sademeveega seotud vee-erikasutusload Kiili vallas

Luba	Loa omanik	Loa versiooni kehtivus	Selgitus
L.VV/328785	Ringtee Äripark OÜ	30.05.2025 - ...	Sademevee suublatesse juhtimine seitsmest (7) erinevast väljalaskmest Vaela külas Mikuhansu ja Valli tee piirkonnas. Proovi võtmise sagedus üks kord poolaastas.

4.2 PINNAKATE JA GEOLOOGIA

Pinnamood on Kiili vallas valdavalt tasane, absoluutsed maapinna kõrgused kõiguvad 36 meetrist valla kesk- ja lääneosas ning kuni 54 meetrini valla lõunaosas. Maapinda katab peamiselt kvaternaarne pinnakate, mille paksus on ca 2-5 meetrit. Pinnakate koosneb moreenist, mis on settinud mandrijää sulamisel ning seal on ülekaalus karbonaatsed kivimid. Valla loodeosas esineb pinnakattena vähesel määral kruusa ja eritulist liiva. Samuti leidub kruusaga alasid valla lõunaosast. Valla idaosas Pirita jõega piirneval alal esineb ka peenliiva ning vallas moodustab osaliselt pinnakatte ka madalsooturvas või rabaturvas. Kiili vallas on ka mitu suuremat sood ja raba, milleks on Saarte raba ja Männi soo Metsanurga külas, Paekna raba Paekna külas, Sausti soo Sookaera külas ja Vaela raba Sausti külas.

4.3 PINNAVESI

Kiili vald on seotud vooluveekogudest peamiselt Vääna jõega (VEE1094500), kuid ka Pirita jõega (VEE1089200), millega ühtib valla idapiir. Valla kaguosa läbib Angerja oja (VEE1091700). Nii Vääna jõgi kui Pirita jõgi suubuvad Läänemerre Soome lahte ning Angerja oja suubub Pirita jõkke.

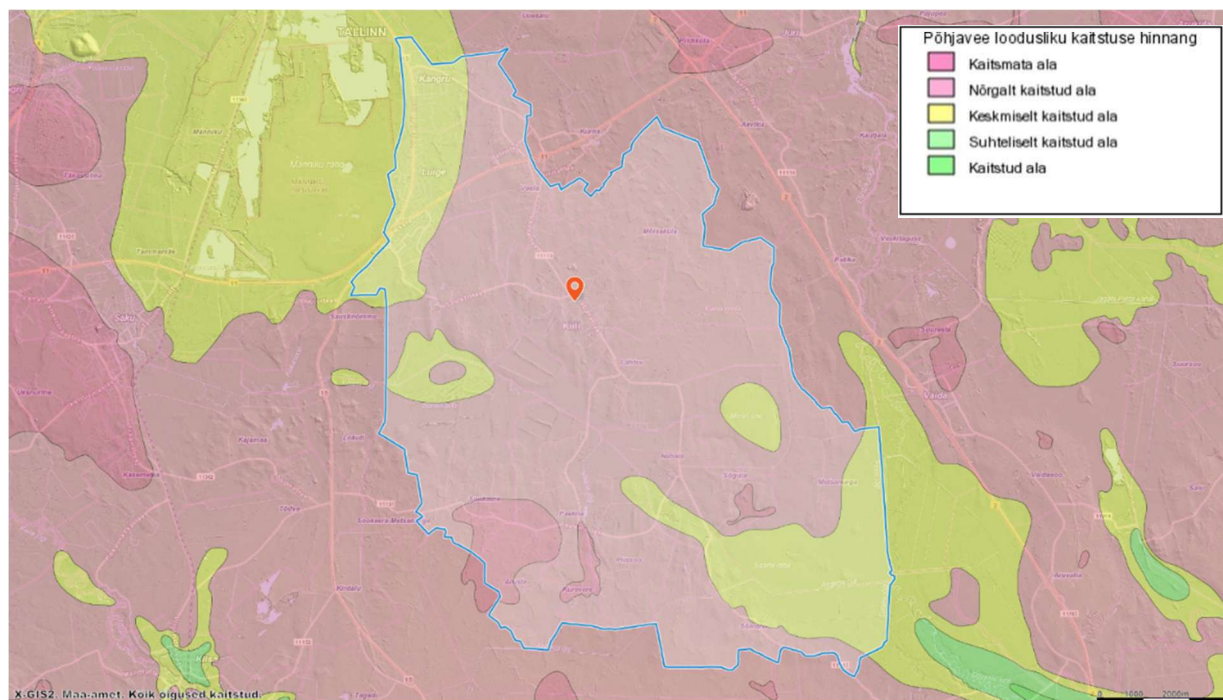
Lisaks on Kiili vallas mitmeid suuremaid ja väiksemaid ojasid ning kraave, mis peamiselt suubuvad Vääna jõkke, Pirita jõkke või Kurna oja. Nendeks on näiteks Harjuva oja (VEE1091700), Nabala peakraav/oja (VEE1091700), Lähkse peakraav / Männi oja (VEE1094700), Sähkari kraav / Rebase peakraav (VEE1094800), Arupere kraav (VEE1094701), Sepamäe kraav (VEE1094702), Sausti peakraav/oja (VEE1095000), Saire kraav (VEE1095001), Möisaküla kraav (VEE1093300) ja Nellise kraav (VEE1093600).

Seisuveekogudest asuvad Kiili vallas Paekna külas Paekna järv (VEE2030410), tegu on paisjärvega. Samuti asub Kiili vallas mitmeid väiksemaid tiike ning Männi soos ka laukajärvi.

4.4 PÕHJAVESI JA SELLE KAITSTUS

Maa-ameti (alates 2025. aastast Maa- ja Ruumiamet) põhjavee kaitstuse 1:50 000 mõõtkavas koostatud kaardi andmete põhjal on põhjavesi Kiili vallas peamiselt nõrgalt kaitstud. Valla kagu- ja loodeosas asub ka keskmiselt kaitstud põhjaveega alasid ning valla edelaosas leidub ka kaitsmata põhjaveega alasid.

Töö nimetus	Kiili valla sadamevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 4.2 Põhjavee kaitstuse kaardi väljavõte Kiili valla osas

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

5 FINANTS-MAJANDUSLIKUD NÄITAJAD

5.1 VEE-ETTEVÕTLUS

Kiili vallas on vee-ettevõtjaks määratud Kiili KVH OÜ. Kiili KVH OÜ-le kuuluvad sademeveetorustikud asuvad Kiili alevis Lasteaia tänavast Lootuse tänavani, ning Kangru ja Luige alevikes Tohvri tänav, Lii tänav ja Lea tänav piirkonnas ning nende kogu pikkus on ca 2630 meetrit. Kiili valla vee ja reovee ärajuhtimise teenuse hinnad on kooskõlastatud Konkurentsiameti poolt 19.03.2014 otsusega nr 9.1-3/14-006 ning kehtivad alates 01.05.2014. Nimetatud otsuses ei ole kirjeldatud sademevee ärajuhtimise või puhastamise eest määratud tasusid.

5.2 TARIIFID

Kiili vallas ei ole kehtestatud tariife sademevee ärajuhtimiseks või puhastamiseks.

5.3 MAKROMAJANDULIKUD NÄITAJAD

Tarbijahinnaindeksi muutus ja palgakasv on kirjeldatud Tabel 5.1.

Tabel 5.1 Tarbijahinnaindeksi muutus ja palgakasv³

Indikaator	2025	2026	2027	2028	2029	2030-2037
Tarbijahinnaindeks	5,2%	3,3%	2,4%	2,2%	2,0%	2,0%
Palgakasv	4,9%	5,1%	4,7%	4,5%	4,4%	4,2%-4,1%

5.4 KIILI VALLA EELARVE

Kiili valla 2025. aasta eelarve tulude maht on ca 19,4 miljonit eurot. Suuremateks tuluartikliteks on üksikisiku tulumaks ning toetused. Kulude maht 2025. aastal on ca 17,9 miljonit eurot.

Tabel 5.2 Kiili valla eelarve⁴

	2025 eelarve €
Tulud	19 411 237
Maksutulud	14 750 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	958 500
Saadavad toetused	3 672 737
Muud tegevustulud	30 000
Põhitegevuse kulud kokku	17 843 373
Antavad toetused	1 443 866
Muud tegevuskulud	16 499 507
Põhitegevuse tuleml	1 567 864

³Allikas: https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2025-04/Proqnoos%20kuni%202070%20-%202016.04.2025_kodulehele.xlsx

⁴Allikas: <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4240/1202/5015/Lisa%20vallavolikoqu%20maarusel%20nr%201.pdf#>

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

5.5 KIILI VALLA FINANTSVÕIMEKUSE ANALÜÜS

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §32 finantsdistsipliini tagamise meetmed lõike (1) punkti 2 kohaselt peavad kohaliku omavalitsuse üksused kinni pidama kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse netovõlakooormuse ülemmäärast seaduse § 34 tähenduses.

Netovõlakooormus on võlakohustuste suuruse ja käesoleva seaduse §-s 36 nimetatud likviidsete varade kogusumma vahe.

Netovõlakooormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud järgmised kohustused:

- 1) võetud laenud;
- 2) kapitalirendi- ja faktooringukohustused;
- 3) emiteeritud võlakirjad;
- 4) tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustused;
- 5) tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed;
- 6) pikaajalised võlad tarnijatele;
- 7) teenuste kontsessioonikokkuleppest tekkivad kohustused;
- 8) muud pikaajalised kohustused, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist.

Netovõlakooormus võib kuni 2024. aasta lõpuni olla, kas 10-kordne põhitegevuse tuleml või 80% põhitegevuse tuludest (kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%). Edaspidi hakkab see vähenema 5% võrra. Netovõlakooormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.

Tabel 5.3 esitatud informatsiooni alusel arvatud põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, seega võib netovõlakooormuse ülemmäär arvutamiseks kasutada % vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 lg 5-le võib netovõlakooormus ületada § 34 lg 3 ja lg 4-ga netovõlakooormuse mahu ülemmäär toetuste sildfinantseerimiseks võetud võlakohustuste kogusumma võrra.

Tabel 5.3 Kiili valla võlakooormuse ülemmäär arvutus⁵

Indikaator	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud, EUR	18 777 828	19 827 828	20 667 828	21 407 828
Põhitegevuse kulud, EUR	17 415 000	18 035 000	18 635 000	19 235 000
Kuuekordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe	8 176 968	10 756 968	12 196 968	
Netovõlakooormus, EUR	8 903 303	8 912 964	8 048 625	6 609 288
Netovõlakooormus, % tuludest	47,4%	45%	38,9%	30,9%
Aktsepteeritav netovõlakooormuse ülemmäär	14 083 371*	14 342 624*	14 229 779*	13 036 968*
Vaba netovõlakooormus	5 180 068	5 429 660	6 181 171	6 427 680

Märkused: 2025. aastal 75%, 2026. aastal 70%, 2027. aastal 65%, 2028. aastal 60%

⁵ Allikas: <https://www.riiqiteataja.ee/aktiisa/4260/9202/4006/volikoqu%20maarus%20nr%208%20lisa%201.pdf>

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Tabel 5.3 käsitleb Kiili valla vaba laenuvõimet vastavalt Kiili valla eelarvestrateegias 2025-2028 esitatud andmetele. Kiili valla eelarvestrateegia 2025-2028 Lisa 2 tegevuskavas kirjeldatakse sademeveesüsteemiga seotud investeeringute kokkuvõtte on esitatud Tabel 5.4.

Tabel 5.4 Kiili valla sademeveesüsteemiga kavandatud tegevused⁶

Valdkond/ eesmärk/ tegevus	Periood	Vastutaja	Partner	Haldaja	2026	2027	Kokku 2024- 2028	Orient. maksumus 2028-2035
Sademevee arengukava elluviimine koos sademevee süsteemide hoolduse ja rekonstrueerimise planeerimisega	2026 - 2036	EPO juhataja	ÜVK elluviija, Põllumajandus-amet, maaomanikud	Vee-ettevõtte OÜ Kiili KVH	100 000	100 000	215 000	500 000

Eelnevat kokku võttes järeldub, et Kiili vald on kavandanud järgneva 10 aasta jooksul sademeveesüsteemide hoolduseks ja rekonstrueerimiseks investeerida ca 715 000 eurot. Kiili vallal on majanduslikud eeldused sademevee majandamise kava investeeringuprogrammi ellu viimiseks suuremas mahus kui Kiili valla eelarvestrateegiaga 2025-2028 ette on nähtud. Tegelik finantseerimine sõltub Kiili valla soovist ja valmidusest kasutada finantseerimiseks laenu võtmist, samuti laenu võtmise otstarbega seotud võimalikest seadusega seotud piirangutest ning Kiili valla valdkondlikest prioriteetidest.

⁶ Allikas: Kiili valla eelarvestrateegia 2025-2028 Lisa 2 tegevuskava
<https://www.riigiteataja.ee/akti/4260/9202/4016/volikoqu%20maarus%20nr%208%20lisa%202.pdf#>

6 OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS

6.1 SADEMEVEEKANALISATSIOONIGA JA -SÜSTEEMIDEGA KAETUD ALAD

Kiili vallas juhitakse suur osa sademeveest suublatesse kraavide ja ojade kaudu, kuid osaliselt on rajatud vallas ka sademeveekanalisatsiooni ja drenaažisüsteeme, mis asuvad peamiselt Kiili alevis, Kangru alevikus, Luige alevikus, Vaela külas, Lähtse külas, Sausti külas, Nabala külas. Kiili vallas on mitmed kraavid ja ojad, kuhu sademevesi suunatakse kasutusel ka maaparandusehitiste eesvooludena või on tegu riigi poolt korrashoitava ühiseesvooluga.

Rajatud sademeveesüsteemide (sademevee- ja drenaažitorude) eesvooludeks on enamasti kraavid. Mitmetes külates juhitakse sademevesi haljasaladele, kus osaliselt võib all olla drenaaž, mis seeläbi aitab sademevett puhverdada enne suublasse jõudmist.

Kokku on Kiili valla territooriumil ligikaudu 21 km sademevee torustikku (sh drenaažitorustik), mis on kõik isevooldes torustikud. Kiili vallas puuduvad sademevee pumplad ning survetorustikud. Kiili vallas on ca 419 km vooluveekogusid, mis on nii teekraavid, sademevee kraavid, muud kuivenduskraavid kui ka maaparanduslikud eesvoolud. Maaparandusehitiste eesvoole on Kiili vallas ca 112 km, millest ca 17,5 km on riiklikult korrashoitavad eesvoolud. Sademeveesüsteemi osana määratletud kraave, mis ei ole maaparandussüsteemide eesvooluks ega juhi üksikute kinnistute sademevett ning asuvad Kiili valla üldplaneeringu kohaselt peamiselt tiheasustusaladel, on Kiili vallas kokku ca 57,5 km. Kiili vallas juhivad sademevett suublasse nii maaparanduslikud kuivenduskraavid, teekraavid, sademeveekraavid kui ka sademeveetorud, kuid sademeveesüsteemi osana on neist määratletud sademeveetorud ning kraavid, mis ei ole maaparandussüsteemide eesvooluks. Olemasolevad sademeveetorud on rajatud peamiselt elamurajoonide tänavatele, kus osaliselt on saanud elanikud ka sademevee tänavatorustikku juhtida kinnistu sademevett. Samuti on olemasolev sademeveetorustik mõningate tootmis- ja ärimaade kinnistutel (näiteks Vaela külas Suurvälja teel, Kiili alevis tehnopargi tootmisettevõtete juures ning Tööstuse ja Vaela tee juures asuvate ettevõtete juures), kus on suurem osakaal kõvakattega pindadel ning oluline on sademevesi kokku koguda ja ära juhtida.

Olemasoleva sademeveetorustiku maksimaalne läbilaskevõime sõltub toru läbimõõdust, aga ka torustiku kallakust, materjalist ja pinna karedusest. Samuti sõltub läbilaskevõime torustiku kaevude ja ühenduste ning kõveruste paiknemisest. Käesoleva SVMK koostamisel ei ole kõik eelnevalt kirjeldatud parameetrid täpselt teada iga piirkonna ja valgala osas, mistõttu saab arvestada sademeveetorustiku maksimaalse läbilaskevõime osas standardis EVS 848:2021 esitatud eelduslikke väärtuseid, mis esitati nomogrammil (Tabel 6.1) ning võtab arvesse erinevaid kallakuid (S).

Tabel 6.1. Sademeveetorustiku eelduslik maksimaalne läbilaskevõime (l/s)

Toru siseläbimõõt, mm	Vooluhulk Q (l/s), S=0,5 (mm/m)	Vooluhulk Q (l/s), S=1 (mm/m)	Vooluhulk Q (l/s), S=2 (mm/m)	Vooluhulk Q (l/s), S=5 (mm/m)
160	4,7	6,6	9,3	14,8
200	8,5	12	16,9	26,8
250	15,4	21,7	30,7	48,5
315	28,4	40,2	56,9	89,9
400	53,8	76,0	107,5	170,0
500	97,5	137,8	194,9	308,2
630	180,5	255,3	361,0	570,9
800	341,3	482,7	682,7	1079,4
1000	618,9	875,3	1237,8	1957,1

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Stadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.1.1 Kiili alev

Kiili alevi sademevesi on torustike ja kraavide abil juhitud nii Sakhari kraavi (VEE1094800) (tuntud ka Rebase peakraavina) kui ka Harjuva oja (VEE1094900), mis mõlemad suubuvad Vääna jõkke (VEE1094500).

Sademeveetorustikud on rajatud alevi keskuses Kiili vallavalitsuse hoone esisest platsist kuni gümnaasiumi ja lasteaia (De160-De315), ulatudes ka rahvamaja (De200) ning Lasteaia tänaval asuvate kortermajadeni. See torustik kuulub OÜ Kiili KVH-le. Samuti on sademeveetorustik rajatud Põllu ja Pargi ning ka Välja põik tänavale (De200-De315), mis asuvad kohalikule omavalitsusele (KOV-le) kuuluvale tänavamaal. Kirjeldatud piirkondade sademeveetorustikud suubuvad Sakhari kraavi (Rebase peakraavi).

Kiili alevi piires ei ole Sakhari kraav maaparandussüsteemi eesvooluks, kraavi telje laius on ülemjooksul 4-6 m ning alamjooksu suunas 6-8 m. Sakhari kraavi kaldad on selles osas valdavalt võssa kasvanud ning kraav vajab hooldust (Joonis 6.1).

Sademeveekanaliseerimise torustik on rajatud ka Toompihla arendusalale (Toomhansu, Toomkivi ja Toompihla tänavad) ja Maxima kaupluse tarvis Vaela tee äärde, kus kokku kogutav sademevesi suunatakse lähedalasuvatesse kraavidesse, mis suubuvad Pindle tee ääres Harjuva oja. Maxima juures on rajatud ka I klassi õlipüüdur, kuid täpsemad andmed selle kohta puuduvad. Piirkonna süsteemid on rajatud valdavalt KOV-le kuuluvatele tänavadele. Harjuva oja on selles lõigus ka maaparandussüsteemi eesvooluks ning Pindle tee poolset kallast on valdavalt niitmisega hooldatud, kuid vastaskaldal erakinnistute piiril kasvavad suuremad puud ja põõsad. Ka mujal lõigudes, näiteks Kiili tehnoporti piirkonnas on Harjuva oja maaparandussüsteemi eesvooluks ning sealgi lõiguses kasvavad puud ja põõsad kraavi kallastel (Joonis 6.2).

Joonis 6.1. Sakhari kraav ja truup Sakhari tee all detsembris 2024.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 6.2. Vasakul Harjuva oja Kiili tehнопargi piirkonnas, paremal kraavitus Kiili tehнопargi alal Sepamäe tee ääres detsembris 2024.

Sademevee äravoolu juhtimiseks on drenaažitorustik rajatud Reinu tänavale (De160-De200), Mesika ja Padi tänavale (De160) ning Ristiku tänavale, mis suubuvad väiksemate kraavide abil Harjuva oja, mis on sel lõigul eesvooluks maaparandussüsteemidele Kiili (4109450020120-006), Alasoo (4109450020120-002) ja Sausti (4109450020120-001). Ristiku tänava äärsed kraavid on osaliselt hooldamata (lehti ja rohtu täis, puud ja põõsad kasvavad kallastel) (Joonis 6.3), samuti on osaliselt katki Ristiku tänava kraavi Harjuva ojasse suunava truubi betoonosa.

Sademevee drenaažitorustik on rajatud ka Voore, Paju ja Saare tänava elamupiirkonda (De110), mis suunavad äravoolu maaparandussüsteemi Sakhari-Rebase eesvooluks olevasse kollektoreesvoolu (toru 420 mm) (4109450020160-004), mis suubub omakorda Kiili alevi ja Lähtse küla piiril Sakhari kraavi, mis sealt maalt alates on maaparandussüsteemi Sakhari (4109450020160-002) eesvooluks.

Mujal piirkondades Kiili alevis toimub sademevee loomulik äravool ja imbumine pinnasesse, kuid see võib kaasa tuua probleeme just keskusest eemale rajatud arendusaladele, mis kõrguslikult jäävad veidi madalamatele aladele. Probleem esineb peamiselt uutel arendusaladel, kus puudub nii drenaaž kui kraavitus ja arendajate kokkuvõtte eesmärgil (või teadmatusel) pole piirkondadesse sademeveesüsteeme rajatud või planeeritud. Sellised probleemsemad piirkonnad on näiteks Allika ja Metsa tänava piirkonnad. Samuti on probleemne Padi tänava piirkond hoolimata rajatud drenaažitorustikust, kuna ala asub kõrguslikult madalamal alal ning eesvooludeks olevad kraavid vajaksid hooldust parema äravoolu tagamiseks.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 6.3. Vasakul Ristiku tänava kraav Aru tänava ristist allavoolu suunas ning paremal Ristiku tänava kraav Padi tänava ristist ülesvoolu suunas detsembris 2024.

Vt Lisa 2 jooniseid.

Kiili alevi sademeveetorustikud (plastist) on peamiselt rajatud elamupiirkondadesse ning toimivad otstarbeliselt. Probleeme on esinenud uusasumite piirkonnas, mis jäävad keskusest kaugemale ja geograafiliselt madalamatele aladele, kus pole rajatud sademevee ärajuhtimiseks sobilikke süsteeme (Allika ja Metsa tn piirkond). Kiili alevis on sademevee ärajuhtimine lahendatud ka kraavide abil, kuid valdavalt on kraavid hooldamata, ka maaparandussüsteemide eesvooluks olevad kraavid.

6.1.2 Luige alevik

Kogu Luige aleviku endises suvilapiirkonnas kasutatakse sademevee ärajuhtimiseks ainult kraave. Ainult Tohvri tee ja Lii tänava piirkonda on rajatud drenaažitorustik (De160-De250), mis kuulub OÜ Kiili KVH-le. Sademevesi suunatakse Luige alevikus peamiselt kahte eesvoolu:

- a) peamine osa Luige piirkonnast, st kogu Luige va selle põhjapoolne väiksem osa, suunatakse Sausti peakraavi ja sealtkaudu Väana jõkke.
- b) põhjapoolne väiksem osa suunatakse maaparandussüsteemi eesvoolukraavi (Luige-Kangro, ÜP-229; II-1 (4109450020100-004)), mille lõplikuks eesvooluks on samuti Sausti peakraav.

Kraavid on rajatud reeglina samaaegselt aiandusühistute rajamisega ning paiknevad nii teemaadel, elamukinnistutel kui ka elamukinnistute vahel „kraavi“ kinnistutel (Joonis 6.4, Joonis 6.5 ja Joonis 6.6) ning kraavide seisund vajab parandamist. Kõik kraavid (va eesvoolu kraavid) on nõ kohaliku tähtsusega kraavid. Osaliselt on kraavid kinnistuomanike poolt torustatud või kinni aetud (osaliselt ka KOV-le kuuluvatel tänavamaadel). Erakinnistutel paiknevate rajatiste kohta ei ole sõlmitud kasutusõiguse lepinguid. Kraavide hooldamise eest vastutab praegusel hetkel maaomanik.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 6.4. Erakinnistut läbiv sademeveekraav ja teealune truup Tasuja tn 2 kinnistu juures detsembris 2024.

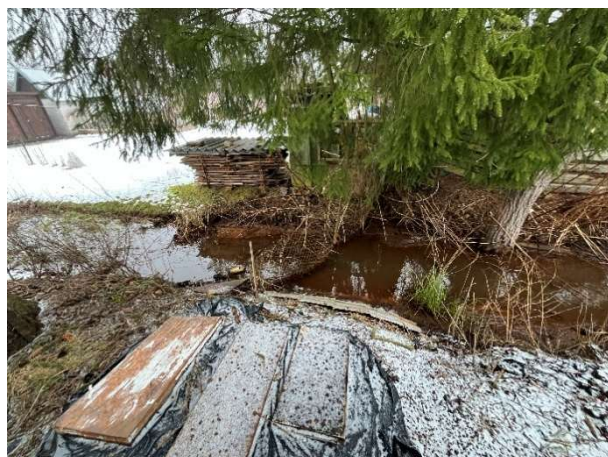
Kraavide paiknemise ja seisukorra kohta on Ringteest põhja poole jääval alal teostatud OÜ Reaalprojekt poolt 2018. aastal uurimistöo „Luige aleviku kraavide seisukorra hinnang“ töö nr P18053, kus on toodud välja olemasoleva süsteemi puudused ja võimalikud edasised tegevused. Probleemiks on eelkõige olemasolevate kraavide hoolduse pikaaegne puudumine (kraavid on setet täis, nõlvad varisenud) ning ebapiisava läbimõõdu ja tehnilise lahendusega kraavide truubitamine (sh ka nende amortiseerumine).

Ringteest lõuna pool asuva piirkonna üldisem seisukorra hinnang puudub, kuid Kuu ja Marsi tänava piirkonna kraavide osas on OÜ Reaalprojekt poolt teostatud 2019. aastal uurimistöo (töö nr P19089), mille raames tuvastati samuti, et piirkonna puuduliku sademevee äravoolu peamiseks probleemiks on kraavide ebapiisav hooldatus, kraavide truubitamine või kinni ajamine ning Kuu ja Marsi tänava ristis sademevee läbivoolu puudumine Kuu tänav 32 ja 34 kinnistute piiril asuvasse kraavi, mis suunab piirkonna vee Sausti peakraavi suunas.

Luige aleviku suvilapiirkondade osas võib paikvaatluse tulemusel järeldada, et sademevee äravoolu tagamiseks vajavad kraavid rekonstrueerimist. Informatsioon piirkonna olemasolevate sademevee- ja drenaažitorustike osas on puudulik ning sellest tulenevalt ei ole võimalik käesoleval ajal hinnata Luige aleviku sademeveesüsteemi terviklikult. Luige aleviku tervikliku lahenduse koostamiseks on vajalik teostada kogu piirkonna sademeveesüsteemi (sh kraavid, truubid, sademevee- ja drenaažitorustikud) inventariseerimine ehk mõõdistamine. Mõõdistustööde käigus on oluline määrata kõikide olemasolevate

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

süsteemide läbimõõdud, asukohad, kraavide ristlõiked ning üldine seisukord, mis annaks sisendi vajalike rekonstrueerimistööde projekteerimiseks (eel-, põhi- või tööprojekt).

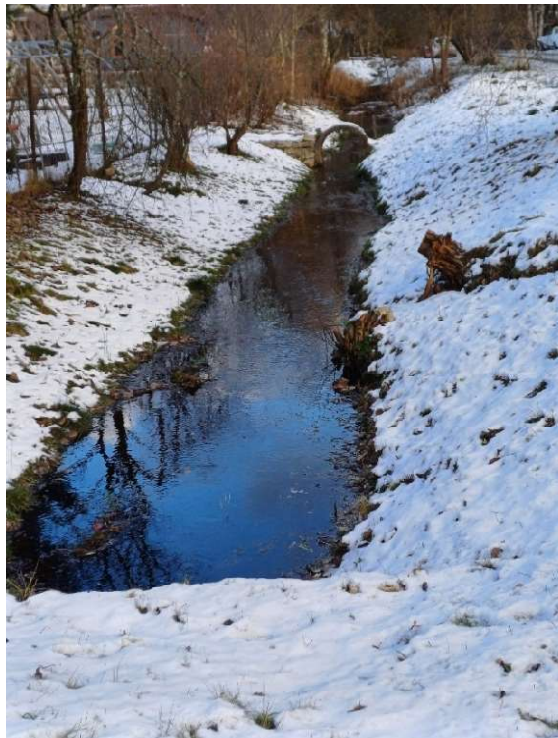

Joonis 6.5 Sademeveekraavid Luige alevikus Mooni tänava piirkonnas 2025. aasta veebruaris. Ülemised fotod ja alumine parempoolne foto on Mooni tänava kinnistute ja Külluse põik kinnistute vahelisel alal, alumine vasakpoolne foto on Mooni tänava ja Meremehe tänava kinnistute vahelisest alast. Fotod: Konsultant.

Haldja tänav 5 kinnistu omanik on esitanud Kiili vallale info (Joonis 6.7), et lumesula perioodil ning intensiivsete sadude perioodil ei ole sademevee äravool tagatud ning kinnistute teeäärsed alad on üle ujutatud. Antud piirkonnas on olemasolevad kraavid, nõvad ja truubid, mis peaksid sademevee suunama mööda Kaare tee kraavitust Sausti peakraavi, kuid osaliselt on kraavid ja truubid hooldamata või erakinnistutel kinni aetud ning piirkonna kraavidele ja truupidele tuleb teostada hooldus. Samuti on esitatud Kiili Vallavalitsusele päring Kuu tänava kuni Haldja tänava piirkonna liigvee probleemi osas, mille kohaselt viimastel aastatel on sademevee ning lumesula vee puudulik äravool aastaringselt probleeme tekitanud haljasaladel, tee äärsetel aladel ning elanike keldrites (Joonis 6.8).

Luige alevikku jõuab ka Männiku rabast kahe kraavi kaudu sademevesi, millest üks kraavidest suubub Põllu tn 6b asuvasse tiiki. Tiigist on sademevee ülevool suunatud Viljandi maantee alt truubiga Rõõmu tänava poole suunduvasse kraavi. Kuna liigvee perioodil suureneb ka rabast äravool, tuleb raba äravoolu surve vähendamiseks Luige aleviku muudele sademeveesüsteemidele suunata rabast tulev kraav mujale või rajada täiendav viibetiik sademevee puhverdamiseks näiteks Põllu tn 9 kinnistule.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 6.6 Sademeveekraav Lehola tänaval detsembris 2024.

Lisaks vajab rekonstrueerimist ka Luige aleviku piirkonna sademeveesüsteemide eesvooluks olev Sausti peakraav, mis vajab korrastamist eelkõige settest, rohust, võsast, puudest ja okstest (Joonis 6.9).

Vt Lisa 2 jooniseid.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

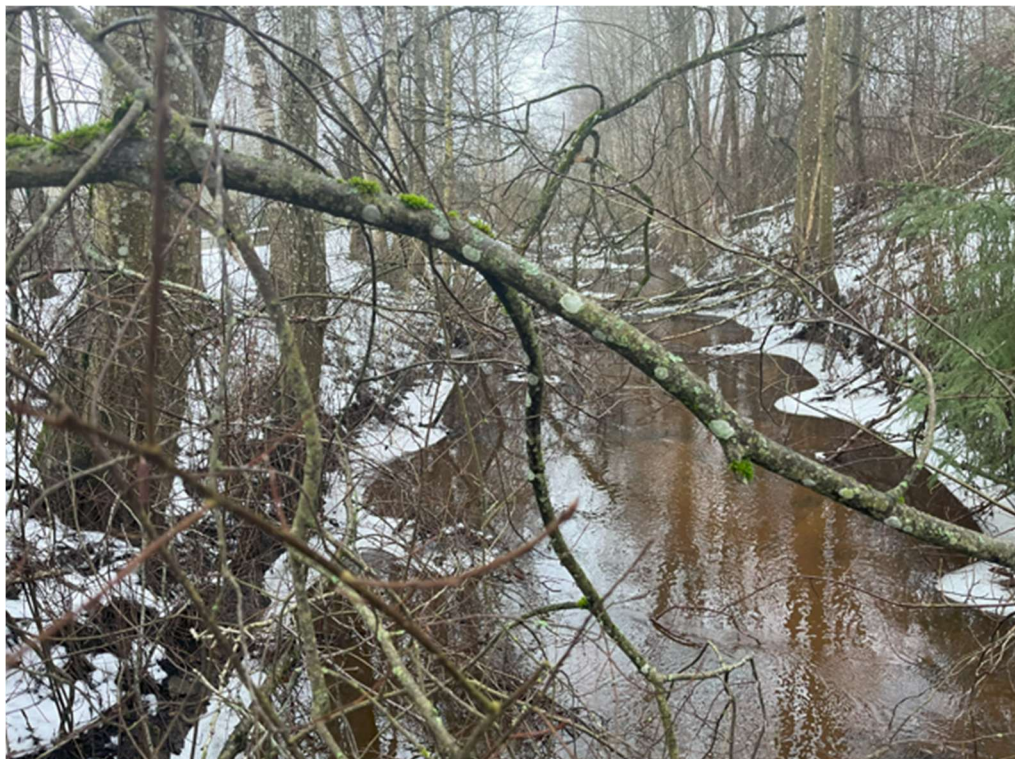

Joonis 6.7. 2024. aasta detsembris esinenud liigvee äravoolu probleem Haldja tänav 5 kinnistul. Vaated Haldja tn 5 kinnistule Kaare tee poolt ning Kaare tee poole Haldja tänav T1 ristimikult. Fotod: Haldja 5 omanik.

Joonis 6.8. 2025. aasta jaanuaris esinenud liigvee äravoolu probleem Kuu tänavast kuni Haldja tänavani, kus olemasolevad teeäärsed kraavid on vett täis, vee äravool suublasse on ebapiisav. Vasakpoolne foto vaatega Kuu tn 26 poolt Marsi tn suunas ning parempoolne foto Kaare tn 3 eest vaatega Kaasiku tänava suunas. Fotod: Kuu tänava elanik.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Joonis 6.9 Sausti peakraav 2025. aasta veebruaris Luige alevikus Kaasiku 14 kinnistu lähistel.
Foto: Konsultant.

Luige aleviku sademeveesüsteemides on esinenud probleeme eelkõige olemasolevate kraavide pikaajalise hoolduse puudumise tõttu, mistõttu on kraavid setet täis, nõlvad varisenud ning osaliselt on rajatud ebapiisava läbimõõduga ja tehnilise lahendusega truupe või on truupid amortiseerunud. Samuti puuduvad täielikud andmed olemasolevate sademevee- ja drenaažitorustike ning truupide asukohtade osas. Lisaks on piirkonniti osaliselt kraavid omavalitsuselt eemaldatud ning paikvaatluse käigus ei ole tuvastatud, et kraavid oleksid torudega asendatud. Vajalik on teostada investeeringuid kraavide ja truupide rekonstrueerimiseks.

6.1.3 Kangru alevik

Kangru aleviku piiridesse jääb Tohvri ja Lea tänavale rajatud drenaažitorustik (De250), mis osalt jääb ka Luige alevikku. Mujale Kangru alevikus sademeveesüsteeme rajatud ei ole ning sademevee äravool toimub loomulikult maapinna kallete järgi ning kohaliku tähtsusega kraavide abil. Üksikjuhtumitena on lumesulaperioodil esinenud olukordi, kus liigvett on kinnistutelt juhitud olmekanaliseerimisele. Pinnasesse valguv vesi suundub väiksemate kraavide abil Kärneri ojasse (VEE1093500), mis on ühtlasi ka maaparandussüsteemi LUIGE-KANGRO, ÜP-229 (402005900010-003) eesvooluks ning suubub edasi Kurna ojja (VEE1093100). Samuti suunavad väiksemad kohalikud kraavid sademevee Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) maaparandussüsteemi eesvoolu. Muudel aastaaegadel piirkonnas liigveega probleeme ei esine. Vajadus sademeveekanaliseerimise arendamiseks puudub, kuna sademevee loomulik imbumine pinnasesse on efektiivne, jättes arvestamata lumesulamise perioodi.

Kangru alevikus on sademeveetorustikke rajatud vaid Tohvri ja Lea tänava piirkonda, mujalt toimub sademevee äravool loomulikult teel, imbudes pinnasesse. Vajadus sademeveekanaliseerimise rajamiseks puudub, kuid kohalike kraavide hooldust tuleks teostada korrapäraselt.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.1.4 Vaela küla

Vaela külas on sademeveetorustik rajatud Rahnu tee, mis suubub Nellise kraavi (VEE1093600), mis omakorda suubub Kurna oja. Sademeveetorustik on rajatud ka Suurvälja tee (De500-De800), mis on osaliselt suunatud Valli tee ääres asuvasse Saire kraavi (VEE1095001) ning osaliselt Suurvälja tee 7 kinnistut läbivasse kraavi, mis mõlemad suubuvad Sausti peakraavi. Tallinna ringtee ääres läbib sademevesi enne Sausti peakraavi suubumist settetiigi.

Vaela küla arendusalad paiknevad enamasti endiste maaparandusdrenaaži aladel, mis suubuvad valdavalt Sausti peakraavi või teistesse maaparanduseesvooludesse. Uutel arendusaladel on tänava-aladele rajatud uus drenaažitorustik, mis võimaldab piirkonna kuivendamise ja liigvee ärajuhtimise. Drenaažitorustikud on rajatud Kadaka tee, Lepiku tee (De200), Mäsimägi tee, Nulu tee, Arise tee, Pöögi tee ja Kastani tee (De200), mis suubuvad Nulu teel Saire K-1 (4109450020120-005) maaparandussüsteemi esvoolu, mis omakorda suubub Harjuva oja. Drenaažitorustik on rajatud ka Kesk-Vaela tänavale (De250), Pikkaru tee ja Pikavälja elamurajooni ümber, mis suubuvad Pikkaru II K-1,K-2,K-6 (4109450020100-002) maaparandussüsteemi esvoolu, mis suubub Sausti peakraavi. Drenaažitorustik on rajatud ka Peetri tee piirkonda, kust sademevesi suunatakse olemasolevasse drenaažitorustikku Vaela tee ääres. Drenaažisüsteemid on tee koosseisus ja nende hooldamisega peaks tegelema praegusel hetkel tee(maa) omanik, kelleks on Kiili vald.

Vaela küla olemasoleva sademeveetorustikega (drenaažitorustik) ei ole probleeme esinenud ning süsteem toimib hästi, vajamata käesoleval ajal täiendavaid investeeringuid.

6.1.5 Lähse küla

Lähse küla piirneb lõunast Lähse peakraaviga, mis suubub lähedal olevasse Vääna jõkke ja on kogu piirkonna sademevee esvooluks. Rätsepa põiktänavaga paralleelselt kulgeb maaparandussüsteemi esvoolu kraav (Arupere kraav), mis läheb Rätsepa tee alt truubiga läbi ja suubub Lähse peakraavi. Niidi tee piirkonnas kulgeb Vääna jõe poole Sähkari kraav, mis on samuti maaparandussüsteemi esvoolu kraav selles lõigus. Veepind Lähse peakraavis on otseselt sõltuv Vääna jõe veetasapinnast ning avaldub otseselt mõju pinnasevee tasemele madalamal paiknevatele kruntidele.

Sademeveekanalisatsiooni osas on drenaažitoru (De160-De200) rajatud Rätsepa arendusala põhjapoolsema piirkonna teede alla. Torustik on rajatud ilma kaevudeta ning ka ilma esvooluta. Tõenäoliselt suunab antud toru kõrgematelt aladelt vee madalamale, kus see imbub pinnasesse või jõuab Kääri tee 18 kinnistul asuvasse tiiki, kust sademevesi jõuab ka Sähkari kraavi. Drenaaži hooldamine ei ole kaevude puudumise tõttu võimalik. Rätsepa teel arendusala põhjaosas on rajatud drenaažitorustik (De200), mis suunab sademevee elamukinnistute piirilt Kääri tee 18 kinnistul asuvasse tiiki. Sademeveetorustik on rajatud osaliselt ka Nööbi tee, Lõime tee, Nõela tee ning Niidi tee, mis suunavad sademeveed Niidi teega paralleelselt kulgevasse kraavi, mis suubub Sähkari kraavi. Rätsepa piirkonnas on ka kohaliku tähtsusega kraave, mis sademeveed Lähse peakraavi suunavad. 2015. aastal uuendati Rätsepa elamupiirkonna teed ning osaliselt rajati ka sademevee ärajuhtimiseks kraave ja nõvasid, kuid siiski on piirkonnas mitmeid alasid, kus probleeme nii elanikele kui ka vee-ettevõttele põhjustab liigvee sattumine ühiskanalisatsiooni. Liigvee kogunemise aladele tuleb rajada restkaevud ning suunata sademevesi olemasolevatesse kraavidesse.

Jalaka, Jugapuu ja Pähklime tänav alale on samuti rajatud sademevee ärajuhtimiseks drenaažitorustik, mis suunab sademevee Rebase (4109450020170-005) maaparandussüsteemi esvooluks olevatesse kollektoreesvooludesse, mis omakorda suubub Arupere kraavi, mille esvooluks on Lähse peakraav.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademevee drenaažitorustik on rajatud ka Vanatoa tee (De160) ja Vana-Altoa teele (De200), mis suunavad sademevee Sakhari maaparandusehitise (4109450020160-002) kollektoreesvoolu, milleks on 420 mm läbimõõduga toru, mis suubub Lähtse küla ja Kiili alevi piiril Sakhari kraavi.

Probleeme on esinenud Rätsepa piirkonna elurajoonis, kuna kogu elamupiirkond paikneb endisel maaparandussüsteemi alal, mis on arendusala piiril lõhutatud. Rätsepa ja Kääri teest põhjapoole jääva põllumaa ala paikneb mõnevõrra kõrgemal ja selle drenitud vesi valgub elamupiirkonna peale. Probleemi lahendamiseks tuleb põllumaa piirile rajada piirdedreen ja suunata vesi Rätsepa põik äärsesse kraavi.

Lähtse külas olemasolev sademevee- ja drenaažitorustik on rajatud ilma kaevudeta ning osaliselt ilma kindla suublata. Samuti on rajatud teede äärde kraave ja nõvasid, kuid lumesulaperioodil ning suuremate sadude korral on piirkonnas liigvett, mille ärajuhtimine sõltub ka Vääna jõe veetasemest. Rätsepa piirkonnas tuleks põhjapoolses osas asuvate põllumaade äärde rajada piirdedrenaaž ning juhtida põldudelt sademevesi Arupere kraavi.

6.1.6 Nabala küla

Sademevee ärajuhtimiseks Nabala küla tiheasustusalalt on piirkonda rajatud drenaaž, mis pärineb kolhoosi ajast. Torustikud paiknevad nagu ka nüüdseks likvideeritud vana olmekanaliseerimine suuresti läbi elamukinnistute. Drenaaži eesvooluks on piirkonnas paiknevad kraavid, mis suubuvad Mõisakraavi (VEE1094601) (), mis on maaparandussüsteemi Ratassepa (4109460020080-001) eesvooluks ning suubub omakorda Nabala peakraavi (VEE1094600), mis on riiklikult korras hoitav ühiseesvool.

Joonis 6.10 Mõisakraav vaadelduna Vana – Mõisatalu (30401:003:0017) ja Jõeääre (30501:001:0025) kinnistutelt augustis 2025.

Kuna sademeveesüsteemid järgivad rangelt maapinna kaldeid, siis ilma uute pumplate ja torustike rajamiseta ei ole võimalik avalikult kasutatavale maale süsteemi ümber tõsta ning süsteemi tuleb

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

säilitada ja töökorras hoida olemasoleval kujul. Olemasolevatest torudest puudub detailsem info ning teadaolevalt süsteemide hooldamisega ei tegele keegi.

Olemasolevad sademeveesüsteemid on käesoleva ajani toimunud, kuid on vananenud ning läbivad erakinnistuid. Investeeringuid nähakse ette olemasoleva süsteemi hooldamiseks, ning tulevikus tuleks planeerida ka avalikele tee maale sademeveetorustiku rajamist koos vajalike sademeveepumplatega.

6.1.7 Paekna küla

Paekna külas sademeveekanaliseerimine puudub ning seda ette ei nähta. Sademevesi juhitakse piirkonnast ära väiksemate kraavide abil, mis suubuvad maaparandussüsteemide eesvooludesse, Vääna jõkke (VEE1094500) või Paekna järve (VEE2030410), mis on Vääna jõe paisutamisel tekkinud. Kaire tee piirkonnast juhib kraav sademeveed ka Ratassepa (4109460020040-001) maaparandussüsteemi eesvoolu, mis suubub Nabala peakraavi.

Olemasolevad sademeveesüsteemid (kraavid) on käesoleva ajani toimunud efektiivselt ning piirkonnas probleeme ei ole esinenud.

6.1.8 Sausti küla

Sausti külas on rajatud sademeveekanaliseerimine ja drenaažitorustik Saaruste // Sarapiku teele ja Kõstioja teele, kust sademevesi suunatakse Sausti peakraavi. Samuti on Sausti külas Kaljula tee piirkonnas olemasolevad kraavid, mis suunavad sademevee samuti Sausti peakraavi.

Olemasolevad sademeveesüsteemid on käesoleva ajani toimunud efektiivselt ning piirkonnas probleeme ei ole esinenud.

6.1.9 Mõisaküla

Piirkonna tiheasustusala elamurajooni sademevesi on kraavide ja truupidega suunatud esmalt LUIGE-KANGRO, ÜP-229 (4020059000010-003) maaparandussüsteemi eesvoolu, mis suubub Kurna-Mõisaküla kraavi.

Olemasolevad süsteemid on olnud toimivad ning sademevee äravooluga probleeme pole esinenud.

6.2 SADEMEVEE VALGALAD KIILI VALLAS

Kiili vald asub suuremas osas Vääna jõe (VEE1094500) valgallas, kuid valla põhja- ja kirdeosa jääb osaliselt Kurna oja (VEE1093100) valgallasse ning idaosa Pirita jõe (VEE1089200) valgallasse. Valla põhjaosa jääb osaliselt ka Angerja oja (VEE1091700) ning Tuhala jõe (VEE1091400) valgallasse, mis mõlemad suubuvad Pirita jõkke. Nii Vääna jõe, Kurna oja kui ka Pirita jõe valgallas asub mitmeid väiksemaid ojasid ja kraave, mis moodustavad omakorda alamvalgad.

Käesolevas sademevee majandamise kavas on käsitletud valgallasid kui kraavide ja ojade alam- ning osavalgaladena. Valgalade moodustamise aluseks on olnud maapinna reljeef, vooluveekogude, maaparandussüsteemide eesvoolud ja riiklikult korrashoitavad ühiseesvoolud, samuti sademeveekanaliseerimisega kaetud alad ning maaparandussüsteemide võrgustiku piirid. Käesolev kava käsitleb peavalgalade alamvalgalades moodustatud osavalgalasid, mis on eelkõige määratud valla üldplaneeringu alusel sätestatud tiheasustusala piires ning alamvalgala vooluveekogu lisaharud ja sademeveekanaliseerimisega kaetud alad moodustavad osavalgalad. Osavalgalad on moodustatud peamiselt valla tiheasustusaladel põhimõttel, et sademeveekanaliseerimisega kaetud alad ja kohaliku tähtsusega sademeveesüsteemi osadeks määratud kraavid, mis suubuvad suuremasse kraavi või maaparanduseesvoolu moodustavad ühtse terviku, kaasates valgallasse vajadusel ka tiheasustusalast väljapoole jäävad maaparandussüsteemi võrgustikuga kaetud alad. Valgalad on nummerdatud.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Nummerdamisel lähtuti peamisest alamvalgala eesvoolust ning sinna suubuvate kraavide ja ojade nummerdamisel määrati alamvalgala vooluveekogu nime alusel täht ning seejärel numbrid, mille esimene number näitab peamist alamvalgala eesvoolu, järgmine number selle lisaharu ehk osavalgala ning vajadusel kolmas number kui lisaharul on omakorda jagunemine mitmeks osaks. Näiteks Lähtse peakraavi osavalgala koodiks, mille moodustab Arupere kraavi üks osa on L-1.2.1.

Kiili vallas on kolm riigi poolt korrashoitavat maaparandussüsteemide ühiseesvoolu, millest Väana jõgi ning Nabala peakraav (VEE1094600) on ka osaliselt sademeveesüsteemide eesvooludeks. Angerja oja ühegi tiheasustusala piirkonna sademeveesüsteemide eesvooluks ei ole. Maaparandusehitiste eesvooludest on sademeveesüsteemide suublaks Harjuva oja (VEE1094900), Sausti peakraav (VEE1095000), Sakhari kraav (VEE1094800), Mõisakraav (VEE1094601), Arupere kraav (VEE1094701), Lähtse peakraav (VEE1094700), Kärneri oja (VEE1093500) ning Rae valla piiridesse jäävad Saire kraav ja Mõisaküla kraav, mis suubuvad Kurna oja.

Väana jõe hüdro-morfoloogiline seisund on hinnatud 2019. aasta seisuga halvaks ning koondseisund kesiseks, sest ökoloogilise seisundi mitteheanäitaja tuleneb varasemast kraavitamisest ja suurselgrootute klassipiiride ülehindamisest ning esineb ka looduslik surve vähestest koprapaisudest⁷.

Alljärgnevalt on kirjeldatud igat osavalgala eraldi. Käsitletud on ennekõike suuremaid eesvoole, veejuhtmeid ja terviku moodustanud süsteeme.

Osavalgalad peatükkides 6.2.1-6.2.6 jäävad Väana jõe valgalasse ning osavalgalad peatükkides 6.2.7-6.2.8 jäävad Kurna oja valgalasse.

Valgalade piirid on esitatud Lisa 2 joonistel. Lisaks on osavalgalade info esitatud Lisa 3 tabelis.

6.2.1 Väana jõe/Paekna järve valgala (V-1)

Paekna paisjärve valgala piirneb põhjast Nurme planeeringualaga, Mikujõe teega ning ulatub lõunast Paekna tee piirkonna elamuteni. Idasuunas ulatub valgala piir Paekna tee 2 kinnistule, järgides seal maapinna reljeefi. Valgala pole rajatud sademeveetorustikku ning sademevesi jõuab loomuliku imbumise ja kohaliku tähtsusega kraavide abil paisjärve ja Väana jõkke.

6.2.2 Sausti peakraavi valgala

6.2.2.1 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 1 (S-1.1)

Sauti peakraavi osavalgala 1 hõlmab Luige aleviku põhjaosa Side ja Sulevi tänavate piirkonnast, Sausti küla Kaljula tee, Sarapiku ja Saaruste tee piirkonda, Saartevea tee piirkonda ning Saustimõisa-Laane teed ümbritsevat piirkonda kuni Luha-Salu teeni. Valgala piirneb läänest Sausti teega ning valgala piirid järgivad maapinna reljeefi, maaparandussüsteemide (MPS) reguleeriva võrgu piire ning üldplaneeringuga sätestatud tiheasustusala piire.

Valgalas on rajatud sademevee drenaažitorustik Sarapiku tee, Saaruste tee, Köstrioja tee tänavatele (vt ptk 6.1.8). Mujal piirkonnas toimub sademevee äravool kohaliku tähtsusega kraavide abil ning loomuliku maapinda imbumise teel. Luige alevikus on osaliselt kraavid ka omavoliliselt truubitatud, mistõttu sademevee äravoolu tagamine on osaliselt probleemne (vt ptk 6.1.2).

Valgalas olevad kraavid vajavad pidevat hooldust ning peamised äravoolu kraavid ka settest, rohust ja kraavi kallastel kasvavatest puudest-põõsastest puhastamist.

⁷ Allikas: Eesti pinnaveekogumite seisundi 2023. aasta ajakohastatud vahehindang. S. Lind, A. Kovtun-Kante, L. Eek. Keskkonnaagentuur, 2024.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.2.2.2 MPS Pikkaru II (4109450020100-002) eesvoolu valgala (S-1.2)

Uueveski valgala on ühtlasi ka maaparandusehitise Pikkaru II (4109450020100-002) valgala. Valgala piirnebki ühest küljest Vaela raba äärest lookleva kraaviga ning ulatub põhjast Suvila M/Ü detailplaneeringu alani. Ida suunas ulatub valgala Pikkaru II MPE (4109450020120) reguleeriva võrgu alani, järgides ka maapinna reljeefi, lõunast piirneb valgala Sausti teega.

Käesoleval ajal valgala sademeveekanalisatsiooni rajatud ei ole, tegemist on suuremas osas hajaasustusalaga, kuid perspektiivselt on tegu osaliselt tiheasustusalaga, kuhu on ka detailplaneeringujärgselt sademevee äravoolu tagamiseks planeeritud torustiku rajamine.

6.2.2.3 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 3 (S-1.3)

Valgala hõlmab peamiselt Luige aleviku põhjaosa, piirnedes Tallinna ringteega, Kaasiku tänavaga, osaliselt Side tänavaga, Sulevi tänavaga ning hõlmates ka Vaela raba äärset Küttimei tee 19 detailplaneeringu ala. Valgalas ei ole rajatud sademeveekanalisatsiooni torustikku ning sademevee äravool on tagatud loomuliku imbumise teel ning kohaliku tähtsusega kraavide abil. Osaliselt on Luige alevikus kraave omavalitsuselt truubitatud või kinni aetud, samuti läbivad mitmed kraavid ka erakinnistuid (vt ptk 6.1.2).

6.2.2.4 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 4 (S-1.4)

Luige aleviku keskosa valgala hõlmab peamiselt Viljandi mnt ääres olevat endiste suvilapiirkonna elamurajooni ning teisel pool maanteed arenevat elamurajooni. Valgala piirneb põhjast Kuura tänavaga ning idast elamukinnistute piiridega. Läänest piirneb valgala Männiku rabaga ning lõunast Tallinna ringteega. Sademevee äravool on valgalast tagatud kohaliku tähtsusega kraavide abil, mis suunavad sademevee Tallinna ringtee alt truubiga Uuetoa (30401:001:1964) kinnistu piiril kulgevasse kraavi. Valgalasse jõuab sademevesi ka kraavi mööda Männiku rabast, mis annab täiendava koormuse piirkonna sademeveerajatistele liigvee perioodidel (vt ka ptk 6.1.2).

6.2.2.5 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 5 (S-1.5)

Valgala järgib Suvila M/Ü detailplaneeringu ala piire, piirnedes idast Pikkaru teega. Arendustegevusi piirkonnas tehtud ei ole, olemas on kraavitus ning detailplaneeringuga on ette nähtud piirkonda ka sademeveetorustiku rajamine. Koostatava üldplaneeringu lahenduse alusel on valgala ja planeeringuala vaid osaliselt tiheasustusalana planeeritud ning seda valgala idapoolses osas.

6.2.2.6 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 6 (S-1.6)

Pikkaru valgala on ühtlasi ka Pikkaru II MPE (4109450020100-002) reguleeriva võrgu ala valgala. Valgala piirneb põhjast Opmani teega, hõlmates Pikkaru piirkonna elamurajooni ning Pikkaru II maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu ala. Pikkaru teele, Pikavälja tänavale ning Kesk-Vaela tänavale on rajatud sademevee drenaažitorustik (vt ptk 6.1.4). Mujalt piirkonnast toimub sademevee äravool loomuliku imbumise teel. Pikkaru II MPE reguleeriva võrgu ala on osaliselt planeeritud ka tiheasustusalana.

6.2.2.7 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 7 (S-1.7)

Valgala piirneb põhjast Tallinna ringteega, lõunast Opmani teega ning Pikkaru II MPE eesvoolu kraaviga. Läänest hõlmab valgala Kraavi mü detailplaneeringuala ning idast Vaela küla Hansu, Aidamehe ja Vaela tee 59 detailplaneeringu ala. Koostatava üldplaneeringu alusel on valgala tiheasustusalana planeeritud vaid Ilba I kinnistu detailplaneeringu ala, kuhu on planeeritud rajada ka sademevee äravoolu tagamiseks drenaažitorustik tänavatele. Samuti on planeeritud sademeveetorustiku rajamine Kraavi mü ja Metsaniidu kinnistu detailplaneeringu aladele.

6.2.2.8 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 8 (S-1.8)

Suurvälja tee piirkonna valgala on rajatud sademeveetorustik, mis suunab sademevee kraavi abil kõigepealt Tallinna ringtee äärsesse settetiiki ning seejärel Sausti peakraavi (vt ptk 6.1.4). Valgala piirid

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

on määratud tulenevalt olemasolevast sademeveetorustikust ning teede ja kraavidega piirnevate alade põhjal.

6.2.2.9 Saire kraavi valgala (S-1.9)

Saire kraavi valgala piirneb lõunast Tallinna ringteega, idast Kangru teega ja Kangru tee 5 detailplaneeringu alaga ning hõlmab ka osaliselt Valli kinnistu detailplaneeringu ala, järgides maapinna reljeefi. Valgalas on rajatud sademeveetorustik Suurvälja tee, mis suunab sademevee Saire kraavi, mis omakorda suubub Sausti peakraavi (vt ptk 6.1.4).

6.2.2.10 Sausti peakraavi (Sauti oja) osavalgala 2 (S-1.10)

Osavalgala piirneb idast Kangru teega, lõunast Mikuhansu teega ja osaliselt Valli detailplaneeringualaga, läänest Sausti peakraaviga ning lõunast Evardi (30501:001:0236) kinnistul oleva kraaviga. Piirkonnas toimub praegu sademevee äravool loomulikult teel ning kraavituse abil. Valli detailplaneeringualale on planeeritud ka sademevee drenaažitorustik tänavamaadele, kuid ala ei ole määratud koostatavas üldplaneeringus tiheasustusalana. Käesoleval ajal on valgala kirdeosas Hansaplant äriettevõtte ala ja puukool, mis suunavad sademevee oma kinnistul asuvasse tiiki ning kasutavad seda ka kastmisveena.

6.2.2.11 MPS Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) eesvoolu valgala (S-1.11.1)

Valgala piirneb lõunast Tallinna ringteega, läänest olemasoleva Luige aleviku elamurajooniga, idast maaparanduseesvooluks oleva kraaviga ning põhjast hõlmab valgala Lii tänava piirkonna ning osaliselt Tohvri tn piirkonna. Sademevee drenaažitorustik on rajatud Lii ja Tohvri tänavale, millega sademevesi suunatakse alalt väiksema kraavituse abil läbi Söödi ja Viimsi metskond 56 kinnistute maaparandusehitise eesvooluks olevasse kraavi (vt ptk 6.1.2). Valgalas asub mitmed teisi kraavitusi, mis samuti suunavad liigvee maaparanduse eesvoolu. Valgala hõlmab ka Tõnise III detailplaneeringuala lõunaosa ning valgala piiridesse jäävad ka Ilba III kinnistu detailplaneeringud ja Söödi II kinnistu detailplaneering, mis on määratud ka tiheasustusalana.

6.2.2.12 MPS Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) eesvoolu valgala 2 (S-1.11.2)

Luige-Kangru valgala on Luige-Kangro, ÜP-229 MPE (4109450020100-004) teine osavalgala, hõlmates Luige aleviku põhjaosa ning Kangru aleviku lõunaosa. Valgala piirneb põhjast Tammemasti tee elamurajooniga ning Lea tänava elamurajooniga ning Luige alevikus piirneb valgala Kuura tänavaga. Valgalas on sademevee drenaažitorustik rajatud Kangru aleviku osas Lea tänavale ning Tohvri tänavale. Muudest piirkondadest toimub sademevee äravool loomulikult teel ning kohaliku tähtsusega kraavide abil, mis osaliselt läbivad ka erakinnistuid enne suublasse suundumist. Valgalasse jõuab liigvesi ka Männiku rabast kraavide abil, mis suurendab piirkonna sademeveesüsteemide koormust liigvee perioodidel.

6.2.2.13 MPS Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) eesvoolu valgala 3 (S-1.11.3)

Kangru I valgala on ka Luige-Kangro, ÜP-229 MPE (4109450020100-004) kolmas osavalgala. Valgala hõlmab Kangru aleviku osa alates Viljandi mnt-st, piirnedes põhjast Karukella ja Kasteheina tänavatega, hõlmates osaliselt ka Maikellukese elamupiirkonda. Lõunast hõlmab valgala alad kuni Tammemasti tee ja Kivila tänava põhjapiirkonnani. Sademevee analüüsatsiooni piirkonda rajatud ei ole, sademevee äravool toimub loomulikult teel jõudes Viimsi metskond 192 kinnistul asuvasse kraavidesse, mis suunavad sademevee edasi maaparandusehitise eesvoolu.

6.2.2.14 MPS Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) eesvoolu valgala 4 (S-1.11.4)

Valgala piirneb põhjast Kangru teega, läänest Söödi II detailplaneeringu alaga ning idast Sausti peakraaviga. Valgala ei ole koostatava üldplaneeringu alusel määratud tiheasustusalana ning piirkonna

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Stadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

sademeveed liiguvad olemasoleva kraavituse abil maaparandussüsteemi eesvoolu. Valgala põhjaosa on seotud Valli kinnistu detailplaneeringuga.

6.2.3 Harjuva oja valgala

6.2.3.1 Raba piirdekraavi (MPS 4109450020120-002) valgala (H-1.1)

Raba piirdekraav on ühtlasi ka Alasoo MPE (4109450020120-002) eesvooluks. Raba piirdekraavi valgala piirneb põhjast Sausti teega, ning hõlmab Kiili alevi Padi tänava, Metsa tänava ja Aru tänava elamurajoone. Läänest piirneb valgala Sausti tee 15 kinnistu piiriga ning Padi tänava elamurajooniga, Lõunas hõlmab valgala ka Vaska kinnistu planeeringuala ning Viimsi metskond 261 kinnistut, millest viimane ei ole määratletud tiheasustusalana ning Vaska kinnistu on määratud vaid osaliselt tiheasustusalana. Valgala piirid järgivad maapinna looduslikku reljeefi, kuid arvestab ka planeeringu ja arendusalade piiridega. Valgalas on sademevee drenaažitorustik rajatud Ristiku tänavale ning Padi ja Mesika tänavatele, mis juhivad sademevee Viimsi metskond 261 kinnistu piiril asuvasse kraavi, mis Tedremäe kinnistust alates on maaparandusehitise eesvooluks. Samuti on valgalas sademevee ärajuhtimiseks kraavid, kuid Ristiku tänava ääres on kraav lehti ja võsa osaliselt täis, Aru tänava ristmiku piirkonnas on ka kraavi truup ummistunud. Valgala kraavid vajavad korrapäraselt hooldust, eriti Ristiku tänava ääres (vt ptk 6.1.1). Samuti vajab korrastamist Raba piirdekraav, mis on maaparandusehitise Alasoo eesvooluks ning sinna juhatakse ka eelnevalt kirjeldatud aladelt torustike ja kraavidega sademevett. Raba piirdekraav on kasvanud rohtu täis (Joonis 6.11) ning vajab pikaajalises perioodis puhastamist settest, rohust ja võsast.

Joonis 6.11 Raba piirdekraav vaadelduna Tedremäe (30401:001:2526) kinnistult augustis 2025.

6.2.3.2 Harjuva oja osavalgala 2 (H-1.2)

Valgala piirneb Toomhansu tänava elamutega, Vaela teega, Sausti teega ning Pindle teega. Valgala hõlmab Reinu elamupiirkonna ning Harjuva oja, Ristiku tänava ning Sausti tee 15 kinnistu vahelise ala.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Stadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademeveekanaliseerimine on rajatud Toomhansu, Toompihla ja Toomkivi tänavatele, samuti Reinu tänavale (vt ptk 6.1.1), mis juhivad sademevee väiksemate kraavide abil Harjuva oja. Kogu valgala piirkond on määratud ka tiheasustusalana.

6.2.3.3 MPS SAUSTI (K-4, K-5, K-6, K-7) eesvoolu valgala (H-1.3.1)

Reinu valgala on ühtlasi ka Sausti MPE (4109450020120-001) eesvoolu valgala. Valgala piirneb põhjast Sausti teega, idast Reinu tänava elamurajooniga ning Harjuva oja, läänest Sausti MPE eesvooluks oleva kraaviga ning põhjast Harjuva oja. Valgalalt saab alguse kraav, kuhu suunatakse Reinu tänava sademeveetorustikuga sademevesi, kuid muud sademeveerajatised piirkonnas puuduvad. Ala on määratud tiheasustusalana ning sinna on koostatud Väike-Rebase ja Reinu kinnistu ja kergliiklustee detailplaneering, mille raames on planeeritud rajada tänavatele ka sademeveetorustik.

6.2.3.4 MPS Pikaru I (K-1, K-5) (4109450020120-004) eesvoolu valgala (H-1.3.2)

Valgala on maaparandussüsteemide eesvooluks oleva kraavi valgala, mis hõlmab ka sinna alasse jäävate detailplaneeringute alasid, järgides ka maapinna reljeefi. Põhjast piirneb valgala Miku teega, Priidu kinnistu detailplaneeringualaga ning Hansumardi kinnistu piiriga. Läänest piirneb valgala Pikkaru teega ning idast Uue-Aasa teega. Lõunast piirneb valgala Sausti teega. Valgalas ei ole rajatud sademeveekanaliseerimist, kuid sinna on planeeritud mitme detailplaneeringu raames rajada ka sademeveetorustik. Ala on määratletud tiheasustusalana.

6.2.3.5 MPS Saire K-1 (4109450020120-005) eesvoolu valgala (H-1.3.3)

Valgala piirneb lõunast Miku teega, idast Kadaka ja Lepiku tee elamurajooniga. Lääne suunas hõlmab valgala osaliselt Uue-Tootsi kinnistut ning põhja suunas Magnoolia tee ja Pärna tee piirkondi. Lepiku ja Kadaka teedele on rajatud ka sademevee drenaažitorustik, mis on ühendatud Kastani teele rajatud drenaažitorustikuga. Samuti on torustik rajatud Arise teele ning Mägimänni teele. Kuigi osad arendusalad ei ole veel välja ehitatud, on sademevee äravoolu tagamiseks torustik sinna juba rajatud (vt ptk 6.1.4). Valgala põhjapiirkonnas asuvad mitmed arendusalad, kuhu on samuti sademeveetorustiku rajamine planeeritud.

6.2.3.6 Harjuva oja osavalgala 4 (H-1.4)

Valgala hõlmab osaliselt Vaela küla Lageda tee ja Miku tee piirkonna ning ulatub lõuna osas kuni Sausti teeni ja Pindle teeni, piirnedes osaliselt ka Vaela teega (ehk Kurna-Tuhala teega). Vikerkaare ja Tormi tänavate piirkonnas on maaparandus kollektoreesvoolud ümber rajatud nii, et need asuvad tänavamaadel. Vaela külas Miku tee piirkonna sademeveed kogunevad osaliselt Miku tee 12 asuvasse tiiki, kust kraavi abil jõuab sademevesi Kiili MPE (4109450020120-006) kollektoreesvoolu.

6.2.3.7 Harjuva oja osavalgala 5 (H-1.5)

Valgala ulatub Vaela teest ja Sepamäe teest kuni Karja kinnistuni, hõlmates nii Põllu, Veere, Teeveere, Ilba tänav T1, Ilba tänav T3, Ilba alajaama 1, Ilba tee 1-14, 16, Ilba tn 24, 26, 28 kinnistute detailplaneeringu kui ka Välja ja Teeääre kinnistute detailplaneeringu alad, mis on määratletud ka tiheasustusaladena. Planeeringute raames on planeeritud sademeveetorustike rajamine. Ilba tänavale on osaliselt juba arendustegevuste käigus rajatud sademeveetorustik, kuid see pole veel toimiv süsteem.

6.2.3.8 Harjuva oja osavalgala 6 (H-1.6)

Valgala piirneb Toomhansu rajooniga, Vaela teega, Tööstuse ja Veski tn piirkonnaga, järgides maapinna reljeefi ning hõlmab ka Matsi VI maaüksuse detailplaneeringuala. Valgalas on rajatud sademeveetorustik Maxima kaupluse juurest, mis suunab sademevee Vaela tee alt truubiga Toomhansu rajooniga paralleelselt kulgevasse kraavi (vt ptk 6.1.1). Samuti on Kiili tehнопargi arendamise raames planeeritud rajada sademeveetorustik, mis osaliselt läbib ka Tööstuse tänava kinnistuid.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.2.3.9 Harjuva oja osavalgala 7 - tehнопargi prk 1 (H-1.7)

Valgala piirneb Sepamäe teega, Vaela teega, Nabala teega, Sireli põik tänavaga ning hõlmab ka Loopõllu detailplaneeringuala. Valgalas ei ole sademeveekanalisatsiooni rajatud, kuid sademevee ärajuhtimine toimub olemasoleva kraavituse abil, mis suunab sademeveed Harjuva ojja. Valgalasse on detailplaneeringute alusel planeeritud rajada ka sademeveekanalisatsioon.

6.2.3.10 Harjuva oja osavalgala 6 - tehнопargi prk 2 (H-1.8)

Valgala piirneb põhjast Uemaa teega, idast Kurna teega ning arvestab läänest maaparandusehitise KURNA II (4109450020120-007) piire ja looduslikku maapinna reljeefi. Samuti piirneb valgala Sepamäe teega. Valgala hõlmab osaliselt ka Kiili tehнопargi detailplaneeringu ala, kuhu on planeeritud sademeveekanalisatsiooni rajamine. Sepamäe tee ja Kurna tee ristmiku piirkonnas on valgala osa määratud ka tiheasustusalana, kus on ka olemasolev tööstusala, muus osas on valgala maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu ala.

6.2.4 Sähkari kraavi valgala

6.2.4.1 Sähkari kraavi osavalgala 1 (Sh-1.1)

Valgala piirneb Sähkari kraaviga, Lähkse-Paekna teega, Vana-Altoa kinnistuga ning ulatub Sähkari tänavani. Valgalas pole sademevee torustikke. Kehtiva üldplaneeringu kohaselt on ala tiheasustusala, kuid koostatava üldplaneeringuga pole ala tiheasustusalana määratud. Sademevee äravool on tagatud loomuliku imbumise teel ning kraavide abil. Sähkari kraav vajab hooldust, kuna kraavi kaldad on võsa ja puudega kaetud ning osaliselt on kraavis esinenud ka kobraste tegevust.

6.2.4.2 Sähkari kraavi osavalgala 2 (Sh-1.2)

Valgala piirneb Sähkari kraaviga, Kääri tee elamurajooniga, hõlmates Lõime tee, Nõela tee, Niidi põik piirkonna. Valgalas on Nõela tee, Niidi tee ning Lõime tee rajatud drenaažitorustik mis suunab sademevee Niidi teega paralleelselt kulgevasse kraavi, mis suubub Sähkari kraavi (vt ptk 6.1.5).

6.2.4.3 MPS Rebase (4109450020160-003) eesvoolu valgala (Sh-1.3)

Valgala ulatub Kääri tee piirkonnast Voore tee piirkonda, hõlmates ka Rebase maaparandussüsteemi võrgustikuga kaetud ala. Tiheasustusalana on määratud Tuhkru tee ja Vainu tee piirkond ning Kääri tee piirkond. Sademevee drenaažitorustik on rajatud Kääri tee, kuid sellel puudub kindel eesvool (vt ptk 6.1.5). Ala sademeveed jõuavad ilmselt Kääri tee 18 kinnistul asuva tiigi kaudu seal samas kõrval olevasse Rebase MPE eesvooluks olevasse kraavi. Sademevee drenaažitorustik on rajatud ka Rätsepa tee, mis on Kääri tee elamukinnistute piiril juhitud torustikuga Kääri tee 18 asuvasse tiiki.

6.2.4.4 MPS Sähkari-Rebase (4109450020160-004) kollektoreesvoolu valgala (Sh-1.4.1)

Vana-Altoa valgala on ühtlasi ka Sähkari MPE (4109450020160-002) valgalaks, kus asub 420 mm läbimõõduga kollektoreesvool. Valgalas on rajatud sademeveetorustik Vanatoa tee ja Vana-Altoa tee ning sademevesi suunatakse maaparanduse kollektoreesvoolu (vt ptk 6.1.5).

6.2.4.5 MPS Sähkari (4109450020160-002) kollektoreesvoolu valgala (Sh-1.4.2)

Paju ja Saare tänava piirkonna valgala eesvool on ühtlasi ka Sähkari-Rebase MPE (4109450020160-004) eesvooluks. Tegu on 420 mm läbimõõduga kollektoreesvooluga. Paju, Saare ja Voore tänavatele rajatud drenaažitorustikega suunatakse sademevesi kollektoreesvoolu (vt ptk 6.1.1).

6.2.4.6 Sähkari pkr osavalgala 1 (Sh-1.4.3)

Valgala piirneb Nabala teega, hõlmates Kiili alevis Looaasa, Andrese, Kase, Toominga, Lehise, Kirsi ja Eeruma tänavaid. Idast piirneb valgala Lepa kinnistuga ning hõlmab osa Andrese kinnistust, järgides maapinna reljeefi. Piirkonna sademevee äravool toimib loomuliku imbumise teel. Piirkonnas puudub sademeveekanalisatsioon ning kohaliku tähtsusega kraavid.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.2.4.7 Sahakari pkr osavalgala 2 (Sh-1.4.4)

Valgala piirneb osaliselt Loovälja, Kurna tee ja Sepamäe tee piirkonnas asuva tööstusalaga, idast piirneb valgala Tõnu kinnistuga ning Sahkari-Rebase MPE eesvooluks oleva kraaviga. Tiheasustusalana on määratletud vaid olemasolev tööstusrajoon, kust käesoleval ajal on sademevesi väiksema kraaviga juhitud maaparandusehitise eesvoolu.

6.2.4.8 Sahkari kraavi osavalgala 3 (Sh-1.5)

Valgala piirneb Nabala teega, Sahkari tänavaga ning Kooli teega. Valgalas on rajatud sademeveetorustik Välja põik tänavale, mis ulatub ka Välja tänaval asuvate kortermajadeni (vt ptk 6.1.1). Kogu valgala on määratud tiheasustusalana.

6.2.4.9 Sahkari kraavi osavalgala 4 (Sh-1.6)

Valgala hõlmab peamiselt Kiili keskuse ala. Valgala piirneb Nabala teega, Sireli tänavaga, Sausti teega, Karja tänavaga, hõlmates ka ühelt poolt Lasteaia ja Lootuse tänav piirkonna. Valgalas on rajatud sademeveekanalisatsioon alates vallamajast Lasteaia tänavale, Lootuse tänavale (vt ptk 6.1.1). Torustik kuulub selles osas OÜ Kiili KVH-le.

6.2.4.10 Sahkari kraavi osavalgala 5 (Sh-1.7)

Valgala hõlmab Sausti teest alates Mäe tänav, Põllu tänav, Maksimäe tänav, Pargi ja Vaska tänavate piirkonda. Sademeveetorustik on rajatud Pargi tänavale, osaliselt Põllu tänavale ning Vaska tänavale ning sademevesi suunatakse torustikuga Sahkari kraavi (vt ptk 6.1.1).

6.2.5 Lähtse peakraavi valgala

6.2.5.1 Lähtse peakraavi osavalgala 1 (L-1.1)

Valgala ulatub Lähtse kraavist kuni Tiina ja Liina kinnistuteni, hõlmates Kajaka II kinnistu detailplaneeringu ja Andrease kinnistu detailplaneeringu alad. Planeeringualadelt saavad alguse olemasolevad kraavid, mille abil on planeeritud sademevesi Lähtse peakraavi juhtida. Planeeringualadele on planeeritud rajada sademeveekanalisatsioon.

6.2.5.2 Arupere kraavi osavalgala (L-1.2.1)

Valgala eesvool on ühtlasi ka Lehtse MPE (4109450020170-001) eesvooluks. Valgala hõlmab Rätsepa põik elamupiirkonna ning osaliselt ka Rätsepa tee ja Kääri tee elamute piirkonna ning ulatub Kurna-Tuhala teeni. Olemasoleva elamupiirkonna osas on valgala määratud ka tiheasustusalana. Sademeveekanalisatsiooni valgallasse rajatud ei ole, kuid arendusala rajamisel on lõhutud ära maaparandussüsteemid, mistõttu Lähtse Farm kinnistu põllumaalt valgub sademevesi ka elamurajooni suunas. Vajalik on põllu ja elamurajooni piirile rajada piirdedreen ning juhtida liigvesi Arupere kraavi.

6.2.5.3 MPS Sahkari-Rebase (4109450020170-006) eesvoolu valgala (L-1.2.2)

Valgala eesvool on ka Rebase MPE (4109450020170-005) eesvooluks. Valgala piirneb idast Sepamäe kraaviga ning ulatub põhjast kuni Eromaa-Säase teeni. Läänest piirneb valgala osaliselt Otsa kinnistuga, arvestades ka maapinna reljeefi. Lõunast piirneb valgala Kurna-Tuhala teega. Valgala lõunaosa on määratud ka tiheasustusalana, kus osaliselt on elamud veel rajamisel, kuid Pähklime, Jalaka ja Jugapuu tänavale on rajatud drenaažitorustik, mis suunab sademeveed maaparandusehitise Rebase (4109450020170-005) kollektoreesvoolu, milleks on 100-250 mm läbimõõduga toru (vt ptk 6.1.5).

6.2.5.4 Lähtse peakraavi osavalgala 2 (L-1.3)

Valgala hõlmab osaliselt Nööbi tee, Rätsepa tee ja Meistri tee piirkonda kuni Lähtse peakraavini. Valgalas pole rajatud sademeveekanalisatsiooni, sademevee äravool toimub väiksemate kraavide abil, mis suunavad sademevee Rätsepa teelt peamiselt maaparandusvõrguga kaetud alale.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

6.2.6 Nabala peakraavi valgala

6.2.6.1 MPS Ratassepa (410946002004-001) eesvoolu valgala (N-1.1)

Valgala piirid järgivad nii maaparandusehitise Ratassepa (4109460020040-001) piire kui ka maapinna loomulikku reljeefi. Valgala piirneb lõunast Tõdva-Nabala teega. Valgala asub hajaasustusalal ning on valdavalt kaetud maaparandussüsteemi reguleeriva võrguga.

6.2.6.2 Mõisakraavi valgala (N-1.2)

Valgala eesvool on ühtlasi ka Ratassepa MPE (4109460020080-001) eesvoolu valgala. Valgala hõlmab ka Nabala küla tiheasustusalala, kuhu on rajatud sademeveetorustik Kuldnoka ja Pääsukese tee piirkonda. Torustik läbib osaliselt erakinnistuid ning on rajatud kolhoosi ajal (vt ptk 6.1.6).

6.2.7 Mõisaküla kraavi valgala

6.2.7.1 MPS LUIGE-KANGRO, ÜP-229 4020059000010-003 eesvoolu valgala (K-1.1.1)

Valgala on määratud tiheasustusalana olemasoleva elurajooni osas, kust sademevee äravool on lahendatud olemasoleva kraavituse abil, mis suunab sademevee LUIGE-KANGRO, ÜP-229 MPE (4020059000010-003) eesvooluks olevasse kraavi, mis suubub Mõisaküla kraavi.

6.2.7.2 Saire kraavi osavalgala (K-1.1.2)

Kiili valla Kangru tee, Öövahi tee ning Kurna-Tuhala tee vaheline piirkond jääb Kurna oja valgalasse, mille osavalgalaks on Saire kraavi valgala. Kurna küla osas on olemasolev sademeveetorustik arendaja enda hallata. Kiili valla osas selles valgalas olemasolevad sademeveesüsteemid puuduvad, kuid arendusalade rajamise raames on planeeritud rajada ka sademeveetorustik. Valgala sademevee äravool toimub loomulikult teel Saire kraavi suunas.

6.2.8 Kärneri oja valgala

6.2.8.1 Kärneri oja (Kangru oja) valgala (K-1.2)

Valgala hõlmab Kangru aleviku olemasolevat elurajooni. Valgala piirneb lõunast Karukella ja Kullerkupu tänavaga ning hõlmab osaliselt ka Kasteheina tänavat Maikellukese tänavapiirkonnast. Piirkonnas pole rajatud sademeveekanalisatsiooni ning sademevee äravool on tagatud loomulikult teel, kust olemasolevad kraavid suunavad liigvee Kangru tee alt truubiga Kärneri ojasse, mis Kangru teest alates on ka maaparandussüsteemi eesvooluks.

6.2.8.2 Nellise kraavi valgala (K-1.2.1)

Valgala piirneb osaliselt Kangru tee ehk Kurna-Tuhala teega, Öövahi teega ning järgib maapinna reljeefi ja olemasolevate kraavide piire ja asukohti. Vaela külas on Rahnu teele rajatud sademeveetorustik, mis suunab sademevee olemasolevasse kraavi, kust see suundub Kangru tee alt truubiga Nellise kraavi, mis omakorda suubub Kärneri oja. Rahnu tee piirkond on kehtiva üldplaneeringu alusel tiheasustusalala, kuid koostatava üldplaneeringuga ei ole seda tiheasustusalana määratletud.

6.2.9 Valgalade vooluhulkade arvutusmetoodika

Iga eelnevates alapeatükkides kirjeldatud valgala kohta teostati hinnanguline vooluhulga arvutus, mis on esitatud Lisa 3 tabelis – „arvutusäravool”. Valgalade arvutusäravoolu arvutamisel lähtuti EVS 848:2021 Väliskanalisatsioonivõrk standardis esitatud sademevee arvutusäravoolu valemist, võttes arvesse valgala pindala, arvutusvihma keskmist intensiivsust ning keskmist äravoolutegurit.

Arvutusäravoolu arvutamiseks määrati GIS rakenduse abil igas valgalas Eesti topograafia andmekogu (ETAK) andmetele tuginedes kõvakattega ala, kruus- või killustikkattega ala, haljasala ning metsa pindala. Igale eelnevalt kirjeldatud erineva pinnakattega alale määrati standardist tulenev keskmine äravoolutegur ning arvutati vihma intensiivsus. Vihma intensiivsuse arvutamiseks võeti arvesse

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

arvutusvihma kestust minutites, kordust aastates ning empiirilisi tegureid, mis sõltuvad geograafilisest asukohast. Arvutusäravool (l/s) arvutati korrutades valgala suuruse, arvutusvihma keskmise intensiivsuse ning keskmise äravooluteguri. Tulemused esitati Lisa 3 iga valgala puhul nii olemasoleva kui ka perspektiivse olukorra põhjal. Perspektiivse olukorra puhul arvestati kui realiseeritakse kõik detailplaneeringu alad ning lisaks kui realiseeritakse detailplaneeringualad ning perspektiivsed maakasutused üldplaneeringu alusel. Arendusalade puhul arvestati erinevate pinnakatete osakaalu vastavalt planeeringus esitatud andmetele ning üldplaneeringu maakasutuse põhjal arvestati alade maksimaalset lubatud täisehituse protsenti, mille alusel erinevate pinnakatete võimalik osakaal arvestati.

Arvutustulemuste puhul tuleb arvestada, et tegu on hinnanguliste väärtustega, mis võivad tegelikkusest erineda, kuna osade valgalade suurus on üle 100 ha. Standard soovib eelnevalt kirjeldatud arvutust kasutada kuni 100 ha suuruste valgalade puhul, kuid käesolevas kavas on suuremate valgalade puhul tegemist peamiselt põllu ja metsamaaga seotud pinnakatete suurema osakaaluga. Samuti tuleb arvestada, et perspektiivsete alade puhul on keeruline hinnata erinevate pinnakatete osakaalu, mis mõjutavad sademevee arvutusäravoolu tulemusi, kuna osa perspektiivseid alasid on arvestatud üldplaneeringu alusel ning pole täpselt teada erinevate pinnakatete osakaalu ilma detailplaneeringu või projektita. Seetõttu ei saa kavas esitatud vooluhulkade põhjal teha lõplikku sademeveelahenduste dimensioneerimist, vaid see tuleb teostada täpsemate arvutuste põhjal projekteerimise etappides.

6.3 Sademeveesüsteemide põhilised probleemid

Kiili valla peamised probleemid seoses sademevee ja selle äravooluga on järgmised:

- olemasolevate sademeveesüsteemi osaks olevate kraavide vähene hooldus – kraavid vajavad rekonstrueerimist ja puhastust rohust, settest võsast;
- arendusalade rajamisel ei arvestata olemasoleva drenaažisüsteemiga ning arendusalade rajamisel ei planeerita ega rajata korrektselt olemasoleva drenaaži ümberjuhtimist;
- arendusaladele ei ole rajatud sademeveesüsteeme või on rajatud puudulikult, mistõttu piirkonna sademevee äravool ei ole tagatud;
- piirkonniti on elanikud iseseisvalt ajanud kinni olemasolevaid kraave või rajanud nende asemel ebapiisava läbimõõduga truupe, mistõttu sademevee äravool võib olla takistatud;
- kiirelt areneva kinnisvaraarenduse mõjul suureneb vett läbilaskmatute alade osakaal ning sellest tingituna suureneb tipuvooluhulk sademevee suublatesse;
- arendusalad on planeeritud ja rajatud kõrguslikult madalamale alale ja/või kehvemate omadustega pinnasele, mistõttu suuremate sadude korral võib kehvasti planeeritud ja rajatud sademeveesüsteemide korral esineda neil aladel liigvett;
- sademeveesüsteemide rajamise ja hooldamise kõrge maksumus, rahastamisprobleemid ning omandikuuluvuse ja hoolduskohustuse puudulik info;
- kraavide hooldamise eest vastutavad peamiselt maaomanikud, kuna kraavid on erakinnistutel ning neil puudub soov või võimalus hooldustöösse piisavalt panustada.

Mitmete valgalade puhul on probleemiks suubla seisund, sest suublaks olevad kraavid ja ojad on rekonstrueerimata ja hooldamata. Sellest tingituna on mitmed suublad kasvanud täis rohtu ja võsa, kraavi kallastel on suuremad puud ning kraavi on kogunenud liigselt setet ja puudelt langenud oksa-, leherisu. Olemasolevate süsteemide sademevee äravoolu tagamiseks on kraavide vastuvõtuvõime üldiselt piisav, kuid mitmed kraavid vajavad rekonstrueerimist ja hooldust, et tagada äravool ka tulevikus kui sademevee vooluhulgad suublasse suurenevad lisanduvate arendusalade arvelt. Näiteks vajab rekonstrueerimist suuremate kraavidest Sahkari kraav, Sausti peakraav, osaliselt Harjuva oja. Täpsemalt on rekonstrueerimist ja hooldamist vajavad kraavid ning neile vajalikud investeeringud sademevee vastuvõtu ja äravoolu tagamiseks kirjeldatud peatükis 9.3 ja 9.4.

6.4 Maaparandussüsteemid

Kiili vallas on arvestatav osa kaetud ka maaparandussüsteemidega ning mitmed arendusalad on rajatud endistele maaparandussüsteemidega kaetud aladele. Kokku on valla territooriumil 71 maaparandussüsteemi (edaspidi ka MPS), mille täpsemad andmed on esitatud Tabel 6.2 ja Lisa 2 joonistel.

Tabel 6.2 Kiili vallas asuvad maaparandussüsteemid

Jrk nr	Ehitise nimi	MPS kood	Ehitise kood	Pindala (ha)
1	Rebase I	4020059000010	009	58,2
2	Kurna I	4020059000010	002	153,7
3	LUIGE-KANGRO, ÜP-229	4020059000010	003	100,5
4	KURNA 1-2	4020059000010	006	152,4
5	KURNA II	4020059000010	010	254,6
6	Sõeru	4020059000010	011	190,9
7	Siimu	4108920010520	002	11,8
8	Ojaverre	4108920020060	001	69,2
9	SINIKA	4109140010010	002	105,2
10	PÄRTLEMETSA	4109170020011	001	129,1
11	Alasoo	4109450020120	002	20,6
12	Laane	4109450020080	002	77,4
13	Luige-Kangro, ÜP-229	4109450020080	003	47
14	Laane	4109450020090	001	58,9
15	Pikkaru II	4109450020120	003	25,8
16	Laane	4109450020100	001	43,9
17	Pikkaru II	4109450020100	002	46,1
18	Saire	4109450020100	003	82
19	Pikkaru I	4109450020120	004	11,7
20	Saire	4109450020120	005	2,9
21	Luige-Kangro, ÜP-229	4109450020100	004	128
22	Sausti	4109450020110	001	65,3
23	Sausti	4109450020120	001	49,6
24	Kiili	4109450020120	006	68
25	KURNA II	4109450020120	007	51
26	Sookaera	4109450020130	001	64,6
27	Sookaera	4109450020140	001	61,3
28	Aasu	4109450020150	001	67,9
29	Sahkari	4109450020160	002	7,6
30	Rebase	4109450020160	003	43,1
31	Sahkari-Rebase	4109450020160	004	33,1
32	Sõeru	4109450020160	005	8,8
33	Lehtse	4109450020170	001	110,2
34	Paali 2	4109450020170	002	44,6
35	Paali 1	4109450020170	003	118,3
36	Siimu	4109450020170	004	70,3
37	Rebase	4109450020170	005	21,1
38	Sahkari-Rebase	4109450020170	006	47,6
39	Sõeru	4109450020170	007	19,5
40	Ratassepa	4109450020180	001	36,1
41	Ratassepa	4109450020190	001	27,8
42	Paali 2	4109460020010	001	68,1

Jrk nr	Ehitise nimi	MPS kood	Ehitise kood	Pindala (ha)
43	Ratassepa	4109460020020	001	51,3
44	Ratassepa	4109460020030	001	27
45	Ratassepa	4109460020040	001	51,5
46	Siberi	4109460020050	001	71,4
47	Oorna	4109460020060	001	96,1
48	Siberi	4109460020070	001	35,9
49	Ratassepa	4109460020080	001	6,2
50	Vaida	4108920010500	001	18,2
51	Vaida	4108920010510	001	7,4
52	Sinialu	4108920010520	001	121,5
53	Patika	4108920010520	003	80,9
54	VÄLJAKRAAVI	4108920010520	004	8,6
55	Sinialu	4108920020020	001	43,1
56	Polder 1-2-3	4108920020050	001	598,6
57	Poldriala	4108920020050	002	47,2
58	Tammiku, PÜ-237	4109140010010	001	179,3
59	Tuhala	4109140010030	001	14,9
60	Tuhala	4109140010050	001	11,9
61	Angerja, PÜ-126	4109170020070	001	102,6
62	Angerja, PÜ-126	4109170020010	001	178
63	Angerja, PÜ-126	4109170020020	001	673,5
64	Angerja, PÜ-126	4109170020040	001	87,8
65	Lokuti	4109450020070	001	57
66	TRAANI	4109450020070	002	140
67	ANGERJA, PÜ-126	4109450020070	003	252
68	Lokuti	4109450020080	001	165,5
69	ANGERJA, PÜ-126	4109450020140	002	219,7
70	Angerja, PÜ-126	4109450030030	001	34,3
71	ANGERJA, PÜ-126	4109450030040	001	102,3

6.4.1 Maaparandusühistud

Maaparandusühistud on juriidilised isikud, kelle põhiliikmed on maaparandussüsteemide omanikud ja vabatahtlikud liikmed, kes saavad kasu maaparandusühistu tegevusest ja maaparandussüsteemi toimimisest. Kiili vallas ei ole moodustatud ühtegi maaparandusühistut ning kõik maaparandussüsteemi reguleerivad võrgu alad ja nende eesvoolud on majandatavad kinnistu omanike poolt.

6.4.2 Arendusaladelt sademevee juhtimine maaparandussüsteemi

Kui maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu väliselt alalt, näiteks arendusalalt soovitakse tehnilise lahenduse raames sademevett läbi maaparandussüsteemide juhtida maaparanduse eesvoolu, on maaparandusseaduse mõistes tegemist lisavee juhtimisega maaparandussüsteemi. Lisaveeks maaparandussüsteemile loetakse maaparandusseaduse kohaselt väljaspool maaparandussüsteemi koondatud vett, mis suunatakse eesvoolu või kuivenduskraavi. Lisavee juhtimine tuleb kooskõlastada Maa- ja Ruumiametiga ning kohaliku omavalitsuse ja sealse sademeveesüsteemi haldajaga. Kooskõlastuses nimetab Maa- ja Ruumiamet tingimused lisavee juhtimiseks maaparandussüsteemi, sh kohustuse maaparandussüsteem vajadusel rekonstrueerida, mille kulud kannab tehnovõrku või -rajatist ehitada sooviv isik ehk isik, kes soovib lisavett maaparandussüsteemi juhtida. Kohaliku omavalitsuse kooskõlastuses nimetatakse lisaks Maa- ja Ruumiametile täiendavad tingimused lisavee maaparandussüsteemi juhtimiseks, seejuures võib kohalik omavalitsus nõuda huvitatud isiku kulul kraavide korrastamist ulatuses, mis on arendusala/detailplaneeringuala realiseerimiseks vajalik,

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

hõlmates seejuures nii maaparandussüsteemi eesvoolu kraave kui ka muid sademeveesüsteemi osana toimivaid kraave. Samuti võib kohalik omavalitsus kooskõlastuse raames teha kokkuleppeid kraavi(de) edaspidiseks hoolduskava koostamiseks ja hooldustööde finantseerimiseks.

Kui sademevett on planeeritud juhtida olemasolevatesse maaparandussüsteemidesse, siis tuleb seejuures arvestada maaparandusseaduses (MaaParS) ja selle rakendusaktides sätestatud nõuetega. Sademevee juhtimiseks maaparandussüsteemi on keskkonnaministri 08.11.2019 määruse nr 61 § 7 ja maaparandusseaduse § 53 järgi vajalik Maa- ja Ruumiameti kooskõlastus, et tagada eesvoolu ja sāngi ristlõike ning truupide ava vastavus lisanduvale vooluhulgale ning vajadusel lasta lisavee juhtimisest huvitatud isikul teostada vajalikud rekonstrueerimistööd, et nimetatud nõuded oleksid täidetud. Maaparandussüsteemide nõuetekohase toimimise tagamiseks on Maaparandusseaduse (MaaParS) § 47 ja § 49 sätestatud tingimused maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks ning maaparandushoiu korralduse osas. Kuid tuleb arvestada, et need maaparandussüsteemi eesvoolu seisundi nõuded ja tingimused ei pruugi vastata sademevee ärajuhtimise nõuetele. Et tagada nii maaparandussüsteemi kui ka sademeveesüsteemi nõuetekohane toimimine, tuleb investeringu teostamisel lähtuda rangematest nõuetest ning maaparandussüsteemi eesvoolu lisavee juhtimise korral tuleb kulud kanda maaparandussüsteemi lisavee juhtimisest huvitatud isikul. Seejuures ei tohi tegevus mõjutada maaparandussüsteemi toimivust negatiivselt.

MaaParS § 49 kohaselt on maaparandussüsteemi omanik kohustatud teostama hoidu maaparandussüsteemide nõuetekohase toimimise tagamiseks. MaaParS § 53 kohaselt osaleb maaparandussüsteemi lisavett juhtiv isik maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel, mille täpsema korra kehtestab Maaeluministri 14.01.2019 määrus nr 1 „Maaparandussüsteemi lisavett juhtiva isiku maaparandushoiukulude suuruse määramise alused ja kulude tasumise täpsem kord“. Seadusandlikult on tegemist halvasti reguleeritud olukorraga, kuna MaaParS § 53 ja määrus nr 1 reguleerivad maaparandushoiu osalemise ja lisahoiukulude kandmise vaid sellisel juhul kui lisavett (sademevett) juhitakse maaparandussüsteemi, mille ühishoiuks on moodustatud maaparandusühistu. Kui maaparandussüsteem ei kuulu maaparandusühistusse, siis tuleks maaparandussüsteemi eesvoolu lisavett juhtival isikul leppida edaspidised (hoiu)tegevused rekonstrueeritud eesvoolu nõuetekohaseks majandamiseks kokku iga maaomanikuga eraldi ning ühtlasi määrata kulude katmise ulatus, mis võiks olla osapoolte vahel proportsionaalselt jagatud lähtudes (lisa)vee vooluhulgast. Sellest tulenevalt tuleks maaparandussüsteemi omanike ning lisavett maaparandussüsteemi eesvoolu juhtiva isiku vahel sõlmida eelnevalt kokkulepe, milles sätestatakse proportsionaalselt osapoolte vahel hoiukohustused ning nende kulude katmine.

Olulised lisavee juhtimise tingimused maaparandussüsteemi on järgmised:

- kui lisavee arvutuslik vooluhulk ületab eesvoolu läbilaskevõime, tuleb eesvool rekonstrueerida lisavee juhtimisest huvitatud isiku kulul. Rekonstrueerimine peab toimuma enne arendusala(de)l hoonete rajamist või Maa- ja Ruumiameti määratud tähtajaks;
- Maa- ja Ruumiamet ei anna luba eesvoolu lisavee juhtimiseks, kui lisavee juhtimine ei tulene avalikust huvist (tegemist ei ole üldplaneeringuga määratud arendusalaga) ja eeldab maaparandussüsteemi rekonstrueerimist, milleks ei ole saadud maaparandussüsteemi omanikult nõusolekut;
- lisavett juhtiv isik peab osalema maaparandussüsteemi eesvoolu (kuhu lisavett juhitakse) maaparandushoiukulude katmisel Maa- ja Ruumiameti määratud ulatuses. Maaparandushoiukulud määratakse maaeluministri 14.01.2019 määruse nr 1 "Maaparandussüsteemi lisavett juhtiva isiku maaparandushoiukulude suuruse määramise alused ja kulude tasumise täpsem kord" kohaselt.
- Juhul kui maaparandussüsteemi ühishoiuks pole moodustatud maaparandusühistut, tuleks (lisa)hoiuks vajalikud investeringud jagada proportsionaalselt osapoolte vahel lähtudes (lisa)vee vooluhulkadest.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Perspektiivne organisatsiooniline töökorraldus arendusalalt sademevee (lisavee) juhtimisel maaparandussüsteemi eesvoolu ÜVVK-torustiku ja/või kraavide abil ja arendaja omandis olevast torustikust ja/või kraavist on järgmine:

1. Sademevesi arendusalalt (lisavesi) juhitakse maaparandussüsteemi eesvoolu ÜVVK-torustikust ja/või kraavist, mille haldamine toimub vee-ettevõtja poolt. Lisavett juhtiv isik on vee-ettevõtja. Sademevee kogunemisalaks on sademevee valgala;
2. Sademevesi arendusalalt (lisavesi) juhitakse maaparandussüsteemi eesvoolu eraõiguslikust arendaja omandis olevast torustikust ja/või kraavist, mida haldab arendaja. Kuni sademeveesüsteemi üleandmiseni vee-ettevõtjale või vallale on lisavee juhtijaks arendaja. Sademevee kogunemisalaks on sademevee valgala.

Kui arendustegevuse ala paikneb kuivendatud maal, mille kuivendussüsteemid on arvel Maa- ja Ruumiameti maaparandussüsteemide registris (arvestust peetakse ainult maatulundusmaa kohta) või maal, mille sihtotstarbe muutumise tõttu kuivendussüsteemid ei ole arvel maaparandussüsteemide registris, tuleb alati planeerijatel ja tehniliste projektide koostajatel selgitada maa-aluste kuivendussüsteemide paiknemine ja olemasolevate kraavide mõju väljaspool arendusala, tehes koostööd Maa- ja Ruumiametiga. Väga oluline on enne ehitustööde alustamist selgitada välja, milline on vanade kuivendussüsteemide mõju arendusalale ja väljapoole arendusalasid nii alla- kui ülesvoolu jääval valgala osal. Kõik projekteeritud sademevee käitlust puudutavad tehnilised lahendused tuleb kooskõlastada kohaliku omavalitsuse sademeveesüsteemide haldajaga ning Maa- ja Ruumiametiga.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

7 SADEMEVEESÜSTEEMIDE JÄTKUSUUTLIKKUSE TAGAMINE JA ARENDAMINE

Sademeveesüsteemide majandamisel on oluline tagada olemasoleva süsteemi toimimine ning arendamise käigus tehtavad tegevused ja muudatused süsteemis (sh olemasoleva süsteemi korrastamine) peavad moodustama olemasolevaga ühtse terviku.

Süsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline süsteemi tundmine, selle arendamine ning järelevalve teostamine arendustööde üle. Sademeveesüsteemide korrastamisel ja arendamisel tuleb järgida sademevee käitluse põhimõtteid (vt peatükk 8). Uute lahenduste puhul, tuleb hinnata nende sobivust olemasolevasse süsteemi enne nende realiseerimist ning planeeringute koostamisel tuleb sademeveelahendused eelnevalt kohalikus omavalitsuses ning vajadusel, kui lahendused on seotud maaparandussüsteemidega, Maa- ja Ruumiametis kooskõlastada, võttes arvesse süsteemi funktsionaalsust, sobivust keskkonda ning kohaliku omavalitsuse üldplaneeringus sätestatud sademeveesüsteemi arengu eesmärgi ja põhimõtteid.

Kiili vald saab arendusi ning sealhulgas sademeveesüsteemi arendusi reguleerida läbi planeeringute kehtestamise, projekteerimistingimuste väljastamise kui ka ehitusloa väljastamise käigus.

Olemasoleva süsteemi tundmiseks on vajalik täpsustada olemasolevaid andmeid ehk teostada süsteemide inventariseerimine. Sademeveesüsteemide inventariseerimise käigus on vajalik täiendada olemasolevate süsteemide asukoha info, teostades geodeetilised mõõdistused, mille raames mõõdistatakse sademeveekaevud, -torustikud ja kraavid. Inventariseerimise raames tuleb koondada asjakohane info- ja fotomaterjal ning selgitada välja süsteemide omanikud ja haldajad. Samuti tuleb inventariseerimise raames välja tuua süsteemi osadele iseloomulikud näitajad (sh torude ja trüüpide diameetrid, kraavide kõrguslikud andmed ja parameetrid jmt). Inventariseerimisel kogutav informatsioon koondatakse ühtsesse geoinfo andmebaasi.

Sademeveesüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks ja arendamiseks on vajalik järgnevate eesmärkide tagamine:

- Hooldus- ja korrastustööd peaks olema planeeritud kindla perioodiga ning neid teostatakse piisava efektiivsusega;
- Sademeveesüsteemide planeerimist suunatakse üldplaneeringus ning detailplaneeringutes;
- Hoonete ja rajatiste ning sademeveesüsteemide ehitusele kehtestatud projekteerimistingimused vaadatakse üle iga projekti kohta eraldi;
- Ehitusluba antakse ainult sobiva sademeveesüsteemi lahenduse korral.

Hooldustööde puhul säilitatakse olemasolevate süsteemide toimimine ilma neis muudatusi või täiendusi tegemata. Olemasolevaid süsteeme tuleks hooldada regulaarselt hõlmates kogu süsteemi. Selleks tuleb luua hooldusjuhend ja hoolduskava, mis kehtestab hooldustööde tegemiseks vajalikud nõuded, et tagada kvaliteetne ja järjepidev hooldus. Korrastustööde puhul teostatakse olemasolevate süsteemide vigade parandamine probleemsetel aladel. Korrastustööde hulka arvestatakse muuhulgas ka trüüpide ummistuste likvideerimine, torustike parandamine, kraavide puhastamine settest. Sademevee hoolduskavas on vajalik minimaalselt kirjeldada kava koostamise eesmärk, olemasoleva sademeveesüsteemi kirjeldus ning viited asjakohastele normidele, eeskirjadele, seadustele. Sademeveesüsteemide hoolduskavas tuleb esitada kõigi sademeveesüsteemi osaks olevate rajatiste olemasolev informatsioon, sh arvestada nii torustike, kaevude, kraavide, trüüpide, pumplate, sette- ja õlipüüduritega, imbalade- ja süsteemidega. Hoolduskavas on vajalik kirjeldada hooldus- ja korrastustoimingud iga süsteemi osa kohta, määrates seejuures ära mida hooldatakse, kuidas seda on vajalik teha (metoodika, vajalikud töövahendid jmt), määrata tegevuste ajakava (sh hooldustööde sagedus) ning vastutaja(d). Samuti peab hoolduskavas olema kirjeldatud sademeveesüsteemide kontrolli ja seire nõuded, kirjeldus avariide ja rikkeolukordade juhul vajalikud tegevused.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademeveesüsteemide arendamise üldine perspektiiv ning lahendus on kirjeldatud kohaliku omavalitsuse üldplaneeringus, mis annab sisendi ka järgmisele etapile – detailplaneeringute koostamisele. Detailplaneeringute koostamisel ja ehitusprojektides tuleb lahendada sademevee kogumine ja ärajuhtimine planeeringu menetluse käigus. Detailplaneeringud ning ehitusprojektid peavad näitama ära sademevee juhtimise skeemi laiemalt kui vaid kinnistu vahetus läheduses. Sademevee äravool tuleb näidata ära suurema suublani, milleks võivad olla suuremad kraavid või torustikud. Kraavisüsteemide puhul tuleb sademevee äravool näidata kuni riigi poolt korras hoitava ühiseesvooluni kui kohalik omavalitsus ei ole sätestanud teisiti. See võimaldab enne planeeringu kehtestamist kontrollida planeeritavate sademeveesüsteemide sobivust olemasolevasse süsteemi. Samuti aitab sobivate sademeveelahenduste arendamisele kaasa korrektne projekteerimistingimuste ja tehniliste tingimuste väljastamine, et projekteeritavad ja ehitatavad lahendused kujuneksid planeeringutele vastavad ja sobiks olemasolevasse süsteemi. Selleks tuleb projekteerimis- ja tehnilised tingimused üle vaadata iga projekti kohta eraldi. Samuti tuleb projektides ning planeeringutes tähelepanu juhtida sellele, et sademeveekanaliseerimise rajamisel peab arvestama, et drenaažtorustikuga võib sademeveett suunata sademeveekanaliseerimise, kuid vastupidi ei tohi. Ehk sademevee drenaažtorustikku ei tohi juhtida sademeveekanaliseerimise. Drenaažtorustikud on osaliselt või täielikult aukudega ning nende eesmärk on pinnasest vee kogumine ja ära juhtimine, kuid juhul kui sademeveekanaliseerimisest juhtida vett drenaažtorustikku, siis see torustik ei täida oma eesmärki suurvihmade korral, vaid hakkab hoopis vastupidiselt suunama kokku kogutud ning torustikku juhitud sademeveett läbi aukude pinnasesse juhtima, mistõttu võib pinnasevee osakaal suureneda niivõrd, et sademevesi ei suuda pinnasesse enam imbuda, tekitades võimaliku üleujutuse piirkonnas.

7.1 Liigniisked alad, üleujutusohuga alad ja üleujutuse vastased meetmed

Käesoleva sademevee majandamise kava koostamise ajal ei jää ükski üleujutusohuga riskiala Maa-ameti (alates 2025. aastast Maa- ja Ruumiamet) geoportaali ja Keskkonnaportaali andmetel Kiili valla piirkonda. Keskkonnaportaalis olevad üleujutuspiirkonnad, kus üleujutuse tõenäosus on kord 10 ja/või 50 aasta jooksul saadud 2019. aastal koostatud modelleerimise tulemusel. 2025. aasta suvel esitatakse ajakohastatud Üleujutusohupiirkonna ja üleujutusega seotud riskipiirkonna kaardid avalikule väljapanekule. Väana jõel ning osaliselt ka teistel suurematel maaparandussüsteemi kraavidel on aegajalt kevadise suurvee ajal esinenud üleujutusi, kuid Kiili valla piirides ei ole suuremaid pidevaid teadaolevaid üleujutusi esinenud.

Siiski leidub Kiili vallas lokaalsemaid üleujutuse ja liigniiskeid alasid, mida ei ole Maa-ameti (alates 2025. aastast Maa- ja Ruumiamet) üleujutuste kaardil välja toodud. Kava koostamise raames määratleti lähtuvalt maapinna kõrgusandmetest võimalikud liigniisked või perspektiivselt üleujutusohuga alad. Peamiselt asuvad perspektiivsed üleujutusohuga ja liigniisked alad eelkõige Väana jõe äärsel aladel, aga ka Sausti peakraavi alamjooksul, Harjuva oja alamjooksul (sh Padi, Allika ja Metsa tänavate piirkonnas), Sakhari ja Arupere kraavi alamjooksul, Lähkse peakraavi ümbruses kui ka Nabala peakraavi alamjooksul. Kavas arvestati, et aladel, mille kõrgusandmete järgne maapinna kõrgus on madalam kui 40,0 meetrit, võivad perspektiivselt olla liigniisked alad (Lisa 2 joonis SK-10). Samuti võivad olla liigniisked soode ja rabade äärsed alad, mida Kiili valla on mitmeid. Kõrgvee ajal võib üleujutusi ajutiselt esineda ka mujal piirkondades, mille maapinna kõrgus on kõrgem kui 40,0 meetrit. Kiili vallas ei kujuta Maa-ameti (alates 2025. aastast Maa- ja Ruumiamet) kaardile kandmata liigniisked ja lokaalsed üleujutusohuga alad riigi seisukohalt üleujutuse riske, mistõttu neile aladele põhjalikumalt ei keskenduta. Sellegipoolest kirjeldatakse käesolevas kavas lihtsamaid viise väiksemate üleujutuste ja soovimatute liigniiskete alade vältimiseks. Ühtlasi soovitakse neil aladel arendustegevusi pigem vältida, kui ei ole võimalik kasutusele võtta järgnevalt loetletud lahendusi.

- Olemasolevate süsteemide (sh kraavide) korrastamine ja korrashoid – toimivad ja korrastatud süsteemid aitavad vähendada tõenäosust, et ülesvoolu tekib soovimatuid vee kogunemisi.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- Kasutada looduslähedasi lahendusi torude asemel, et suurendada sademevee imbumist aladel, kus see on pinnase lõimise ja pinnaseveetaseme tõttu võimalik.
- Rajada vajadusel voolurahustuseks settetiike või märgalasid.
- Barjääride ja/või tammide rajamine.
- Uute hoonete rajamisel tõsta maapind üleujutuse ajal esinevast veetasemest kõrgemale, olemasolevate hoonete kindlustamine.

7.2 Perspektiivsed lumeladustamise alad

Lume optimaalne käitlemine on oluline, et tagada talvisel perioodil sõiduteedel, tänavatel ja jalgteedel ohutu ja kasutussõbralik liiklemisvõimalus. Tänavate lumest puhastamisel on keskkonnasõbralikum variant lumekogumisplatside väljaehitamine koos liiva- ja õlipüüduritega. Lumevabal perioodil saab neid platse kasutada parklana. Prioriteet peab olema lume äravedu lumekogumisplatsidele esmajärjekorras piirkondadest, kus kasutatakse libeduse tõrjeks sõelmeid ja soola. Äri- ja tootmismaade puhul, kus vett läbilaskmatu katendi ja katuse pindala on suurem, peab planeerimise käigus olema lahendatud lumesulatusala(de) paiknemine.

Lumekogumisplatsideks sobivad alad on eelistatult tiheasustuspriirkonna lähedal, et vältida liigset transpordikulu ja transpordist tulenevat koormust keskkonnale. Samuti on lumekogumisplats eelistatult munitsipaalomandis või peab olema tagatud platsi kasutamine pikaajalise rendilepingu alusel. Perspektiivselt võiksid Kiili vallas sobida lumekogumisplatside rajamiseks järgmised kinnistud:

- Kiili alevis Kooli tn 1 (30401:001:1863) kinnistu. Tegu on üldkasutatava maaga, mis asub kooli läheduses ja millel on rajatud parkla. Lume ladustamist võib planeerida kinnistu haljasala osale, eeldusel, et sinna rajatakse sobiv katend ning õli- ja liivapüüdurid ning seiratakse lumesulavee reostusnäitajaid;
- Kiili alevis Sakhari tn 20 (30401:001:2351) kinnistu. Tegemist on jäätmeoidla maaga, mis piirneb Sakhari kraaviga;
- Kiili alevis Tüüstre tee 4 () kinnistu. Tegu on üldkasutatava maaga, mis käesoleval ajal on kasutusel põllumaana. Kinnistule lume ladustamisel tuleks planeerida selleks sobiva suurusega ala, mille pinnas tuleb lume ladustamiseks sobivalt ette valmistada;
- Mõisakülas Väljamäe tee 8 ja Väljamäe tee 9 (vastavalt 30401:001:2736 ja 30401:001:2737) kinnistud, mis on mõlemad üldkasutatavad maad ning millele on kehtestatud detailplaneering. Lumeladustamisplatsi planeerimisel kummalegi kinnistule, peab see olema kooskõlas planeeringulahendusega;
- Vaela külas Kesk-Vaela tn 36 (30501:001:0269) kinnistu, mis on üldkasutatav maa ja piirneb Sausti peakraaviga. Lumeladustamisplatsi rajamisel tuleb arvestada, et platsilt kraavi juhitud lumesulavesi peab vastama Keskkonnaministri määruses nr 61 sätestatud nõuetele;
- Luige alevis Põllu tn 9 (30401:001:2525) kinnistu, mis on sihtotstarbelt ühiskondlike ehitiste maa ning kuhu võiks planeerida ühiskondliku ehitise jaoks vajaliku parkla, kus talvisel perioodil on võimalik ka lund ladustada;
- Sausti külas Pikkaru tee 10 (30401:001:2579) kinnistu, mis on ühiskondlike ehitiste maa ning kuhu võiks samuti planeerida ühiskondliku hoone juurde parkla, kuhu on võimalik talvisel perioodil lund ladustada;

Käesolevas SVMK-s on kirjeldatud vaid võimalikke alasid, kuhu lumeladustamisplatside rajamist planeerida. Tegelik lumeladustamisplatside asukoht selgub peale seda kui on arvestatud äraveetava ja ladustatava lume kogusega, piirkondadega, kust lume äravedu ja ladustamine on prioriteetseim ning alade rajamisel tuleb lähtuda sellest, et lumesulavesi vastaks Keskkonnaministri määruses nr 61 sätestatud nõuetele enne suublasse juhtimist ning lumesulavee imbumine pinnasesse ei tohi põhjustada pinnasereostust.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

7.3 Sademeveesüsteemide kuuluvus ja omandisuhted

Olemasolevate sademeveesüsteemide haldamine on siiani toimunud Kiili valla poolt ning vee-ettevõttele Kiili KVH OÜ-le kuuluvatel torustikel nende poolt. Hooldustöid on teostatud vajaduspõhiselt, mis lepitakse eraldi kokku probleemide esinemisel. Kuna suuremad kraavid ja ojad, kuhu Kiili valla olemasolevad sademeveesüsteemid suubuvad, on suuremas osa ka maaparandussüsteemide eesvooluks, teostatakse nende hooldus ja korrastustöid maaparandussüsteemi ja kinnistute omanike poolt ning Maa- ja Ruumiameti poolt.

Arendusaladel rajatud ühisveevärgi- ja -kanalisatsioonisüsteemid on antud arendajate poolt enamasti üle vastavalt piirkonnas tegutsevale vee-ettevõttele (Kiili KVH OÜ-le), kuid sademeveesüsteeme sarnaselt üle antud pole igal pool. Erandiks on Kiili vallas Kiili alevi piirkond Lasteaia tänavast Lootuse tänavani, ning Kangru ja Luige alevikes Tohvri tänav, Lii tänav ja Lea tänav piirkond, kus olemasolevad sademeveesüsteemid kuuluvad Kiili KVH OÜ-le. Ülejäänud rajatud arendusalade puhul on sademeveesüsteemid vald osaliselt koos teedega üle võtnud (valla kinnistutel ja teedel asuvad torustikud ja kraavid) või on need endiselt era-/arendaja omandis. KOV ja vee-ettevõtte võivad edaspidi seada arendajatele tingimusi, mis sätestavad ka sademeveetorustike üleandmise nõuded koos teiste kommunikatsioonide ja teedega. Sel juhul on võimalik tagada ka sademeveesüsteemide korrektnen rajamine ja üleandmine arendajate poole. Juhul kui sademeveesüsteem teenindab üksikut kinnistut, on tegu kinnistu omandiga, kuid kui süsteem teenindab või läbib mitut kinnistut ning eraomandeid, tuleb antud süsteemide omanikud tuvastada või määratleda ning seada alale, kus süsteem paikneb, isiklik kasutusõigus või sundvaldus sademeveesüsteemi omaniku kasuks ning määratleda eraldi lepinguga süsteemi haldaja(d) ja hoolduskohustus. Juhul kui olemasoleva sademeveesüsteemi või selle osa omanikku ei ole võimalik tuvastada, tuleks rajatis tunnistada peremehetuks ning algselt selle hõivamise protsess valla poolt (vt peatükk 7.3.1). Sademeveesüsteemide hooldustöid tuleks teostada regulaarselt süsteemi omanike ja või haldaja(te) poolt. Sademeveesüsteemide kulupõhise haldamisega, milleks on investeringud ja regulaarne hooldus, võiks perspektiivis, vastavate lepingute või omanikustaatusel alusel tegeleda piirkonnas tegutsev vee-ettevõtte, kes ühtlasi haldab piirkonnas ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteeme ning kellel on sademeveesüsteemide haldamiseks parim kompetents ja tehnilised vahendid.

7.3.1 Hoolduskohustus

Kraavid, torud ja truubid, mis teenindavad üksikut kinnistut sademevee suublasse juhtimisel ning asuvad erakinnistul, on kinnistu omaniku hooldada ja hallata. Juhul kui sademeveesüsteemi osaks olev rajatis (kraav, toru, trupp) juhib suublasse rohkem kui ühe kinnistu sademevett, on süsteemi hooldamine ette nähtud selle haldaja poolt.

Maaparandussüsteemi eesvoolud on maaparandussüsteemi osa ning nende hooldust reguleerib Maaparandusseadus.

Maaparandussüsteem seaduse tähenduses on maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis võib olla nii kuivendamiseks, niisutamiseks kui ka veerežiimi kahepoolseks reguleerimiseks mõeldud süsteem.

Maaparandussüsteemi eesvool (edaspidi eesvool) Maaparandusseaduse tähenduses on kuivendusvõrgust voolava liigvee ärajuhtimiseks või niisutusvõrgu veehaardesse vee juurdevooluks rajatud veejuhe või loodusliku veekogu reguleeritud lõik, mille veeseisust või toruveejuhtme vee läbilaskevõimest sõltub reguleeriva võrgu nõuetekohane toimimine. Ühiseesvool on eesvool, mille veeseisust või toruveejuhtme läbilaskevõimest sõltub mitme omaniku kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Maaparandussüsteemide hooldamist käsitleb Maaparandusseaduse 6. peatükk. Seaduse tähenduses on maaparandushoid maaparandussüsteemi ja selle maa-ala hooldamine ja uuendamine, maaparandushoiutöö tegemine maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks ning maatulundusmaa viljelusväärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks. § 49 on sätestatud, et maaparandushoiu kohustus on maaparandussüsteemi omanikul ja maaparandusühistul ulatuses, mis on ette nähtud Maaparandusseaduse § 73 kohases maaparandusühistu tegevuskavas.

§ 49 lõige 4 ja 5 sätestavad: „Riik kui maaparandussüsteemi omanik korraldab maaparandushoidu riigi omandis oleval maal riigivara valitseja või selleks volitatud isiku kaudu. Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul korraldatakse esmajoones suuremahulise maaparandushoiutöö tegemist, mis tagab nimetatud ühiseesvoolul liigvee äravoolu kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku. Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul väiksema voolutakistuse kõrvaldamise korraldab maaparandussüsteemi omanik.“

Sellest järeldub, et maaparandussüsteemi eesvoolu hooldamine on seni olnud maavaldaja kanda. Kiili vallas ei ole maaparandusühistuid, seega on hoolduskohustus maaomanike kanda. Kui tulevastelt arendusaladelt juhitakse lisavett (sademevett) maaparandussüsteemi eesvoolu, tuleb lisavee juhtimisest huvitatud isikul leppida maaomanikega eraldi kokku hooldamise korraldamises juhul kui alal puudub maaparandusühistu. Maaparandusühistu olemasolu korral osaleb maaparandussüsteemi lisavett juhtiv isik maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel Maa- ja Ruumiameti määratud ulatuses (vt ka peatükk 6.4.2).

Sademeveesüsteemide, mis ei ole maaparandussüsteemide osa, hooldamist on seni teostanud vastavalt tekkinud vajadusele Kiili vald ning eraomandis asuvaid üksikuid majapidamisi teenindavaid süsteemid on olnud kinnistuomanike hooldada.

Juhul kui sademeveerajatis asub või läbib erakinnistuid, juhtides ära mitmete kinnistute sademevee, tuleks arvestada, et kinnistu omanikel on võimalus hoolduskohustus edasi anda servituudilepinguga ning hooldustööde korraldamine oleks vastavalt seatud servituudile kohaliku omavalitsuse kohustus, mille saab vastavalt sõlmitavatele lepingu(te)le anda üle ka kohalikule vee-ettevõttele. Kohaliku omavalitsuse maal paiknevate sademeveerajatiste haldamise korraldamine kuulub kohaliku omavalitsuse kompetentsi.

Käesoleva majandamise kava koostamisel ei ole Kiili vallas olemasolevate sademeveetorustike ega kraavide hoolduskohustust antud lepingutega üle vee-ettevõtjatele. Kiili vallas Kiili alevi piirkonnas Lasteaia tänavast Lootuse tänavani, ning Kangru ja Luige alevikes Tohvri tänav, Lii tänav ja Lea tänav piirkonna sademeveetorustikud on Kiili KVH OÜ omandis, kuid lepingulist hoolduskohustust neile seatud ei ole. Tulevikus perspektiivsete sademeveetorustike rajamisel tuleb need arendajatel rajada isiklike kasutusõiguste alusel, mis võimaldab vajadusel nende võõrandamise vee-ettevõtjale. Samuti tulevikus kaaluda tingimuse seadmist, millega arendajad peavad teostusjooniste alusel andma üle vee-ettevõttele koos teiste rajatud tehnovõrkudega (ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustikud) ka sademeveetorustikud ning nende haldamise, seades kinnistule vajadusel selleks vajalikud servituudid.

Kuna Kiili vallas on piirkondi, kus ei ole täpselt teada sademeveesüsteemide parameetreid ning torustik pole vallale üle antud, on vajalik eelnevalt läbi viia sademeveesüsteemide inventariseerimine. Selle tulemusel kaardistatakse olemasolevad puuduliku informatsiooniga süsteemid ning erakinnistutel asuvad süsteemid, nende omandikuuluvus ning muud parameetrid. Juhul kui olemasolevad rajatised asuvad erakinnistul ning omanikku ei ole võimalik tuvastada ning rajatise ega teed ei ole varasemalt vallale üle antud, tunnistatakse need rajatised peremehetuks, misjärel on võimalik need Kiili vallal

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

hõivata ja arvele võtta ning määrata hooldaja^{8,9,10}. Juhul kui peremehetuks tunnistatud ja valla poolt hõivatud torustikke on vajalik tulevikus rekonstrueerida, tuleks valla ja vee-ettevõtte vahel sõlmida haldusleping, millega antakse perspektiivselt sademeveetorustike omand üle piirkonnas tegutsevale vee-ettevõtjale.

Kui sademeveetorustike omand on vee-ettevõttele üle antud, tuleks koostada tegevuskava ja finantskava, mille põhjal saab kavandada sademeveesüsteemide hooldustöid ning kujundada kulupõhise veeteenuse hinna. Kraavide hooldamise puhul tuleks hooldustöid teostada või läbi hangete korraldada Kiili valla poolt neil aladel, mis kuuluvad valla omandisse. Perspektiivselt, süsteemide inventariseerimise järgselt, võiks tulevikus sademeveesüsteemi osadeks olevate kraavide hooldustöid korraldada ja teostada samuti vee-ettevõtte, kellele on need süsteemid üle antud. Vastavalt perspektiivsetele kokkulepetele võib vee-ettevõttele üle antud kraavide osas hooldustöid finantseerida valla eelarvest sihtfinantseeringu abil, kuid korrektsem ja arusaadavam oleks ka need tegevused lülitada veeteenuse hinda

7.4 Sademeveesüsteemide maksustamine ja teenuse hinna kujundamise võimalused

Sademeveesüsteemide haldamine nõuab kohalikult omavalitsuselt ja/või vee-ettevõtjalt rahalist ressursi. Vajalikud rahalised vahendid on võimalik eraldada olemasolevast eelarvest, taotleda toetusi või hallata süsteemi kulupõhise sademeveetasu laekumistest. Käesolevas peatükis on kirjeldatud sademeveesüsteemide haldamise finantseerimise võimalusi.

Käesoleval ajal on Kiili vallas vee-ettevõtjaks Kiili KVH OÜ, kelle omandis on Kiili vallas Kiili alevi piirkonnas Lasteaia tänavast Lootuse tänavani, ning Kangru ja Luige alevikes Tohvri tänav, Lii tänav ja Lea tänav piirkonna sademeveetorustikud, mille haldamine ja hooldamine on ettevõtte ülesandeks. Kui sademeveesüsteemide haldamine on peale inventariseerimist ja omandi kuuluvuse määramist vee-ettevõttele üle antud, tuleb koostada täpsustatud sademeveesüsteemide hoolduse kava, mille koosseisus on ka investeeringute ja hoolduse finantskava, mille alusel on võimalik kavandada ja kujundada veeteenuse hinda või kehtestada sademeveesüsteemide hoolduse tasu.

Enne tasu kehtestamist tuleb aga vee-ettevõttel üle võtta olemasolevad sademeveetorustikud kohalikult omavalitsuselt või arendajatelt. Samuti tuleb enne tasu kehtestamist vee-ettevõttel ja kohalikul omavalitsusel läbi arutleda järgmised võimalikud kitsaskohad:

- kes hakkavad tasu maksma - kas kõik kinnistu omanikud või ainult juriidilised isikud;
- kas sademeveesüsteemide tasu on võimalik ja kasulik lisada mõne olemasoleva maksu juurde;
- kas on vajalik liitumislepingute sõlmimine ja kuidas kontrollida, kas elanikud on süsteemidega liitunud;
- milline on ja millest sõltub/sõltuvad tasu määr(ad) ning kuidas ja kui tihti toimub selle määra muutmine, arvestades uute lisandunud maksukohustusega kinnistutega. Samuti tuleb arvesse võtta, millisel määral saab KOV muudest vahenditest sademevee valdkonna arendamiseks raha eraldada;
- millised on rakenduvad soodustused (nt kinnistut läbiva kraavi/sademeveetoru korral rakendub soodustus);
- kas tasu maksmist saab asendada muu tegevusega omavalitsuse/vee-ettevõtte hüvanguks, nt heakorratööde tegemisega;
- kui on võimalik rakendada asendustegevust, siis kuidas seda hinnatakse;

⁸ Asjaõigusseaduse § 96 lg 3 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/117032023058?leiaKehtiv>)

⁹ Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse § 13 lg 2 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/110032022019?leiaKehtiv>)

¹⁰ Vabariigi Valitsuse 08.08.1996 määrus nr 211 "Peremehetu ehitise hõivamise korra kinnitamine" (<https://www.riigiteataja.ee/akt/691523?leiaKehtiv>)

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- kuidas seletada elanikele sademeveetasu kehtestamise põhimõtteid ja vajalikkust (teiste riikide ja Eesti teiste omavalitsuste kogemusel on see keeruline protsess).

Eestis puudub käesoleval ajal üldtunnustatud sademevee tasu kujundamise metoodika, kuid aina enam on mitmed omavalitsused selle heaks tegutsenud ning püüdnud välja töötada erinevaid metoodikaid sademevee maksustamiseks. Näiteks koostati 2020. aastal Civitta Eesti AS poolt töö „Tallinna linna sademeveekorralduse teenuse tasu kujundamine“. Antud töös kirjeldatud metoodikat on võimalik kasutada teisteski omavalitsustes, mis võimaldaks omavalitsuse kulutusi sademevee ärajuhtimiseks ja sademeveesüsteemi arendamiseks vähendada.

Sademevee tasu tuleks perspektiivselt maksta kõigil vee-ettevõtja sademevee teenuse piirkonnas olevate kinnistute omanikel või avalike teede, tänavate, väljakute omanikel või valdajatel, kes juhivad sademeveett sademeveesüsteemi. Avalike teede, tänavate ja väljakute eest maksab sademevee tasu kohalik omavalitsus. Kuna ÜVVKs näeb ette, et sademevee teenuse eest arvestatakse tasu ärajuhitava sademevee mahu põhiselt, siis peab metoodika võimaldama arvutada kinnistult ärajuhitava sademevee kogust.

Käesoleval ajal puudub Kiili vallas ja Kiili KVH OÜ-l täpne ülevaade olemasolevate sademeveesüsteemide omandikuuluvusest, sademevee kliendibaasist ning parameetritest (kõvakattega ja hoonestatud alade pindala, ärajuhitava sademevee mahu vähendamiseks rakendatavad meetmed jms), mille alusel sademeveetasu võiks määrata. Sellest tulenevalt on Konsultandi hinnangul mõistlik rakendada peale sademeveesüsteemide inventariseerimist ja vee-ettevõtjale üle andmist metoodikat, mille kohaselt arvestatakse sademevee tasu määramisel ainult kinnistu kõvakattega osa pindala. Kinnistult ärajuhitava sademevee maht (Q_{SV} , m^3/a) arvutatakse metoodika kohaselt järgmise valemiga:

$$Q_{SV} = SK \times H, \text{ kus}$$

SK on kinnistu hoonestatud ja sillutatud pindade pindala, millelt juhitakse sademeveett sademeveesüsteemi (m^2);

H on aastane sademete kogust $1 m^2$ kohta. Aastase sademevee koguse leidmiseks $1 m^2$ kohta koostatakse andmebaas kinnistute kaetud (hoonestatud ja sillutatud alade) ja katmata pindade pindalade kohta ning aastane keskmine sademete summa saadakse Keskkonnaagentuurilt, kes vastavaid mõõtmisi on teostanud ja teostab.

Meetodi rakendamise eelduseks on kliendiandmebaasi olemasolu, mis sisaldab muu hulgas iga sademeveekanalisatsiooniga ühendatud kinnistu hoonestatud ja sillutatud ala pindala. Lahkvoolse sademeveekanalisa ühendatud klient maksab ainult sademevee ärajuhtimise eest. Avalikelt teedelt ja tänavatelt (platsidelt) sademevee ärajuhtimise eest maksab kohalik omavalitsus, kuid seejuures ei võeta arvesse pindu, millelt sademeveett tänavale valgub. Kinnistu kaetud (ja katmata) pinnaga osa määratakse plaani alusel koostöös kliendiga ning fikseeritakse kliendilepingus. Arvesse võetakse ainult seda osa, millelt sademeveett kanaliseeritakse.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

8 SADEMEVEE KÄITLUSE PÕHIMÕTTED

Sademesüsteemi eesmärk on minimeerida sademetest tulenevat kahju inimesele ja nende varale, eesmärgi saavutamisel on suur osa looduse kaitsmisel ja säilitamisel. Sademeveesüsteemi eesmärk on saavutatav järgides põhimõtteid:

- **Sademeveesüsteemidega ärajuhitav sademevee vooluhulk (ka tippvooluhulk) peab olema minimaalne**

Minimaalse äravoolu tagamine on oluline nii põhjavee kvaliteedi, kui üleujutuste tekke vältimise seisukohast.

Ärajuhitavad sademevee kogused sõltuvad suuresti planeeringust, kõvakattega alade osakaalust, teede ja tänavate kalletest (määrab suuresti kokkuvoolu aja), pinnasest ja loomulikult sademete intensiivsusest ja kestusest. Mida suurem on kõvapindade osakaal sademeveesüsteemi valgala, seda suuremad on ärajuhitavad sademevee kogused.

- **Sademeveega ärakantavat reostust tuleb piirata selle tekkekohas, vähendamaks keskkonnale tekitatavat kahju**

Reostuse minimeerimiseks tuleb kokku kogutud sademeveekanaliseerimise juhitud reostunud sademevesi enne suublasse juhtimist puhastada vähemalt õigusaktidega nõutud kvaliteedini. Sademevee puhastamine vähendab suublale ja eesvooludele ning teatud olukordades ka põhjaveele mõjuvat reostuskoormust.

Selleks, kuidas põhimõtteid rakendada, on mitmeid viise. Järgnevalt on toodud mõningad rakendusmeetmed.

- **Sademeveesüsteemiga ärajuhitava sademevee vooluhulga optimeerimine:**
 1. Sademevee kokkuvooluaja pikendamine sademevee juhtimisega (kõvapindadelt) üle murupindade, et vähendada vooluhulga tippe ja üleujutusohte;
 2. Sademevee kogumine kastmisveeks;
 3. Võimalusel juhtida katustelt ja tänavatelt voolav sademevesi immutusaladele, imbtiikidesse, nõvadesse;
 4. Sademevee immutamine kinnistul;
 5. Sademevee juhtimine teede äärsetele murupindadele (sobivates kohtades kõnniteede ja ka teede kallete muutmise selliselt, et vähemalt osa sademeveest voolaks haljasaladele);
 6. Sademevee kokkuvoolu aja pikendamine ühtlustusmahutite rajamisega sademeveesüsteemidele;
 7. Kraavitusega aladel toimivad kraavid nii sademevee ärajuhtimise kui ka pinnavee taseme regulaatoritena vältides liigniiskuse tekkimist, seetõttu tuleb eriti ettevaatlikult suhtuda kraavituse asendamisse torudega;
 8. Otse sademeveekanaliseerimisega ühendatud mitteläbilaskvate pindade vähendamine. See võimaldab pikendada äravoolu formeerumise aega ja infiltreeruda sademeveel pinnasesse juba enne kontakteerumist potentsiaalse reostusallikaga;
 9. Sademevee maksimaalne ärakasutamine selle tekkekohas. Tiheasustusaladel kinnistutele planeerida sademeveemahutid, millesse kogutavat vett kasutada kastmisveena. Pikemas perspektiivis osaliselt olmeveena (tualettide loputusvesi, pesupesemine jne, eelduseks majasiseselt kahe erineva torustiku olemasolu);

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

10. Kasutada planeeringute koostamisel ning arendusalade rajamisel Eesti kliimasse sobivaid säästvaid ja looduslikke sademeveelahendusi¹¹.

- **Sademeveega ärakantava reostuse vähendamine selle tekkekohas:**

1. Asulate ja keskuste tänavate, teede ja väljakute puhastamine, et viia miinimumini sademeveega ärakantavad heljuvainete kogused;
2. Kõrgendatud tähelepanu kõige intensiivsema liiklusega aladelt ja reostunud tööstusterritooriumitelt ärajuhitava sademevee esimesele kõige reostunumale vooluhulgale. Näiteks tuleks reostunud sademevett juhtida kogumismahutitesse või tuleks see vesi puhastada eraldi sademevee või asula reovee puhastusseadmetel;
3. Reostunud pindade (tööstusterritooriumid, laoplatsid, parklad jne) süsteemne puhastamine;
4. Lokaalsete puhastusseadmete (liiva-/õlipüüdurid, tiigid, lodud) rajamine vastavalt vajadusele ja nende hooldamine, et tagada vähemalt kehtestatud normidele vastava sademevee juhtimine suublasse;
5. Lume optimaalne käitlemine. Keskkonnasõbralikum variant on lumekogumisplatside väljaehitamine koos liiva- ja õlipüüduritega. Lumevabal perioodil saab neid platse kasutada parklana. Prioriteet peab olema lume äravedu lumekogumisplatsidele esmajärjekorras piirkondadest, kus kasutatakse libeduse tõrjeks sõelmeid ja soola.

Lisaks on sademevee majandamise osas teisigi põhimõtteid, mida järgida:

- **Uute süsteemide rajamise üldpõhimõte**
 - o kõik rajatavad süsteemid peavad moodustavad ühtse valgala põhise terviku;
 - o igal süsteemil on eesvool, mis suudab vastu võtta sinna suunatud vooluhulga;
 - o lähtudes terviklikkusest ning hästi toimivast süsteemist, tuleb tagada „parima võimaliku tehnika“¹² kasutamine, sh nt rajades säästlikke ja kaasaegseid sademevee käitluse lahendusi või nende kombinatsioone;
 - o regulaarselt tuleb hooldada ja korrastada olemasolevaid süsteeme.
- **Olemasoleva süsteemi rekonstrueerimine ja eksploatatsioonirežiimi parandamine**
 - o Olemasolevate süsteemide pidev ja regulaarne hooldus. Sademeveesüsteemides paiknevate kottkaevude ja liivapüüniste süstemaatiline liivast ja settest puhastamine ning torustike regulaarne läbipesu, kraavide ja truupide regulaarne hooldamine ja puhastamine rohust ja settest;
 - o Olemasolevate sademeveesüsteemide rekonstrueerimisel, kus vähegi võimalik, tuleb säilitada looduslik kraavitus, mis aeglustab oluliselt sademevee äravoolu tänu kraavide suurele akumuleerivale mahule ja toimib ka sademevee eelpuhastina (tänu väiksemale voolukiirusele kui torudes, settib heljuvaine osaliselt kraavi, vähendades eesvoolude koormust);
 - o Vanade sademeveetorustike või nende teatud lõikude rekonstrueerimisel tuleb kasutada „parimat võimalikku tehnikat“ ja jälgida, et valgalas oleks kõik ennetavad meetmed juurutatud;
 - o Vältida sademevee jõudmist reovee kanalisatsioonisüsteemi.
- **Sademeveepuhastite rajamine väljavooludele**

¹¹ Looduslähedased sademeveesüsteemid: Eesti kliimasse sobivate säästvate sademeveelahenduste käsiraamat, 2022

¹² „Parim võimalik tehnika“ tähendab tegevusala ja selles rakendatavate töömeetodite kõige arenenumat astet. „Parim“ tähendab kõige mõjusamat ja tõhusamat viisi, mille abil on võimalik kõrgetasemeliselt keskkonda kaitsta. „Võimaliku tehnika“ all on mõeldud sellisel arengutasemel olevat tehnoloogiat, mis on majanduslikult ja tehniliselt vastuvõetav ja kättesaadav. „Tehnika“ sisaldab nii käitises kasutatavat tehnoloogiat kui ka käitise kavandamist, ehitust, hooldamist, käitust ja tegevuse lõpetamist.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

- Kui eelnevalt toodud meetmete rakendamine ei anna soovitud tulemusi ja sademevesi ei vasta keskkonda juhtimise nõuetele või mõjutab oluliselt suubla seisundit, tuleb rajada sademeveepuhasti;
 - Arvestades sademevee vooluhulkade ja reoaine (heljuvaine) suure muutlikkusega äravoolu ajal ja sellega, et põhiline reoaine kogus kantakse ära sademevee esimeste vooluhulkadega, tuleb uuringutega määrata vajalik puhasti maht esimese reostunud sademevee vooluhulga puhastamiseks ja ülejäänud sademevee vooluhulk juhtida seadmest mööda. Ainult sellisel juhul on võimalik rajada majanduslikult ja tehniliselt põhjendatud puhastusseadet ja tagada selle efektiivne töö;
 - Vajaduspõhiselt rajada sademeveeseirepunkt, et tuvastada võimalikke reostusohutikke piirkondi. Seiret võib teha automaatsete mõõtepunktidega või pisteliste kontrollproovide võtmisena. Võimalikud seirekohad on suuremate tööstusalade ja parklate suublasts olevad sademeveekraavid või sademevee väljavoolud taolistes piirkondades.
- **Uute lahenduste väljatöötamine üha karmistuvate keskkonnakaitse nõuete täitmiseks**
 - Uute lahenduste väljatöötamisel tuleb arvesse võtta kõiki kaasaegseid suundumusi sademevee käitlemisel (sademevee vooluhulkade ja reostuse vähendamine lokaalsete meetmetega, sademevee kui loodusliku ressursi ärakasutamine kastmis- ja majapidamisveena jne);
 - Sademevee eesvoolude valikul pöörata erilist tähelepanu EL veepoliitika raamdirektiivist tulenevatele nõuetele veekogude hea seisundi saavutamiseks ja Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud veemajanduskavas kinnitatud eesvoolu seisundile, millest võib tulla täiendavaid tingimusi sademevee käitlemisele;
- **Uute süsteemide arendamisel „parima võimaliku tehnika“ kasutamise võimaldamisele aitavad kaasa:**
 - valgalapõhiste mudelite loomine;
 - säästlike ja innovaatiliste lahenduste kasutamine;
 - sademeveesüsteemi lahendamine alustades üldplaneeringu etapist ning jätkates sademevee skeemide esitamisega detailplaneeringute raames kuni suurema suublani;
 - valgala eripäraga, seal asuvate eesvooludega ja nende seisundiga, arvestamine.

Tuleb jälgida, et uusehituste rajamisel või olemasolevate rajatiste rekonstrueerimisel ei kahjustataks olemasolevaid maaparandussüsteeme nende kinnijäämisega, läbikaevamisega või truupidega asendamisega. Praktika näitab, et sellistel juhtudel ei arvestata paigaldatavate truupide läbimõõtudega, kõrgustega ja arvutuslike sademevee vooluhulkadega, mis võivad põhjustada üleujutusi suurte sademehulkade korral.

Samuti tuleb arendusalade väljarajamisel arvestada, et enne planeeringualade sademeveesüsteemide rajamist on vajalik korrastada suubla ja arendusalast allavoolu jääv suubla osa, kuhu sademevett planeeritakse arendusalalt juhtida, et tagada nii olemasolevate süsteemide kui uue rajatava süsteemi optimaalne toimimine.

Rakendusmeetmete alla kuuluvad ka HELCOMi soovitused (vt peatükk 3.6).

8.1 Sademeveesüsteemide võimalikud tehnilised lahendused

Sademeveesüsteemi toimivust mõjutavad mitmed tegurid, mille hulgas on nii looduslikke kui inimtegevusest põhjustatud tegureid. Looduslikud tegurid on peamiselt tingitud kliimaatilistest muutustest – intensiivsemad ja suuremad sajud, suurenenud äravool vooluveekogudes. Samuti mõjutavad geoloogilised muutused ja tingimused sademeveesüsteemide toimivust. Näiteks pinnasevee kõrgem tase raskendab sademevee immutamist. Inimtegevusest tingitud mõjutegurid on peamiselt seotud arendustegevustega, mille raames väheneb looduslike kõlvikute ala, kus sademevesi saab

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

imbuda ning suureneb kõvakatetega pindade osakaal, millelt on vajalik sademevett kokku koguda ja ära juhtida. Inimtegevusest tingitud teguriks on ka süsteemide hooldamine või nende hooldamata jätmine. Kui süsteemide hooldustoimingud ei ole teostatud piisava sagedusega, võib süsteemis tekkida ummistusi, liigse sette kogunemine, kraavide kinni kasvamise või voolutakistuste tekkimine, mistõttu sademevee äravool on piiratud ning suurte vihmade korral ei suuda süsteem sademevett vastu võtta ja võib piirkonnas tekkida üleujutusohu risk. Inimtegevuse tagajärjel võivad kahjustuda ka juba toimivad olemasolevad süsteemid kui uute alade rajamisel ei planeerita ja rajata ümber olemasolevaid maaparandussüsteeme. See võib tekitada olukorra, kus sademevee äravool aladelt on takistatud ning aladel võib tekkida probleeme liigniiskusega või üleujutustega. Sademevee äravool on takistatud inimtegevuse tõttu ka juhul kui olemasolevaid kraavisüsteeme omaalgatuslikult torustatakse või lausa kinni aetakse. Seeläbi on sademevee äravool suublasse takistatud ning ülesvoolu jäävatel aladel võib tekkida probleeme üleujutustega.

Järgnevalt on kirjeldatud mõningaid tehnilisi lahendusi, mis aitavad eelnevalt kirjeldatud teguritest tingitud mõju sademeveesüsteemidele leevendada.

Tuleviku prognooside kohaselt suureneb sademete hulk keskmiselt ca 20% võrreldes senisega¹³. Sademete hulga suurenemise, sh intensiivistuvate valingvihmade tõttu otsivad planeerijad ja projekteerijad uusi tehnilisi lahendusi, et vältida üleujutusi tiheasustusaladel, kus kõvakattega pindade osakaal on suurenemas laiendevate arendusalade tõttu. Tavapäraste lahenduste (sademevee kanaliseerimine) korral suunatakse sademevesi võimalikult kiiresti kokku kogumiseks ja ärajuhtimiseks torustikku, mis aga suuremate sadude korral võidakse üle koormata. Ülekoormuse vältimiseks on võimalik kollektoritele rajada voolurahustuslõike (suurema läbimõõduga torustikud) ning piirata sademevee ärajuhtimist kinnistutelt torustiku läbimõõdu piiramisega. Uuemate lahenduste korral on võimalik tavapäraseid lahendusi täiendada looduslähedaste sobivate lahendustega, mis aitavad voolu kiirust vähendada ning võimalusel soodustavad sademevee imbumist maapinda kui selleks on looduslikult sobivad tingimused. Näiteks on Vaela külas Mardi detailplaneeringualal arendaja soovinud planeeringulahenduse järgset tänavatorustikku rajamist asendada kinnistupõhiste sademevee immutamisega, et eelistada sademevee käitlemist selle tekkekohas.

Peamisteks looduslähedasteks tehnilisteks lahendusteks on:

- Sademevee kogumine ja kasutamine selle tekkekohas (kastmiseks aianduses, rohealadel, tehnoloogilise veena näiteks autopesulates);
- Sademevee immutamine (imbkaev, -väljak, -kraav jmt);
- Liigvee suunamine (üle) haljasalade (liigniiskust ajutiselt taluvate taimestikuga alad);
- Vett läbilaskvate katendite rajamine (kivisillutised, sõelmed, poorne asfalt jmt);
- Tiikide, lodude, mahutite abil liigvee kogumine ja puhverdamine;
- Haljaskatuste rajamine.

Tavapäraseid lahendusi saab efektiivselt kasutada kombineeritult looduslähedaste lahendustega, kuid seejuures tuleb arvestada, et lokaalsed lahendused oleksid kooskõlas valgala üldiste põhimõtetega. Lokaalsete lahenduste korral tuleb arvestada näiteks immutamiseks sobilike alade olemasoluga ning nende rajamiseks vajaliku maa-ala suurusega. Kui lokaalseid lahendusi ei ole võimalik rakendada, tuleb liigne sademevesi torustiku ja/või kraavidega ära juhtida.

Üheks looduslähedaseks lahenduseks on sademevee immutamine pinnasesse. Keskkonnaministri 08.11.2019 määrusega nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning

¹³ „Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030“, Keskkonnaministeerium, <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2021-06/Kliimamuutustega%20kohanemise%20arengukava%20aastani%202030.pdf>

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

saasteainesisalduse piirväärtused" on kehtestatud nõue, mille kohaselt sademevee immutussügavus peab olema aasta ringi hinnanguliselt vähemalt 1,2 m ülalpool põhjavee (pinnasevee) kõrgeimat taset ning jääma 1,2 m kõrgemale aluspõhja kivimitest. Vee kogunemiseks ja immutamiseks peab olema krundil sobilik reljeef, ning sademevesi ei tohi voolata naaberkinnistule, samuti ei tohi leostuda enda ja naaberkinnistute alused geoloogilised kihid. Kiili vallas on sademevee immutamine kõrguslikult madalamatel aladel piiratud, sest aladel võib esineda kõrge pinnasevee tase. Maa-ameti (alates 2025. aastast Maa- ja Ruumiameti) ehitusgeoloogiliste uuringute andmebaasist leitud Kiili vallas rajatud puuraukude andmete põhjal hinnati, millised alad võivad sademevee immutamiseks olla ebasoodsad. Kokku analüüsiti Kiili vallas ca 265 puurangu andmeid, mis sisaldasid eelkõige informatsiooni pinnasevee sügavuse kohta ja/või paekivimikihi sügavust maapinnast. Juhul kui pinnasevee sügavus maapinnas oli vähem kui 0,55 m, arvestati, et selles piirkonnas võib sademevee immutamine olla piiratud. Sellised alad on näiteks Kiili alevis Padi tänava piirkonnas, Sausti külas Sarapiku ja Saaruste tee piirkonnas, Luige alevikus Kaasiku ja Tõnise tänava piirkonnas, Vaela külas Suurvälja tee piirkonnas ning Lähtse külas Rätsepa piirkonnas (Lisa 2 joonis SK-10). Maapinnale lähim paekivikihi sügavus asus analüüsitud andmete kohaselt 1,5 m sügavusel maapinnast, seega paekivimi sügavus eelduslikult immutamist ei piira Kiili vallas. Sademevee immutamisel tuleb siiski arvestada ka põhjavee kaitstusega. Kiili vald on valdavalt nõrgalt või keskmiselt kaitstud põhjaveega aladel, Paekna külas esineb ka kaitsmata põhjaveega alasid, kus sademevee immutamine on piiratud. Aladel, kus sademevee immutamine ei ole võimalik, tuleks sademevee ärajuhtimiseks kasutada võimalusel säästvaid sademeveelahendusi (viibetiigid, vihmapeenrad, rohekatused, nõvad), suunata sademevesi kraavide ja torustike abil suublasse või rajada kombineeritud sademevee ärajuhtimise süsteem. Seega on oluline planeerimise etapis uurida, kas piirkond on ehitustegevuseks sobiv ning millised võimalused on sademevee immutamiseks ja/või ärajuhtimiseks. Planeerimise etapis on oluline kavandada piisav ruumivajadus sademevee ärajuhtimiseks vajalike rajatiste ehitamiseks, rekonstrueerimiseks ja hoolduseks, sh juurdepääsud.

Sademeveesüsteemide paremaks arendamiseks ning tagamaks, et suublasse juhitakse Keskkonnaministri 08.11.2019 määruses nr 61 sätestatud nõuetele vastavat heitvett, on vajalik pisteliselt kontrollida uuringutega ja seire raames ärajuhitava sademevee parameetreid, sh kvaliteeti ning vajadusel reguleerida seiret ka vee-erikasutusloas sätestatud tingimustega. Võimalik saastus võib suurema tõenäosusega jõuda sademeveega suublasse tööstusaladelt. Sellest tulenevalt on perspektiivseteks sademevee seirepunktide:

- 1) Luige alevikus Üldplaneeringut muutev Luige tn 1 detailplaneeringu ala peale selle realiseerimist;
- 2) Kiili alevis Kiili tehнопargi planeeringualal enne Harjuva ojja suubumist.

Käesoleva kava koostamisel ajal omab sademevee suublasse juhtimise osas keskkonnaluba Ringtee Äripark OÜ (L.VV/328785) ning loa raames esitatud seireandmete kohaselt on võetud veeproovid vastanud kvaliteedinõuetele.

8.1.1 Sademevee kanaliseerimine

Olukordades, kus pole mingil põhjusel võimalik sademevee haljasaladele suunamine ja immutamine, kasutatakse sademevee kanaliseerimist ehk juhtimist sademevee kanalisatsioonitorustikku.

Sademevee kanaliseerimisel on kahte tüüpi lahendusi – ühisvoolne ja lahkvoolne kanalisatsioon. Ühisvoolse kanalisatsiooni korral juhitakse sademevesi reoveekanalisatsiooni, lahkvoolse kanalisatsioonis on eraldi süsteemid reovee ja sademevee jaoks. Keskkonnast tulenevalt ei ole lubatud ühisvoolseid süsteeme rajada ning olemasolevate süsteemide puhul oleks eelistatud kui sademevett ei juhitaks reoveekanalisatsiooni, mistõttu torustike rekonstrueerimisel ja rajamisel tuleb rajada lahkvoolne kanalisatsioon.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademevee kanalisatsioonitorustikke projekteerides ning rajades tuleb tähelepanu juhtida sellele, et vastavalt EVS 846:2021 peatükile 7.5 võib drenaaživeed juhtida sademeveekanaliseerimise või loodusesse, kuid sademevett ja reovett drenaaži juhtida ei tohi. Drenaažitorustikud on osaliselt või täielikult aukudega ning nende eesmärk on pinnasest vee kogumine ja ära juhtimine. Juhul kui sademeveekanaliseerimisega juhtida vett drenaažitorustikku, siis see torustik ei täida oma eesmärki, vaid hakkab vastupidiselt suunama kokku kogutud ning torustikku juhitud sademevett läbi aukude pinnasesse, mistõttu võib pinnasevee osakaal suureneda niivõrd, et sademevesi ei suuda pinnasesse imbuda, tekitades piirkonnas võimaliku üleujutuse.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

9 INVESTEERINGUPROJEKTID

Käesoleva sademevee majandamise kava aastateks 2026-2037 investeeringuprojektide kavandamisel on lähtutud järgmistest aspektidest ja lähteandmetest:

- Kiili valla kehtiv üldplaneering (kehtestatud Kiili Vallavolikogu 16.05.2013. a. otsusega nr 26) ning Skepast&Puhkim OÜ poolt uuendatava Kiili valla üldplaneeringu andmed seisuga mai 2025;
- Kiili valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2023-2034;
- Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava aastateks 2022-2027;
- Konsultandi poolt teostatud välitööd detsember 2024 – märts 2025;
- Torustike ja rajatiste ehitamise ja rekonstrueerimise eeldatavad ühikmaksumused.

Investeeringuprojektide realiseerimise ajakava määratlemisel on Konsultant lähtunud:

- Kiili valla majanduslikust võimekusest ja eelarvest;
- Olemasolevate süsteemide seisundist, töötamise efektiivsusest.

Investeeringuprojekte on Kiili valla sademevee majandamise kavas arvestatud tulenevalt kehtestatud planeeringutest, eesvoolude seisunditest ning nende vajadusest ja vastuvõtuvõimest. Samuti on sademevee majandamise kava koostamisel arvestatud Kiili valla üldplaneeringus planeeritavate maakasutuse juhtotstarvetega. Üldplaneering on kava koostamise ajal veel koostamisel ning seetõttu võivad ka muutuda planeeritavad maakasutuse juhtotstarbed, mis käesolevas töös aluseks on võetud.

9.1 Investeeringute jaotus ja investeeringute allikad

Vastavalt investeeringuprojektide eesmärkide määratlemisele on investeeringud jaotatud kahte ajaperioodi:

- lühiajaline investeeringuprogramm (2026-2029);
- pikaajaline investeeringuprogramm (2030-2037).

Projektide jaotamine lühi- ja pikaajalisse programmi teostati vastavalt nende prioriteetsusele, lähtudes keskkonnariskist, võimalikest finantseerimisallikatest, hõlmatavate objektide seisundist, kasut piirkonna elanikele ja looduslikule seisundile ning arvestades kohaliku omavalitsuse (KOV-i) finantsilist võimekust.

Maksumuste hindamisel on kasutatud 2024. a samalaadsete tööde hinnataset Eestis (ilma käibemaksuta). Hinnad on saadud erinevate Eestis tegutsevate firmade hinnapakumistest, hangete tulemustest ning analoogsete objektide torustike ja kraavide rajamise ja korrastamise ühikmaksumustest. Torustike puhul on esitatud hinnad koos torude ja vaatluskaevudega.

Kiili valla investeeringuprojektide puhul on peamiseks finantseerimisallikaks valla eelarvest eraldatavad vahendid ning võimalusel kasutatakse erinevaid toetusmeetmeid investeeringute finantseerimiseks (vt ka pt 10.1). Nende investeeringuprojektide puhul, mille rajamist ja finantseerimist teostatakse kinnistu omanike või arendajate poolt on käsitletud eraldi alapeatükis ning finantseerimisallikaid täpsemalt määratletud ei ole. Samuti on kirjeldatud investeeringuprojekte, mille finantseerimine on planeeritud jagada mitme osapoole vahel, sh kohaliku omavalitsuse, kinnistu omanike ja/või arendajate vahel.

Oluline on arvestada, et kirjeldatud investeeringute mahud on indikatiivsed ning täpsed rahalised mahud selguvad pärast hangete läbiviimist. Samuti selguvad rajatavate ja rekonstrueeritavate torustike ja rajatiste täpsed asukohad, läbimõõdud ja tehnilised lahendused projekteerimisel, millest tulenevalt maksumused täpsustuvad.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Sademevee majandamise kava investeeringuprojektide kirjeldamisel on eraldi peatükis välja toodud projektid, mille teostajaks ning rahastajaks on kohalik omavalitsus kas otseselt või kasutatakse rahastust läbi erinevate toetusprogrammide ja -meetmete. Lisaks on eraldi peatükis kirjeldatud kõik ülejäänud investeeringu projektid, mida arendatakse ja rahastatakse kinnisvaraarendajate poolt, liitumistasudest või maa omanike või haldajate poolt. Sademevee osas on oluline tagada sademevee optimaalne ärajuhtimine sõltumata arendajate tegevustest, mistõttu võiks sademeveesüsteemide rajamiseks ja hoolduseks kasutada võimalusel ka Euroopa Liidu ja siseriiklikel rahalistel vahenditel põhinevaid toetusmeetmeid. Seeläbi oleks võimalik kiiremini ja tõhusamalt rajada uusi sademevee süsteeme ning hooldada olemasolevaid sademevee rajatisi, et oleks tagatud suublate vajalik vastuvõtuvõime. Samuti planeerida erakinnistuid läbivate sademevee süsteemide põhiosadele isikliku kasutusõiguse (IKÕ) või servituudi seadmist, et sademevee äravoolu tagamiseks oleks kohalikul omavalitsusel või vee-ettevõttel võimalik sademeveesüsteeme hooldada ilma kinnistu omanikega täiendavate kokkulepete sõlmimiseta.

Projektide prioritseerimisel on lähtutud keskkonnakaalutlustest ja majanduslikest aspektidest, et tagada parem süsteemi töökindlus, kvaliteet ja keskkonnohutus.

Arendusalade väljaehitamise puhul on sademeveesüsteemide rajamine ja rekonstrueerimine ette nähtud arendajate rahastatavate investeeringutena vastavalt planeeringutele ning ulatuses, et oleks tagatud tervikpiirkonna sademevee ärajuhtimine. Juhul kui arendusalade sademevee äravoolu tagamiseks on vajalik korrastada olemasolev süsteemi osa, kuhu on suunatud ka eelnevalt olemasolevate alade sademevesi, on investeering jaotatud KOV-i ja arendajate/kinnistu omanike vahel. Käesolevas kavas on jagamine teostatud kaheks võrdseks osaks kui suubla pole maaparandussüsteemide eesvooluks ning kolmeks võrdseks osaks kui suublaks on maaparandussüsteemi ühiseesvooluna toimiv kraav. Siiski tegelikkuses jaguneb investeering osapoolte vahel sõlmivate kokkulepete alusel, mille sisu käesolevas kavas ei ole võimalik täpsemalt ette prognoosida.

Sademevee investeeringute puhul on arvestatud ka nõ üldiseid üle vallalisi investeeringuid, mis pole seotud vallas asuva kindla piirkonnaga. Sademeveesüsteemide üldisteks investeeringuteks on arvestatud nende kraavide ja truupide hooldus, mida ei rekonstrueerita ning olemasolevate sademeveesüsteemide (torustik ja kraavid) inventariseerimine. Sademeveesüsteemide inventariseerimise võib teostada asustusüksuste või valgalade kaupa ning tööde teostamine toimuks etappide kaupa nii lühiajalisel kui pikaajalisel perioodil. Lühiajalisel perioodil inventariseeritakse olemasolevad sademevee torustikud ja kaevud ning pikaajalisel perioodil teostatakse kraavide ja truupide inventariseerimine. Luige aleviku kraavide ja truupide inventariseerimine on planeeritud teostada eraldi lühiajalisel perioodil, et enne piirkonna kraavide ja truupide rekonstrueerimistööd oleks olemasolev olukord kaardistatud. Töid teostatakse mõlemal perioodil järgnevate etappidena:

- I etapp – sademeveesüsteemide ja rajatiste (vastavalt perioodile ja piirkonnale torustikud, kaevud, truubid, kraavid) inventariseerimise meetodika koostamine;
- II etapp – sademeveesüsteemide ja rajatiste (vastavalt perioodile ja piirkonnale torustikud, kaevud, truubid, kraavid) geodeetilised mõõtmised, välitööd, olukorra kaardistamine;
- III etapp – kogutud andmete põhjal geoinfosüsteemi ja andmebaasi loomine, mis on sisendiks sademeveerajatiste omandi selgitamisele, servituutide seadmisele kui ka perspektiivse sademevee tasu meetodika kehtestamisele;
- IV etapp – kogutud andmete ja loodud andmebaasi põhjal omandi selgitamine, vajadusel servituutide seadmine, investeeringuvajaduste kirjeldamine, tööde maksumuste hindamine, et tagada sademevee äravool sademeveesüsteemide kaudu.

Riigiteede kõrval asuvate kraavide ning truupide hooldusvajadust ei ole antud töö investeeringuprojektides kirjeldatud, kuna riigiteedel teostatakse vastavaid hooldustöid Riigiteede teehoiukava alusel.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Siiski on mõningaid piirkondi, kus riigiteede äärsed sademeveesüsteemid suunavad sademevee neisse sademeveesüsteemi osaks olevatesse kraavidesse, mis eelkõige juhivad sademevett suublasse mõnest tiheasustusala piirkonnast. Seega võib kohalik omavalitsus selliste kraavide hooldamist ja rekonstrueerimist võimalusel planeerida koostöös Transpordiametiga.

9.2 Investeeringuteprojektide lahendusalternatiivid

Olulisi alternatiive olemasolevatele sademeveesüsteemidele ei ole ning sademeveesüsteemid toimivad tulevikus käesoleva kavaga määratletud valgalade vooluskeemide raames. Sademevee äravool piirkonniti on lahendatud torustike ja kraavide abil, järgides maapinna loomulikku kõrguse muutusi suubla suunas, kuna see lahendus on sobivaim ning majanduslikult soodsaim viis sademevee äravoolu reguleerimiseks.

Perspektiivselt võib planeeritavate sademeveesüsteemide puhul kasutada alternatiivina esmajärgus sademevee kasutamist selle tekkekohas, mitte suunata seda torustike või kraavidega suubla suunas. Kui pinnase- ning keskkonnatingimused on sobivad, on soovitatav sademevee kinnistustisene kasutus, näiteks selle immutamine, kogumine ning kohapeal kasutamine kastmisveena või hoones hallveena.

9.3 Investeeringuprojektide kirjeldus

Järgnevalt on kirjeldatud perioodile 2026-2037 kavandatud investeeringuprojekte Kiili vallas asustusüksuste ja valgalade kaupa. Detailne asustusüksuste ja valgalade kaupa kajastatud investeeringute kava koos investeeringute hinnanguliste maksumustega ja rahastajatega on toodud käesoleva kava Lisas 1 Investeeringud 2026-2037 ning Tabel 9.1. Rekonstrueeritavad ja rajatavad sademevee rajatised on näidatud Lisa 2 joonistel.

Uuendatava Kiili valla üldplaneeringu planeeritavat maakasutust on arvestatud sademeveesüsteemide eesvoolude planeerimisel, kuid teadmata alade täpsemat planeeringu lahendust, mis selguvad peale detailplaneeringute koostamist, on äravoolu arvutustes ning ja perspektiivsete suublate osas võetud arvesse üldplaneeringu seletuskirjas esitatud erinevate maakasutuse juhtotstarvete osas kirjeldatud maksimaalset tähisehituse protsenti.

Olulisemad perspektiivsed elamu maa-ala arendusalad üldplaneeringu alusel jäävad Kiili alevi ja Vaela küla aladele, kus sademevee eesvooluks on peamiselt Harjuva oja ning sinna suubuvad kohaliku tähtsusega kraavid kui ka Pikkaru II ja Saire maaparandussüsteemide eesvooluks olevad kraavid. Kiili alevis jäävad osad üldplaneeringu kohased perspektiivsed elamu maa-alad ka Sakhari kraavi ning sinna suubuvate kohaliku tähtsusega kraavide valgalasse. Kangru aleviku perspektiivsete elamu maa-alade suublaks on kohaliku tähtsusega olemasolevad kraavid, mis suubuvad Luige-Kangro ÜP-229 maaparandussüsteemi eesvoolu kraavi ning Luige aleviku perspektiivsete elamu maa-alade peamiseks suublaks on Sausti peakraav.

Üldplaneeringu järgsed perspektiivsed tootmis- ja ärimaade alad jäävad peamiselt Vaela küllasse ning nende suublaks on peamiselt Sausti peakraav ning sinna suubuvad kohaliku tähtsusega kraavid (näiteks Saire kraav). Üldplaneeringu järgsed perspektiivsed suuremad ühiskondlike hoonete maa-alad asuvad peamiselt Kangru, Luige alevikus kui ka Kiili alevis ja Sausti külas. Seega on ka nende alade suublad erinevad, vastavalt Luige-Kangro, ÜP-229 maaparandussüsteemi eesvoolu ja Sausti peakraavi suubuvad kohalikud kraavid ning Sakhari kraav ja sinna suubuvad kohalikud kraavid ja Sausti peakraav ning sinna suubuv Pikkaru II maaparandussüsteemi eesvoolu kraav.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonistel.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

9.3.1 Kiili valla poolt rahastatavate investeeringuprojektide kirjeldus

9.3.1.1 Lühiajaline programm (2026-2029)

Kõikidele lühiajalises programmis kirjeldatud investeeringutele määrati prioriteet I - väga oluline.

9.3.1.1.1 Sausti peakraavi valgala

Lühiajalises programmis on planeeritud Luige alevikus olemasolevate kraav-truup süsteemide rekonstrueerimine. Luige alevik jagati investeeringute planeerimiseks kolmeks alaks valgalade alusel, millest kahe rekonstrueerimine on planeeritud lühiajalises perioodis ning ühe ala rekonstrueerimine pikaajalises perioodis tulenevalt kohaliku omavalitsuse finantsvõimekusest ning eelarvest.

Enne rekonstrueerimist on vajalik olemasolevad süsteemid (kraavid, truubid, sademevee- ja drenaažitorustikud) inventariseerida ehk mõõdistada (valgala S-1.1, S-1.3, S-1.4), mille maht kogu Luige alevikus on ca 6,9 km. Mõõdistustööde käigus tuleb teostada vähemalt järgmised tööd: geodeesia koostamine, pildistamine, GIS kaardi kihtide täpsustamine, andmebaasi korrastamine. Samuti on oluline määrata kõikide olemasolevate süsteemide läbimõõdud, asukohad, kraavide ristlõiked ning üldine seisukord.

Lühiajalisel perioodil rekonstrueeritavaks üheks piirkonnaks on Kuu tänav // Luna tänav // Marsi tänav // Päikese põik // Päikese tänav // Veenuse tänav (30404:013:1791) (valgala S-1.1), mille raames rekonstrueeritakse ca 2488 m kraav-truup süsteemi. Teine rekonstrueeritav ala on Kaare, Haldja, Kaasiku, Aia, Kivi, Kõivu, Sangari tänavate piirkonda (valgala S-1.3) jääv kraav-truup süsteem, mille maht on ca 1960 m.

Luige piirkonna sademeveesüsteemi rekonstrueerimisel tuleks võimalusel taastada kraavid, mis olid varasemalt süsteemi osa, kuid kinnistuomanikud on osaliselt selliseid kraave likvideerinud. Kraavide asendamisel sademeveetorudega tuleks võimalusel kasutada minimaalselt De250 läbimõõduga toru. Arvestada tuleb, et kui kõrguslikult ei ole võimalik sademeveetorule vajalikku langu/kallet tagada, siis tuleb kasutada kraavidega lahendust. Sademevee majandamise kavas antakse üldised suunised Luige sademeveesüsteemi rekonstrueerimiseks. Täpse projektlahenduse koostamise eelduseks on olemasoleva süsteemi inventariseerimise tulemused, mille põhjal on võimalik koostada Luige aleviku sademeveesüsteemi rekonstrueerimise projekt (eel-, põhi- või tööprojekt).

Juhul kui Luige aleviku piirkonna erinevaid alasid ei rekonstrueerita terviklikult on oluline teostada investeeringuid vähemalt olemasolevate truupide rekonstrueerimise või uute rajamise näol. Valgalas S-1.1 on selliseid kohti kolm, kuhu on vajalik truup rajada, et olemasolevad kraavisüsteemid omavahel ühendada ning tagada sademevee läbivool ja äravool suubla suunas. Üks truup tuleb rajada Kuu 34 ja Kuu 23 kinnitute juurde, teine truup Kuu 26 ja Marsi 1 kinnitute juurde ning kolmas truup Marsi ja Luna tänavate ristmikule. Valgalas S-1.3 on vajalik ühe truubi rajamine Aia 5 ja Aia põik 1 kinnistute juurde, teine truup tuleb rajada Aia ja Kaare tänava ristis, Kaare tn 5 kinnistu juurde ning Aia ja Kaare tänava ristis, Aia tn 2 kinnistu juures asuv truup tuleb rekonstrueerida.

Sausti peakraav valgalas on oluline rekonstrueerida Vaela küla piirkonda jääv Sausti peakraavi lõik algusega Opmani tee T7-st kuni Kraavi (30401:001:0203) kinnistu lõunapiirini (maht ca 276 m), et tagada kraavi vastuvõtuvõime ja vee optimaalne äravool. Kraavi juhitakse sademevett nii olemasolevatest süsteemidest kui ka perspektiivselt rajatavatelt arendusaladelt, samuti on tegu maaparandussüsteemi ühiseesvooluna toimiva kraaviga. Sellest tulenevalt on selle kraavi osa rekonstrueerimise investeering jagatud kolme osapoolle vahel – kohalik omavalitsus, arendajad ja kinnistu omanikud. Täpne investeeringu jagunemine selgub kui on teostatavate tööde osas osapoolte vahel vastavad kokkulepped sõlmitud. 20.09.2023 a otsusega on väljastatud ehitusluba antud lõigus Sausti peakraavi eesvoolule selle rekonstrueerimiseks, mille ehitusteatis on esitatud 20.02.2025 Maa- ja Ruumiametile. Kui ehitusteatises raames teostatakse kraavi rekonstrueerimine ning see saab

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

kasutusloa, ei ole käesolevat investeeringut täiendavalt vajalik realiseerida ning tulevikus on vajalik arvestada antud kraavilõigu perioodiliste hooldustöödega.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-04.

9.3.1.1.1 Kogu vald

Lühiajalise programmi investeeringuna valla üleselt on ette nähtud olemasolevate sademeveesüsteemi osaks olevate kraavide ja truuride hooldus, mida ei ole planeeritud rekonstrueerida. Kokku on hooldamist vajavaid kraave ca 23,7 km, millest ca 7921 m teostatakse lühiajalises programmis ehk nelja aasta jooksul. Edaspidi kui kraav on hooldatud, tuleb seda uuesti hooldada (puhastada settest ja rohust) ca 2-5 aasta jooksul¹⁴. Täiendavalt on vajalik hooldada ka sademeveesüsteemi osadena toimivaid maaparandussüsteemide ühiseesvooluks olevaid kraave, mille maht lühiajalises programmis on ca 3921 meetrit. Seejuures pole arvestatud sademeveesüsteemi osadena toimivaid maaparandussüsteemide kraave, mis on planeeritud rekonstrueerida. Kuna maaparandussüsteemide puhul on hoolduskohustus jäetud kinnistu omanikule, siis on nende kraavide hoolduse investeering jagatav kohaliku omavalitsuse ja kinnistu omanike vahel, mille täpne jagunemine selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist.

Samuti on lühiajalise programmi investeeringuna ette nähtud olemasolevate sademeveetorustike (sh kaevude) inventariseerimine, mille raames teostatakse geodeetilised mõõtmised, pildistamised, GIS kaardikihtide ning andmebaasi koostamine. Olemasolevate sademeveetorustike inventariseerimine teostatakse vallale mittekuuluvatel aladel, et täpsustada omandi küsimus ning vajadusel seada isiklik kasutusõigus valla või vee-ettevõtte kasuks. Inventariseerimise mahtu (ca 5 km torustikke) on arvestatud arendajatele-kinnistuomanikele kuuluvaid olemasolevaid torustikke arendusaladel, mis on välja rajatud ja kus sademeveetorustikke pole teedega vallale üle antud. Arvestatud on ka valla omandisse kuuluvaid torustikke, mille puhul pole teada torustiku täpseid parameetreid, kuid vee-ettevõttele torustike üleandmiseks on vajalik teada süsteemide täpseid andmeid ja paiknemist.

Investeeringud on esitatud Lisas 1.

9.3.1.2 Pikaajaline programm (2030-2037)

Pikaajalise programmi raames planeeritud investeeringu tegevustele määrati prioriteet: I - väga oluline (eesvoolud, kriitilised piirkonnad), II - vajalik tegevus, III - tulevikus vajalik, aga pole kriitiline tegevus. Järgnevates peatükkides on kirjeldatud valgalade kaupa vajalikud investeeringud, kirjeldades peatüki alguses kõrgema prioriteediga investeeringuid.

9.3.1.2.1 Sausti peakraavi valgala

Pikaajalise programmis on planeeritud Luige alevikus olemasolevate kraav-truup süsteemide rekonstrueerimine valgala S-1.4 osas ehk Tammetalu, Energia, Mooni, Rõõmu, Tammetalu põik, Kraavi, Masti tänavate piirkonnas, kuna kohaliku omavalitsuse eelarvelise piiratud tõttu ei ole võimalik investeeringut lühiajalises programmis teostada. Investeeringu raames rekonstrueeritakse ca 2439 m kraav-truup süsteemi, mille rekonstrueerimise soovitusel on kirjeldatud peatükis 9.3.1.1.1. Investeeringule määrati prioriteet I.

Pikaajalise programmis on planeeritud ka Vaela küla aladele jääva Sausti peakraavi rekonstrueerimine alates Kesk-Vaela tn 52a-st kuni Kaasiku tn 22 kinnistuni (30404:015:0029) (valgala S-1.6), mis teeb tööde mahuks ca 1312 m. 20.09.2023 a otsusega on väljastatud ehitusluba Sausti peakraavi eesvoolule selle rekonstrueerimiseks, mis hõlmab osaliselt ka käesoleva investeeringu mahtu. Vastav rekonstrueerimistööde ehitusteatist on esitatud 20.02.2025 Maa- ja Ruumiametile. Kui ehitusteatise raames teostatakse kraavi rekonstrueerimine alates Vaela küla Valli tee T4 katastriüksusest (tunnus

¹⁴ Looduslähedased sademeveesüsteemid: Eesti kliimasse sobivate säästvate sademeveelahenduste käsiraamat, 2022.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

30401:001:2005) kuni Luige alevikus oleva Kaasiku tänav T2 katastriüksuseni (tunnus 30501:001:0103) ning see saab kasutusloa, ei ole käesolevat investeeringut selles lõigus vajalik täiendavalt realiseerida ning tulevikus on vajalik arvestada antud kraavilõigu perioodiliste hooldustöödega. Kui eelnevalt kirjeldatud ehitusteatises raames teostatakse kraavi rekonstrueerimistööd on vajalik käesolevast investeeringust teostada Sausti peakraavi rekonstrueerimine alates Kesk-Vaela tn 52a-st kuni Kraavi (30401:001:0203) kinnistul asuva kraaviosaga ristumiseni (ca 768,5 m). Sel juhul käesoleva investeeringu kogumaksumus väheneks ca 42% võrra.

Samuti on planeeritud Sausti peakraavi puhastamine alates Küttime teest kuni Kasetuka (30401:001:1675) kinnistuni (ca 750m, valgala S-1.1). Investeeringud on vajalikud, et tagada suubla vastuvõtuvõime ning vee optimaalne äravool nii olemasolevatelt aladelt, planeeringualadelt ning maaparandussüsteemi aladelt. Kuna kraav on nendes lõikudes ka maaparandussüsteemi ühiseesvooluks on investeeringud jagatud kolme osapoole vahel - KOV, arendaja(d), maaomanik(ud) – täpne jagunemise maht selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist. Kuna eesvoolu vastuvõtuvõime tagamine on oluline, on investeeringutele määratud prioriteet I.

Pikaajalises programmis on I prioriteetsusega investeering ka Luige-Kangro, ÜP-229 maaparandusehitise eesvooluks oleva kraavi rekonstrueerimine Tamme-Kangru tee T8-st kuni Sausti peakraavi suubumiseni (ca 1136 m, valgala S-1.11.4). Kraav on maaparandussüsteemi ühiseesvool ning sinna suubub olemasoleva sademeveesüsteemi kaudu sademevesi ning tulevikus ka perspektiivsetelt arendusaladelt. Seetõttu on investeering jagatud kolme osapoole vahel - KOV, arendaja(d), maaomanik(ud) – täpne jagunemise maht selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist.

Maaparandussüsteemi Luige-Kangro, ÜP-229 (4109450020100-004) eesvoolu kraavi suubub ka Kangru alevikus Tammepoja (30401:001:0202) kinnistul asuv kraav (ca 165m, valgala S-1.11.2), mis tuleb pikaajalise programmi jooksul rekonstrueerida ning puhastada settest, võsast ja rohust. Samuti on pikas perspektiivis investeeringuna nähtud vajadus rajada Viirpuu ja Pihlaka tänavatele sademeveetorustik (ca 482 m, valgala S-1.11.3), mis arendaja poolt on jäänud tegemata ning perspektiivis suubub läbi väiksemate kohalike kraavide Luige-Kangro, ÜP-229 maaparandussüsteemi eesvooluks olevasse kraavi. Mõlemale investeeringule on määratud prioriteet III, kuna käesoleval ajal ei esine piirkondades probleeme, kuid tulevikus süsteemide toimivuse tagamiseks on vajalik tegevused teha.

Lisaks on Luige alevikus pikaajalise programmi raames planeeritud teostada Kaasiku tn elamukinnistute taha jääva ja Uuetoa kinnistut (30401:001:1964) läbiva kraavi rekonstrueerimine (ca 425,5 m, valgala S-1.4). Investeeringule on määratud prioriteet II. Kuna kraav asub eraomandis oleval kinnistul, kuid sademeveett juhitakse sinna nii valla sademeveesüsteemidest kui ka Transpordiametile kuuluvate riigiteede äärest, on võimalik investeering osapoolte vahel jagada, mille täpne maht selgub vastavate kokkulepete raames.

Sausti külas on pikaajalises programmis valgala S-1.1 planeeritud Kalju tee kõrval asuva kraavi puhastamine Küttime teest kuni Sausti peakraavini (ca 128 m). Käesoleval ajal on kinnistu eraomandis, kuid kraav on eesvooluks Luige aleviku Päikese ja Kuu tn piirkonnale ning vajalik on tagada sademevee äravool ning vältida kraavi seisundi halvenemist. Samuti on planeeritud Kaljula tee 14 ja 5 kinnistutel asuva kraavi puhastamine (ca 234 m), kuigi kinnistud, kus kraav asub eraomandis, on siiski vajalik ka tulevikus tagada sademevee äravool sellest piirkonnast. Kuna tegemist on kohaliku tähtsusega kraavidega ning käesoleval ajal pole piirkonnas probleeme esinenud, on määratud neile investeeringutele prioriteetsus III.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-03 ja SK-04.

9.3.1.2.1 Harjuva oja valgala

Vaela külas on esmase (I) prioriteedina planeeritud pikaajalises programmis rekonstrueerida Nulu teelt alguse saav kraav (ka Saire maaparandusehitise eesvool) kuni Priidu tee T4 teeni (valgala H-1.3.3), mis

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

teeb tööde mahuks ca 592 m. Kuna kraav on maaparandusehitise Saire eesvool ning sinna juhitakse sademevett nii olemasolevatest süsteemidest kui ka perspektiivselt rajatavatest süsteemidest, on investering jagatud kolme osapoole vahel - KOV, arendaja(d), maaomanik(ud) – täpne jagunemise maht selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist.

Teisese prioriteedina (II) on Vaela külas pikaajalises programmis planeeritud Väljamäe tee T2 sademevee drenaažtorustiku rajamine ühendamiseks Peetri tee ja Kuuse tee drenaažtorustikke (ca 30 m, valgala H-1.3.3). Juhul kui Väljamäe tee 2 detailplaneeringu alalt soovitakse sademevett juhtida ära varem kui kohalik omavalitsus selle töö teostab, tuleb arendajatel investering enda kanda võtta.

Kiili alevis on pikaajalises perioodis esmase (I) prioriteedina planeeritud rekonstrueerida Harjuva oja lõigus, mis saab alguse Kurna-Tuhala teest ning lõppeb Lähtse küla piiril (ca 1944 m, valgala H-1.2). Kuna sinna suubub nii olemasolev sademeveesüsteem kui perspektiivselt ka arendusaladele rajatav süsteem ning tegu on maaparandussüsteemi ühiseesvooluga, on investering jagatud kolme osapoole vahel - KOV, arendaja(d), maaomanik(ud) – täpne jagunemise maht selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist. Samuti on pikaajalises perioodis esmase (I) prioriteedina planeeritud rekonstrueerida Raba piirdekraav, mis on eesvooluks maaparandusehitisele Alasoo (kood 4109450020120/002) ning mille abil juhitakse sademeveed valgalal asuvatest torustikest ja kraavidest Harjuva oja. Raba piirdekraav on vajalik puhastada settest, rohust ja võsast ning investering on jagatud kolme osapoole vahel - KOV, arendaja(d), maaomanik(ud) – täpne jagunemise maht selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist.

Teisese (II) prioriteetsusega on Kiili alevis pikaajalises programmis planeeritud Reinu kinnistu (30401:001:0506) idaosast Harjuva oja suubuva kraavi rekonstrueerimine (ca 171 m, valgala H-1.3.1), mille investering on planeeringud jagada KOV ja arendaja vahel, kuna sinna suubub nii olemasolev drenaažtorustik kui ka perspektiivselt arendaja poolt rajatav kraav. Samuti on pikaajalises programmis planeeritud rajada truup Kiili alevis Allika 16 ja Allika 18 kinnistute vahele (H-1.1), et ühendada olemasolevad kraavid sademevee paremaks ära juhtimiseks.

Lisaks on Kiili alevis H-1.1 valgalas planeeritud pikaajalise programmi raames rekonstrueerida Ristiku tänav T6 alguse saav kraav kuni Ristiku tn 19 kinnistuni (ca 221 m) ja Ristiku tänav 22 ja 24 kõrval asuv kraav (ca 98 m), Kraavid on vajalik puhastada võsast, lehtedest, okstest ja settest. Settest ja rohust on vajalik puhastada pikaajalises programmis Metsa tn T4 (30401:001:0752) alguse saav kraav (ca 225 m), mis läbib ka Ristikunurga tn 16 (30501:001:0733) kinnistut. Viimane neist investeringutest on jagatud KOV ja arendajate vahel, kuna nii olemasolev sademeveesüsteem kui ka arendajate planeeritav sademeveesüsteem juhivad sinna kraavi sademevett. Kõigile kolmele investeringule on määratud prioriteet III.

Investeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-06 ja SK-07.

9.3.1.2.2 Sakhari kraavi valgala

Kiili alevis on pikaajalises programmis planeeritud esmase (I) prioriteedina rekonstrueerida Sakhari kraav alates Pargi tänavast kuni Lootuse tn 17-ni (ca 253 m, valgala Sh-1.7) ning sealt edasi kuni Lähtse küla piirini (ca 1000 m, valgala Sh-1.1). Investering on vajalik, et tagada olemasoleva süsteemi toimimine. Juhul kui piirkonnas peaks perspektiivis rajatama arendusala, on võimalik investeringu jagamine.

Lähtse külas on pikaajalises programmis planeeritud esmase (I) prioriteedina rekonstrueerida Sakhari kraav alates Uuetoa (30401:003:0642) kinnistul asuvast lõigust kuni suubumiseni Vääna jõkke (ca 1706 m, valgala Sh-1.1). Tegu on selles lõigus maaparandussüsteemi eesvooluga, kuhu on suunatud olemasolevate sademeveesüsteemide sademevesi, seetõttu on investering jagatud KOV-i ja maaomanike vahel. Lõigus, mis algab Uue-Altoa kinnistust (30401:003:0527) võib investeringut jagada ka kolme osapoole vahel, kuna seal asub perspektiivne arendusala, kust sademevett kraavi suunatakse.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-08.

9.3.1.2.3 Lähtse peakraavi valgala

Lähtse külas on pikaajalises programmis planeeritud esmase (I) prioriteedina rekonstrueerida Arupere kraav, seda peamiselt settest ja võsast puhastades. Investeeringu maht on ca 1065,5 m, mis saab alguse Kurna-Tuhala teest kuni Lähtse peakraavi suubumiseni (valgala L-1.2.1). Tegu on selles lõigus maaparandussüsteemi eesvooluga, kuhu on suunatud olemasolevate sademeveesüsteemide sademevesi, seetõttu on investeering jagatud KOV-i ja maaomanike vahel. Samuti on

Lisaks on planeeritud pikaajalises programmis Lähtse külas Rätsepa elurajooni ja Lähtse farm (30401:003:0440) kinnistu vahelisele alale sademevee drenaažtorustiku rajamine (ca 962 m, valgala L-1.2.1), et maatulundusmaalt ei valguks sademevesi elamukinnistutele. Investeeringu prioriteetsus määrati III, kuna liigne sademevesi pole piirkonnas enam probleeme tekitanud, kuid tulevikus oleks see vajalik, et võimalikke probleeme ennetada.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-08.

9.3.1.2.4 Mõisaküla kraavi valgala Kurna oja valgalas

Mõisakülas on pikaajalises programmis planeeritud Lote (30401:001:2809) kinnistult alguse saava kraavi rekonstrueerimine kuni Sääsesoo (30401:001:0574) kinnistuni (ca 1426 m, valgala K-1.1.1). Selles lõigus on tegu maaparandussüsteemi eesvooluks oleva kraaviga, kuhu juhitakse olemasolevast sademeveesüsteemist sademevett, mistõttu investeering on jagatud KOV-i ja maa omanike vahel. Kuna piirkonnas sademeveega probleeme ei ole, aga pikas perspektiivis vajab kraav rekonstrueerimist, määrati investeeringu prioriteetsuseks III.

Investeering on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-06.

9.3.1.2.5 Kogu vald

Pikaajalise programmi investeeringuna valla üleselt on ette nähtud olemasolevate sademeveesüsteemi osaks olevate kraavide ja truupide hooldus, mida ei ole planeeritud rekonstrueerida. Kokku on hooldamist vajavaid kraave ca 23,7 km, millest osa hooldatakse lühiajalises programmis ning ca 15842 m teostatakse pikaajalises programmis ehk kaheksa aasta jooksul. Edaspidi kui kraav on hooldatud, tuleb seda uuesti hooldada (puhastada settest ja rohust) ca 2-5 aasta jooksul¹⁵. Täiendavalt on vajalik hooldada ka sademeveesüsteemi osadena toimivaid maaparandussüsteemide ühiseesvooluks olevaid kraave, mille maht pikaajalises programmis on ca 7842 meetrit. Seejuures pole arvestatud sademeveesüsteemi osadena toimivaid maaparandussüsteemide kraave, mis on planeeritud rekonstrueerida. Kuna maaparandussüsteemide puhul on hoolduskohustus jäetud kinnistu omanikule, siis on nende kraavide hoolduse investeering jagatav kohaliku omavalitsuse ja kinnistu omanike vahel, mille täpne jagunemine selgub peale vastavate kokkulepete sõlmimist.

Samuti on pikaajalise programmi investeeringuna ette nähtud olemasolevate sademeveesüsteemi osadena toimivate kraavide inventariseerimine, mille raames teostatakse geodeetilised mõõtmised, pildistamised, GIS kaardikihtide ning andmebaasi koostamine. Sademeveesüsteemi osadeks olevate kraavide (ca 33,5 km kraave) inventariseerimine teostatakse, et täpsustada omandi küsimus ning vajadusel seada isiklik kasutusõigus valla või vee-ettevõtte kasuks, samuti on inventariseerimine vajalik, et koguda täpsed kraavide parameetrid, mis on oluliseks aluseks kraavi täituvuse ja äravoolu arvestamisel.

Investeeringud on esitatud Lisas 1.

¹⁵ Looduslähedased sademeveesüsteemid: Eesti kliimasse sobivate säästvate sademeveelahenduste käsiraamat, 2022.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

9.3.2 Arendajate ja maaomanike/-haldajate rahastatavate investeeringuprojektide kirjeldus

Arendajate investeeringud on määratud valdavalt pikaajalisse programmi, v.a Sausti peakraavi lõigu rekonstrueerimine, mida on kirjeldatud Kiili valla rahastatavate investeeringute all kui mitme osapoole vahel jagatavat investeeringut. Arendajate ja maaomanike rahastatavad investeeringud on määratud pikaajalisse programmi, kuna ei ole teada nende täpne realiseerimine ning arengukavas on arvestatud, et suuremas mahus arendusalade välja ehitamine ei toimu lähima nelja aasta jooksul.

Arendajate poolt rahastatavad ja teostatavad investeeringud on peamiselt seotud erinevate detailplaneeringute alusel teostatava ehitustegevusega ning neist tingitud rekonstrueerimisvajadustega olemasolevate süsteemide osas. Maaomanike/-haldajate poolt rahastatavad investeeringuprojektid on seotud aladega, kus on vajalik erakinnistul asuvate kraavide, truupide korrastamine või maaparandussüsteemidega seotud rajatiste korrastamine, et vähendada vee äravoolu takistusi. Kraavide korrastamise ja rekonstrueerimise vajadus on tuvastatud välitööde ja ortofotode vaatluse tulemusel ning kohaliku omavalitsuse poolse sisendinfo alusel probleemsemate piirkondade osas.

Osade investeeringuprojektide puhul on projekti maksumus jaotatud mitme osapoole vahel – KOV, arendajad, maaomanikud. Jagamine on teostatud kui investeeringut vajav projekt on seotud juba välja arendatud piirkondadega ning uute planeeritavate aladega. Käesolevas kavas on jagamine teostatud kaheks võrdseks osaks, kui investeering ei ole seotud lisaks olemasolevatele aladele ja perspektiivsetele aladele maaparandussüsteemi eesvooluga. Juhul kui investeeringuprojekt on seotud olemasoleva ja perspektiivse süsteemi aladega ning tegu on maaparandussüsteemi eesvooluga, on jagamine tehtud kolmeks võrdseks osaks. Tegelikult ei ole käesoleva kava koostamise ajal võimalik täpselt ette teada, kuidas jaguneb investeering osapoolte vahel tegelikult, sest jagamine on vajalik teha osapoolte kokkuleppel, mille sisu käesolevas kavas ei ole võimalik ette teada. KOV ja arendajate vahel jagatud investeeringu projektide kirjeldus on esitatud juba eelnevalt peatükis 9.3.1 ning järgnevates peatükkides täpsemat kirjeldust välja ei tooda.

Arendusalade investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd tagamaks piisav sademevee vastuvõtuvõime.

9.3.2.1 Pikaajaline programm (2030-2037)

9.3.2.1.1 Harjuva oja valgala

Vaela külas on pikaajalises programmis arendajate investeeringuks arendusaladel (Suvila M/Ü, Priidu kinnistu ja Karla kinnistu detailplaneering) sademevee drenaažtorustiku rajamine kokku ca 2353 m (valgala H-1.3.2 ja H-1.3.3). Arendusalade investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd tagamaks piisav sademevee vastuvõtuvõime.

Samuti on vajalik arendajate poolne investeering Vaela külas Priidu tee T4-lt alguse saava kraavi (ka Saire maaparandusehitise eesvool) rekonstrueerimine kuni Sausti-Kiili teeni (ca 1025,5 m, valgala H-1.3.2). Tegu maaparandussüsteemi eesvooluga, mille kaudu juhitakse sademevett nii olemasolevatest sademeveesüsteemidest ning tulevikus ka perspektiivselt arendusalalt. Tööde teostamiseks on tegevused kokku lepitud Jussinuka detailplaneeringuala arendajaga, täpne tööde maht kava koostamisel ei ole teada.

Kiili alevis valgala H-1.1 on arendajate investeeringuna vajalik rajada truubid Ristikunurga tänavat läbivale kraavile, rekonstrueerida Ristiku 37 detailplaneeringualal (DP0338) olemasoleva kraav (ca 602 m) seda puhastades ja laiendades ning rajada sademeveetorustik (ca 628,5 m) planeeringualale.

Kiili alevis valgala H-1.2 on investeeringuprojektiks Kasetuka ja Väike-Kasetuka detailplaneeringu (DP0310) alal sademeveetorustiku rajamine (kraavi asemel) ca 80 m. Arendusala investeeringu

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Kiili alevis valgalas H-1.3.1 on arendajate investeeringuks kraavi rekonstrueerimine Reinu kinnistu (30401:001:0506) piiril, mis on suublaks Väike-Rebase ja Reinu kinnistu detailplaneeringuala (DP0196 ja DP0262) sademeveele. Kraavi rekonstrueerimise maht on ca 727 m algusega Sausti teest kuni Harjuva oja suubumiseni. Samuti on investeeringuks samal arendusalal kraavi rajamine ca 176 m ning sademeveetorustiku rajamine ca 1073 m. Arendusala vastava investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Kiili alevis valgalas H-1.3.2 on arendajate investeeringuks Jussinuka detailplaneeringualal (DP0355) sademevee torustiku rajamine ca 551 m. ja H-1.4 valgalasse jääval osal sademeveekraavi rajamine ca 104 m. Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd ning rajatud eelneva arendusala sademevee-/drenaažtorustikud, kuhu sademevesi on planeeritud juhtida. Suublaks oleva kraavi korrastustööde osas on eelnevad kokkulepped sõlmitud, mida on kirjeldatud peatüki alguses.

Kiili alevis valgalas H-1.4 on arendajate investeeringuks sademevee drenaažtorustiku rajamine Vikerkaare, Tormi ja Pilve kinnistute detailplaneeringu alal (DP0201) ca 211,5 m ja Väike-Pindle ja Suur-Pindle detailplaneeringu (DP0349) alal ca 853 m. Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd. Lisaks on H-1.4 valgalas arendajate investeeringuks maaparandussüsteemi eesvoolu Kiili (K-2,K-4) (4109450020120-006) rekonstrueerimine Tormi tänavast kuni suubumiseni Harjuva oja (ca 318 m), et tagada arendusala sademevee optimaalne ärajuhtimine ja suubla vastuvõtuvõime.

Kiili alevis valgalas H-1.5 on oluliseks arendajate investeeringuks Harjuva oja rekonstrueerimine ehk puhastamine settest, rohust ja võsast kallastel. Tööde teostamise maht ca 871 m saab alguse Pärtle (30401:001:0539) kinnistust kuni Vaela teeni.

Kiili alevis valgalas H-1.5 on arendajate investeeringuks Ilba IV, Põllu, Metsa ja Veere maaüksuste detailplaneeringualalt (DP0069 ja DP0224) alguse saava kraavi puhastamine võsast ja settest kuni Harjuva oja suubumiseni ca 315,5 m. Lisaks on Kiili alevis valgalas H-1.5 arendajate investeeringuks arendusaladel (Välja ja Teeäärse kinnistute detailplaneering (DP0142), Ilba IV, Põllu, Metsa ja Veere maaüksuste detailplaneering (DP0069) / Põllu, Veere, Teeveere, Ilba tänav T1, Ilba tänav T3, Ilba alajaama 1, Ilba tee 1-14, 16, Ilba tn 24, 26, 28 kinnistute detailplaneering (DP0224)) sademeveetorustiku ja/või drenaažtorustiku rajamine kokku ca 1621 m. Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Kiili alevis valgalas H-1.6 on arendajate investeeringuks Harjuva ojale, mis on ka maaparandussüsteemi (MPS) eesvooluks, truubi rajamine detailplaneeringu (DP0049) planeeritava tee ja Pindle tee ühendamiseks. Samuti on arendajate investeeringuks sademeveetorustiku / drenaažtorustiku rajamine Matsi VI maaüksuse detailplaneeringu (DP0049) alal ca 140 m ning Kiili tehnoargi kinnistu detailplaneeringu (DP0162) alal sademeveetorustiku rajamine ca 617 m. Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Kiili alevis valgalas H-1.7 ja H-1.8 on arendajate investeeringuks Kiili tehnoargi planeeringualal (DP0162) Pärtle (30401:001:0539) ja Tõnuni (30401:001:0349) kinnistul oleva kraavi rekonstrueerimine Harjuva ojani (ca 715 m). Samuti on sellel arendusalal investeeringuna planeeritud sademevee torustiku ja drenaažtorustiku rajamine ca 5116 m. Arendusala investeeringu teostamise

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-06 ja SK-07.

9.3.2.1.1 Sausti peakraavi valgala

Sausti külas valgala S-1.2 on arendajate pikaajaliseks investeeringuks Uueveski kinnistu detailplaneeringuala (DP0169) piires olemasoleva Pikkaru II maaparandussüsteemi eesvoolu kraavi puhastamine (ca 676 m) ning samal planeeringualal sademevee drenaažtorustiku rajamine ca 1372 m.

Sausti külas valgala S-1.3 on arendajate pikaajaliseks investeeringuks Küttime tee 19 detailplaneeringualal (DP0038) olemasoleva kraavi rekonstrueerimine (ca 434 m) ning sademeveekraavide rajamine ca 579 m ja sademevee drenaažtorustiku rajamine ca 1053 m. Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd. Küttime tee 19 planeeringu raames on tehtud kokkulepe, arendaja kanda on ka investeering, et rekonstrueerida Sausti peakraav alates Kaasiku tn 22 kinnistust (30404:015:0029) kuni Sangari tn 2 kinnistuni (30404:017:0580) (ca 870 m), et tagada piirkonna olemasolevatest süsteemidest ja arendusalalt lisanduva sademevee tõrgeteta äravool.

Luige alevikus valgala S-1.4 on arendajate pikaajalise programmi investeeringuks kraavi rajamine Männi kinnistu detailplaneeringualal (DP0120) (ca 599 m) ning Kirsi, Sarapuu, Männimetsa maaüksuste detailplaneeringualal (DP0043) ca 74 m. Samuti on mõlemal arendusalal investeeringuna planeeritud sademeveetorustiku / drenaažtorustiku rajamine vastavalt ca 428 m ja ca 208 m. Männi kinnistu arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Sausti küla valgala S-1.5 on arendajate investeeringuna planeeritud Suvila M/Ü detailplaneeringualal (DP0071) ca 275 m kraavi ja nelja truubi rajamine Suvila tee // Uusna tee T1 teele ning Raba tee T2-le ning ca 2516 m sademevee drenaažtorustiku rajamine. Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Vaela külas valgala S-1.7 on investeeringuks Kraavi mü detailplaneeringualal (DP0107) kraavi rekonstrueerimine ca 162 m ning kraavi rajamine ca 407 m ning ca 1119 m sademeveetorustiku rajamine. Lisaks on Vaela külas valgala S-1.7 arendajate investeeringuks sademevee drenaažtorustiku rajamine Metsaniidu kinnistu detailplaneeringu (DP0154) alal (ca 206 m). Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Vaela küla valgala S-1.9 on arendajate investeeringuks ca 231 m kraavi rajamine ja nelja truubi rajamine Valli ja Uesalu maaüksuse detailplaneeringu alas (DP0278). Samuti on arendajate investeeringuks Valli kinnistu detailplaneeringu (DP0205) alal sademevee drenaažtorustiku rajamine (ca 555,5 m valgala S-1.9) ning ca 1004 m sademevee drenaažtorustiku rajamine ja nelja truubi rajamine valgala S-1.10. Lisaks on planeeritud sellel arendusalal S-1.11.4 valgalaasse jääval osal olemasoleva maaparandussüsteemi eesvoolu kraavi (Saire) ja Sausti peakraavi puhastamine alates Ingridi (30401:001:2891) kinnistust kuni Valli tee T4-ni (ca 567 m) ning ca 219 m sademevee drenaažtorustiku rajamine. Valli kinnistu detailplaneeringualal investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Vaela külas valgala S-1.10 on arendajate investeeringuks Laura katastriüksuse detailplaneeringualal (DP0309) ca 142 m kraavi rajamine ja ca 237 m sademevee drenaažtorustiku rajamine. Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Luige alevikus valgalas S-1.11.1 on arendajate investeeringuteks arendusaladel kraavide, truupide ja torustike rajamine. Planeeritud on investeeringuna Tõnise III detailplaneeringuala lõunapoolses osas sademeveekraavi rajamine (ca 142 m) ning ühe truubi rajamine. Samuti on planeeritud Söödi II kinnistu detailplaneeringu (DP0098) alal sademevee drenaažtorustiku rajamine (ca 974 m) ning kahe truubi rajamine. Ilba III kinnistu detailplaneeringu (DP0060) alal on planeeritud rajada ca 632 m sademevee drenaažtorustikku ning ca 209 m sademeveekanalisatsiooni torustikku. Viimase kahe arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Luige alevikus valgalas S-1.11.2 on arendajate investeeringuteks Tõnise III detailplaneeringuala (DP0091) põhjapoolses osas sademeveekraavi rajamine (ca 511 m) ja kahe truubi rajamine. Rail Baltica Luige peatuse detailplaneeringualal (DP0352) on planeeritud ca 61 m kraavi rajamine, ühe truubi rajamine ning ca 551 m sademeveetorustiku rajamine.

Lähtse külas valgalas S-1.11.2 on arendajate investeeringuks Lähtse küla Vainu ja Kõssinurme detailplaneeringualal (DP0320) kraavi rajamine (ca 245 m). Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-03, SK-04 ja SK-06.

9.3.2.1.2 Sahkari kraavi valgala

Lähtse külas Sh-1.3 valgalas on arendaja pikaajalise programmi investeeringuks Sahkari kraavi suubuva kraavi rekonstrueerimine, mis saab alguse Ojakalda kinnistust (30401:001:2409) (ca 460 m). Tegemist on maaparandussüsteemi Rebase eesvooluga.

Lähtse külas Sh-1.4.1 valgalas on arendajate investeeringuks Tuuletoa kinnistu detailplaneeringu (DP0358) alal sademeveetorustiku rajamine (ca 563 m). Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Sh-1.4.4 valgalas on arendajate investeeringuks Endise Kiili loomakasvatusekompleksi territooriumi detailplaneeringu (DP0081) alal sademeveetorustiku rajamine (ca 569 m).

Kiili alevis valgalas Sh-1.6 on arendajate investeeringuks Pentuka ja Allikametsa maaüksuste osalise detailplaneeringu (DP0123) alal sademeveetorustiku rajamine (ca 507 m) ning valgalas Sh-1.7 Vaska maaüksuse detailplaneeringu (DP0353) alal sademeveetorustiku rajamine kraavi asemel (ca 158 m). Arendusala investeeringute teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jääval suubla osaks oleva(te)l kraavi(de)l vajalikud rekonstrueerimistööd.

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-08.

9.3.2.1.3 Vääna jõe valgala

Paekna külas on valgalas V-1 arendajate investeeringuks Lähtse tee 16 (30501:001:0229) kinnistul asuva Miku maaüksuse detailplaneeringualal (DP0294) oleva kraavi taastamine (ca 80 m).

Investeering on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-09.

9.3.2.1.4 Lähtse peakraavi valgala

Nabala külas valgalas L-1.1 on arendajate investeeringuks Andrese kinnistu detailplaneeringu alal (DP0100) ca 738 m sademevee drenaažtorustiku rajamine ning Andrese tee kahe truubi rajamine, Kajaka II kinnistu detailplaneeringualal (DP0139) ca 205 m sademeveekraavi rajamine ning ca 970 m sademevee torustiku ja drenaažtorustiku rajamine ning Annukse kinnistu detailplaneeringu (DP0188) alal ca 145 m sademevee drenaažtorustiku rajamine.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Investeeringud on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-09.

9.3.2.1.5 Nabala peakraavi valgala

Nabala külas valgala N-1.2 on arendajate investeeringuks Külakeskuse kinnistu ja lähiala detailplaneeringu (DP0218) alal ca 473 m sademevee torustiku rajamine.

Investeering on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-09.

9.3.2.1.6 Saire kraavi valgala Kurna oja valgala

Vaela külas valgala K-1.1.2 on arendajate investeeringuks Tominga ja Saare detailplaneeringu (DP0340, endine DP0158 osa) alal ca 284 m sademeveetorustiku rajamine. Torustikuga on planeeritud suunata sademevesi immutusaladele. Arendusala investeeringu teostamise eelduseks on, et eelnevalt on teostatud allavoolu jäävatel aladel sademeveetorustiku rajamine. Samuti on arendajate investeeringuks Kangru tee 5 detailplaneeringu (DP0334) alal ca 223 m sademeveetorustiku rajamine. Planeeritav torustik suunab sademevee kinnistule planeeritavatele immutusaladele. Lisaks on arendajate investeeringuna planeeritud sademeveetorustiku rajamine Rae valla alale Kurna külas, kus asub Kiili KVH tegevuspiirkond. Torustik on planeeritud rajada Kangrumetsa tee, Kurna tee ja Õlleköögi tee piirkonnas ca 1915 m.

Investeering on esitatud Lisas 1 ning näidatud Lisa 2 joonisel SK-05.

9.4 Investeeringuprojektide orinteeruv maksumus

Maksumuste hindamise aluseks on võetud 2023-2024 a samalaadsete tööde hinnatase Eestis ja juba teostatud hangete keskmised maksumused. Maksumused on esitatud ilma käibemaksuta. Maksumuste osas on arvestatud lisakuludega (ca 14%) (projekteerimine 10%, omanikujärelevalve 4%).

Torustike paigaldusmaksumusse on arvestatud ka tänavakatte kõrvaldamise ja taastamise kulud.

Investeeringuprojektide maksumused on esitatud Lisas 1 koondmaksumusena, arvestades sinna hulka neis sisalduvate põhielementide maksumused (seadmete, materjalide, ehitustööde ja sellega seonduvate tööde maksumused) samuti vajadusel projekteerimise ja omanikujärelevalve kulud. Maksumuste koond (tänastes hindades) on esitatud alljärgnevas tabelis asustusüksuste kaupa.

Tabel 9.1 Sademeveesüsteemide investeeringute koondmahud tänastes hindades eurodes ning rahastajate ja ajalise jaotuse kaupa

Asula	KOV vahenditest teostatavad investeeringud		Arendajate ja kinnistute omanike vahenditest teostatavad investeeringud		KOKKU	
	Lühiajaline 2026-2029	Pikaajaline 2030-2037	Lühiajaline 2026-2029	Pikaajaline 2030-2037	KOV	Arendajad ja kinnistute omanikud
Kiili alev		336 320,40		4 565 554,98	336 320,40	4 565 554,98
Luige alevik	652 962,48	396 881,28		1 017 608,40	1 049 843,76	1 017 608,40
Kangru alevik		159 942,00			159 942,00	
Lähtse küla		386 188,68		477 315,72	386 188,68	477 315,72
Nabala küla				542 640,00		542 640,00
Sausti küla		42 826,00		1 453 411,28	42 826,00	1 453 411,28
Vaela küla	12 585,60	70 472,90	25 171,20	2 029 657,66	83 058,50	2 054 828,86
Mõisaküla		97 538,40		97 538,40	97 538,40	97 538,40
Paekna küla				10 944,00		10 944,00

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Asula	KOV vahenditest teostatavad investeeringud		Arendajate ja kinnistute omanike vahenditest teostatavad investeeringud		KOKKU	
	Lühiajaline 2026-2029	Pikaajaline 2030-2037	Lühiajaline 2026-2029	Pikaajaline 2030-2037	KOV	Arendajad ja kinnistute omanikud
Kogu valla ülene	20 929,17	126 312,74	1 176,39	2 352,78	147 241,91	3 529,17
Kokku	686 477,25	1 616 482,40	26 347,59	10 197 023,22	2 302 959,65	10 223 370,81

Kokku on Kiili vallal vajalik aastatel 2026-2037 investeerida sademeveesüsteemide arendamisse tänastes hindades ligikaudu 2,3 miljonit eurot, millest lühiajalise programmi osakaal on ligikaudu 0,68 miljonit eurot ehk ca 30% kohaliku omavalitsuse sademeveesüsteemide investeeringutest kogu arendamise kava perioodil. Arendajate poolt teostatavate investeeringute püsikulud on kokku ca 10,2 miljonit eurot kogu kavas käsitletud perioodi kohta. Täpsemalt on kulude jagunemist kirjeldatud peatükis 10.

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	03
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

10 FINANTSPROGNOOS

Kiili valla sademevee majandamise kava koostamise hetkel ei ole Kiili vallas kehtestatud tariife sademevee ärajuhtimiseks või puhastamiseks. Vastavalt käesoleva Töö lähteülesandele kirjeldatakse Töös käsitletavate sademeveerajatiste investeeringuvajadusi ja koostatakse finantsprognoos 12 aastasele perioodile, eesmärgiga prognoosida omavalitsuse sademeveesüsteemide tulevaseks eksploatatsioonikuludid ning nende muutust arvestades lühiajalist ja pikaajalist investeeringuprogrammi. Valgalade põhine investeeringute jaotus on esitatud Lisas 1 ja peatükis 9.

Peatükis kirjeldatakse eeldatavaid investeeringu allikaid, prognoositakse sademeveesüsteemide eksploatatsioonikulu, antakse ülevaade sademeveesüsteemide arendusmeetmete ajakavast ning hinnangulisest maksumusest, kirjeldatakse süstematiseeritud kraavide osas vajalikud hooldustööd ja suuremad investeeringuvajadused.

10.1 Eeldatavad investeeringu allikad

Hetkel ei ole Kiili vallas ei ole sademevee ärajuhtimise ja puhastamise eest tasu kehtestatud. Olemasolevate sademeveesüsteemide hooldamine ja arendamine vajab pidevalt rahastust. Seetõttu on oluline Kiili vallas kehtestada sademevee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks tasu, mis võimaldab katta sademeveesüsteemide hooldamise ja arendamisega seotud kulusid. Sademeveesüsteemide maksustamise ja teenuse hinna kujundamise võimalusi kirjeldatakse peatükis 7.4.

Osaliselt tegeleb olemasolevate sademeveesüsteemide haldamise ja hooldamisega Kiili valla vee-ettevõtte, Kiili KVH OÜ.

Käesoleva Töö raames kavandatud investeeringute võimalikud finantseerimiseallikad on:

1. Kiili valla eelarvest eraldatud vahendid;
2. Võimalikud toetusmeetmed, nt Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest (Kliimaministri määrus 31.08.2023 nr 53 "Kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021-2027"), Kiili vallas on maksimaalne toetusemäär 46%, vastavalt nimetatud määruse lisale 1;
3. Maaomanikud, erakinnistul paiknevate kraavide ja/või truupide hooldamisega seotud investeeringud;
4. Arendajad, eelkõige detailplaneeringute aladel teostatavad investeeringud.

10.2 Kavandavate investeeringute ja hoolduskulude finantsprognoos

Sademeveemajandamise kava koostamisel määratleti sademeveesüsteemi toimimiseks vajalikud investeeringud. Igale vajalikule tegevusele määrati prioriteet: I - väga oluline (eesvoolud, kriitilised piirkonnad), II - vajalik tegevus, III - tulevikus vajalik, aga pole kriitiline tegevus. Vastavalt investeeringute prioriteetsusele ning Kiili valla finantsvõimekusele jaotati kavandatud investeeringud aastate kaupa, vt Tabel 10.1 ja Tabel 10.2. Olemasolevate kraavide, truupide ja torustike hooldamise eeldatavad maksumused on kirjeldatud Kiili valla olemasolevate sademeveesüsteemide eksploatatsioonikulud valgalade lõikes on esitatud Tabel 10.3. Kraavide, truupide ja torustike hoolduskuludeks on arvestatud 0,6 eurot/jm. Arvestati, et kõiki kraave, truube ja torustikke ei hooldata iga-aastaselt. Üldistatult on arvestatud, et kõik kraavid, truubid ja torustikud saavad hooldatud 12 aasta jooksul. Hooldust teostatakse erinevatele osadele erinevatel perioodidel ca 4 aastase intervalliga.

Tabel 10.3. Perspektiivsete kraavide, truupide ja torustike hooldamise eeldatavad maksumused on kirjeldatud Tabel 10.4.

Töö nimetus Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037

Töö nr

KII17/297-24

Objekti aadress Kiili vald, Harjumaa
Staadium Majandamise kava
Seletuskiri

Projekti osa
Versioon
Kuupäev

SK
02
17.09.2025

Tabel 10.1 Kavandatavad lühiajalised investeeringud (sh ol sademeveesüsteemide inventariseerimine) jaotatud aastate kaupa (püsihindades, eurodes)

Eeldatav finantseerija	2026	2027	2028	2029
KOV	179 210,40	152 941,99	177 162,43	177 162,43
sh toetatavatest tegevustest võimalikud toetusmeetmed (46%)*	61 637,98	61 637,98	78 285,58	78 285,58
Maaomanikud	12 585,60	392,13	392,13	392,13
Arendajad	12 585,60	-	-	-
KOKKU	204 381,60	153 334,12	177 554,56	177 554,56

Märkused: * Võimalike toetusmeetmete kasutamise võimalusega arvestatakse ainult lühiajaliste investeeringute osas, kuna pikaajalises perspektiivis puudub info, kas ja millised toetusmeetmed on sademeveesüsteemide investeeringuteks võimalikud.

Tabel 10.2 Kavandatavad pikaajalised investeeringud (sh ol sademeveesüsteemide inventariseerimine) jaotatud aastate kaupa (püsihindades, eurodes)

Eeldatav finantseerija	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	KOKKU
KOV	182 644,05	216 718,05	241 235,49	217 252,17	222 631,95	187 548,09	235 125,09	113 327,49	2 302 959,65
Maaomanikud	294,10	34 368,10	88 940,50	94 266,58	128 357,26	9 357,10	294,10	97 832,50	467 472,21
Arendajad	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	1 217 914,13	9 755 898,60
KOKKU	1 400 852,28	1 469 000,28	1 548 090,12	1 529 432,88	1 568 903,34	1 414 819,32	1 453 333,32	1 429 074,12	12 526 330,46

Kiili valla olemasolevate sademeveesüsteemide eksploatatsioonikulud valgalade lõikes on esitatud Tabel 10.3. Kraavide, truupide ja torustike hoolduskulud on arvestatud 0,6 eurot/jm. Arvestati, et kõiki kraave, truupe ja torustikke ei hooldata iga-aastaselt. Üldistatult on arvestatud, et kõik kraavid, truupid ja torustikud saavad hooldatud 12 aasta jooksul. Hooldust teostatakse erinevatele osadele erinevatel perioodidel ca 4 aastase intervalliga.

Tabel 10.3 Olemasolevate sademeveesüsteemide eksploatatsioonikulud valgalade lõikes (püsihindades, eurodes)

Valgala	Olemasolevate kraavide, truupide ja torustike hoolduskulud, EUR/a
Vääna jõe/Paekna järve valgala (V-1)	60,68
Sausti peakraavi valgala (S.1 ja osavalgalad)	4 948,93
Harjuva oja valgala (H.1 ja osavalgalad)	7 446,02
Sahkari kraavi valgala (Sh. 1 ja osavalgalad)	3 792,50
Lähtse peakraavi valgala (L.1 ja osavalgalad)	796,24
Nabala peakraavi valgala (N.1 ja osavalgalad)	806,21
Mõisaküla kraavi valgala (K.1 ja osavalgalad)	1 020,76
Kärneri oja valgala (K-1.2 ja osavalgalad)	353,20

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	02
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

Valgala	Olemasolevate kraavide, truupide ja torustike hoolduskulud, EUR/a
Kogu valla tiheasustusala, inventariseerimise kulud	0,00
KOKKU	19 224,53

Kiili valla perspektiivsete sademeveesüsteemide ekspluatatsioonikulud sisaldavad kavandatavate investeeringute amortisatsioonikulu, planeeritavate kraavide, truupide ja torustike hoolduskulusid ning olemasolevat kraavide, truupide ja torustike hoolduskulusid. Investeeringute amortisatsioonikuluks on arvestatud 2,5% aastas. Kraavide, truupide ja torustike hoolduskuluks on arvestatud 0,6 eurot/m. Arvestati, et kõiki kraave, truube ja torustikke ei hooldata iga-aastaselt. Üldistatult on arvestatud, et kõik kraavid, truubid ja torustikud saavad hooldatud 12 aasta jooksul. Kiili valla perspektiivsete sademeveesüsteemide ekspluatatsioonikulud valgalade lõikes on esitatud Tabel 10.4.

Tabel 10.4 Kiili valla perspektiivsete sademeveesüsteemide ekspluatatsioonikulud valgalade lõikes (püsihindades, eurodes)

Valgala	Planeeritavate investeeringute amortisatsioonikulud			Perspektiivsete kraavide, truupide ja torustike hoolduskulud, EUR/a	Ekspluatatsioonikulud kokku, EUR/a
	KOV investeeringutest amortisatsioonikulu, EUR/a	Maaomaniku investeeringutest tulenev amortisatsioonikulu, EUR/a	Arendajate investeeringutest tulenev amortisatsioonikulu, EUR/a		
Vääna jõe/Paekna järve valgala (V-1)	0,00	0,00	305,24	4,00	309,24
Sausti peakraavi valgala (S.1 ja osavalgalad)	32 502,41	3 203,90	74 121,69	1 216,42	111 044,42
Harjuva oja valgala (H.1 ja osavalgalad)	5 012,09	3 606,90	106 939,04	1 082,26	116 640,29
Sahkari kraavi valgala (Sh. 1 ja osavalgalad)	6 634,57	2 349,31	18 897,00	291,57	28 172,46
Lähtse peakraavi valgala (L.1 ja osavalgalad)	7 305,41	0,00	13 046,60	204,26	20 556,26
Nabala peakraavi valgala (N.1 ja osavalgalad)	0,00	0,00	3 007,92	23,65	3 031,57
Mõisaküla kraavi valgala (K.1 ja osavalgalad)	2 438,46	2 438,46	3 224,13	96,65	8 197,70
Kärneri oja valgala (K-1.2 ja osavalgalad)	0,00	0,00	24 355,85	95,75	24 451,60
Kogu valla tiheasustusala, inventariseerimise kulud	375,00	0,00	0,00	0,00	375,00
KOKKU	54 267,94	11 598,58	243 897,47	3 014,55	296 959,64

Töö nimetus	Kiili valla sademevee majandamise kava 2026-2037	Töö nr	KII17/297-24
Objekti aadress	Kiili vald, Harjumaa	Projekti osa	SK
Staadium	Majandamise kava	Versioon	02
	Seletuskiri	Kuupäev	17.09.2025

11 LISAD

Lisa 1 Investeeringute tabel

Lisa 2 Joonised

Lisa 3 Valgalade koondtabel

Lisa 4 GIS andmebaas ja kaardikihid